

NA PULZE

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove

Ročník VIII, číslo 3, október 2015

INAUGURÁCIA REKTORA

Prešovskej
univerzity
v Prešove

Cena rektora
za rok 2014

Geografi na západnom Balkáne

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego

Rzeszów, 17 września 2015 r.

Prof. dr hab. Peter Konya

Rektor

Uniwersytet Presov

Magnificencjo, Szanowny Panie Rektorze,

Serdecznie dziękuję za zaproszenie do udziału w Inauguracji Roku Akademickiego 2015/2016. Zaproszenie na tak doniosłe wydarzenie jest dla mnie wyróżnieniem, jednakże nie mogąc w nim uczestniczyć, pragnę na ręce Waszej Magnificencji przekazać najserdeczniejsze życzenia.

Kolejny rok akademicki inaugurują również nowe władze Uniwersytetu w Preszowie. Rektorowi, Prorektorom i Dziekanom życzę wielu sukcesów w kierowaniu Uczelnią i umacnianiu jej pozycji naukowej i dydaktycznej, nowych i ciekawych doświadczeń, oraz aby każdy dzień tej trudnej i odpowiedzialnej pracy przyniósł zadowolenie.

Spółeczności akademickiej Uniwersytetu Preszowskiej życzę aby dokonania naukowe i dydaktyczne były źródłem satysfakcji oraz motywacji do podejmowania nowych wyzwań.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. Aleksander Bobko

Rektor

Inauguračný príhovor rektora PU v Prešove prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD. v rámci slávnostného otvorenia akademického roka 2015/2016

Honorata Judex Primarie Civitatis, Excelentiae Domini Consules, Excelentiae Illustres Domini Archiepiscopi et Episcopi, Domini et Dominae Ablegati, Rectores Magnifici, Decani Spectabiles, Honorabiles, Profesores, Docentes et Doctores Universitatis Nostrae, Studiosi Cari, Grati Amici et Hospites Almae Matris Nostrae!

Vážená pani primátorka, Excelencie páni generálni a honorárni konzuli, Excelencie vážení páni arcibiskupi, biskupi a zástupcovia cirkví, vážení páni a panie poslanci a poslankyne, Magnificencie rektori, Spektability dekaní, Honorability, vážení zamestnanci univerzity, milí študenti, ctení priatelia a hostia našej Alma Mater!

Dovoľte mi, aby som sa Vám v prvom rade všetkým poďakoval za to, že ste poctili svojou prítomnosťou našu akademickú slávnosť. No moje poďakovanie Vám, predstaviteľom verejnej a štátnej správy, cirkví a náboženských spoločností, zastupiteľských úradov, poslancom Národnej rady, vyššieho územného celku a mestského zastupiteľstva, rektorom, prorektorom a dekanom zahraničných a slovenských univerzít a predstaviteľom podnikateľskej sféry, patrí aj za priazeň a pomoc, ktorú našej univerzite dlhodobo prejavujete, Vám profesorom, docentom a ďalším pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom univerzity za Vašu prácu, odvdázanú pre našu Alma Mater a Vám, milí študenti, že ako naši poslucháči šírite a po absolvovaní štúdia ďalej budete šíriť dobré meno našej univerzity.

Vážené dámy a páni, milí študenti,

Dnešným dňom začíname nový, v poradí už devätnásty akademický rok na Prešovskej univerzite v Prešove. Táto akademická slávnosť je zároveň symbolickým uvedením do úradu jej nového rektora, prorektorov a dekanov šiestich z ôsmich fakúlt. Devätnásty rok v živote človeka je prvým rokom po dosiahnutí dospelosti, plnoletosti, v živote inštitúcie ako univerzita je to stále iba začiatok. Preto je pochopiteľné, že našu univerzitu vnímajú v zahraničí a mnoho-

krát i doma na Slovensku, ako novú a často na ňu pazerajú ako na školu, založenú pred necelými dvoma desiatkami rokov na zelenej lúke, ktorá nemôže byť partnerom univerzitám, pôsobiacim po celé stáročia či aspoň mnohé desaťročia. Za to, že skutočnosť je iná a pre nás oveľa priaznivejšia, môže univerzita okrem svojich osobností a priaznivcov, z ktorých mnohí tu sedia dnes medzi nami, vďačiť aj svojim tradíciám,

minulosti, na ktorú bolo možné nadviazať a ďalej ju rozvíjať.

Každý akiste pozná okrídlené latinské príslovie *Historia – magistra vitae* (*História – učiteľka života*). Nie každý sa však už zamyslí nad tým, čo v skutočnosti znamená história pre našu každodennú prítomnosť. Istý múdry človek pred takmer dvoma storočiami povedal, že minulosť by sme mali poznať preto, aby sme pochopili prítomnosť a vedeli, čo môžeme očakávať od budúcnosti. Vzťahuje sa to nielen na veľké „učebnicové“ dejiny, ale na minulosť v tom najširšom zmysle slova. Nikto a nič nie je bez minulosti, minulosť utvára a permanentne formuje naše osudy ako jednotlivcov, obcí, miest, národov, aj takých inštitúcií, akými sú univerzity. Poznanie minulosti je odpoveďou na mnohé otázky prítomnosti a súčasnosť možno neraz lepšie chápať až na základe znalosti diania v minulosti.

Dovoľte mi, aby som ako historik aj dnešné svoje slová, venované našej Alma Mater, začal pohľadom do minulosti, minulosti starej tri a pol storočia. Pred tristo päťdesiatimi rokmi prebiehali v slobodných kráľovských mestách Prešove a Košiciach intenzívne rokovania zástupcov hornouhorských grófov, barónov, stolíc a slobodných kráľovských miest, ktoré mali jeden spoločný cieľ: dohodnúť sa na založení vysokej školy, ktorá by poskytla ich deťom kvalitné vzdelanie. Vzhľadom na evanjelické náboženstvo prevažnej väčšiny obyvateľstva v tejto časti krajiny to mala byť, samozrejme, vysoká evanjelická škola. Evanjelici nedisponovali žiadnym vysokoškolským vzdelávacím ústavom na území Uhorského kráľovstva a už viac ako celé storočie posielali magnáti, zemanovia a mešťania svoje i nadané poddanské deti na štúdium na prestížne nemecké univerzity vo Wittenbergu, Kráľovci, Göttingene, Altdorfe, Halle a inde. Čo ich teda mohlo primäť k zmene tejto praxe a úmyslu vybudovať vysokú školu doma, na periférii kráľovstva, čo bolo spojené s nemalými finančnými nárokmi? V polovici storočia viaceré okolnosti domáceho i zahraničného politického vývinu ukázali stavom nedokonalosť a krátkozrakosť dovtedajšieho školenia vysokoškolského dorastu. Získanie univerzitného vzdelania v Nemecku bolo totiž vykúpené veľkými

nákladmi na cestu, pobyt i samotné štúdium, čo stenujúce sa finančné možnosti miest a stolíc mohli stále ťažšie pokrývať. Počas tridsaťročnej vojny a tureckých vpádov boli študenti na ceste za vzdelaním vystavení často ohrozeniu života i perzekúcií zo strany štátnych úradov. Vzdelávanie evanjelického dorastu bolo tak stále menej konkurencieschopné v porovnaní s dvoma domácimi katolíckymi vysokými školami (univerzitou v Trnave a akadémiou v Košiciach) i reformova-

ným kolégiom v Blatnom Potoku. Preto dospeli hornouhorský magnáti, stolice a mestské rady v 60. rokoch 17. storočia k múdrejmu a nadčasovému rozhodnutiu vybudovať si vlastnú vysokú školu, poskytujúcu kvalitné vzdelanie, na svojom území. Dejiny aj súčasnosť ukazujú správnosť tohto rozhodnutia. Predmetom viacerých porád zástupcov stavov v roku 1665 tak boli rôzne otázky, súvisiace so založením, výstavbou, budovaním a financovaním tejto školy. Záujem o umiestnenie vysokej školy na svojom území mali viaceré zo šiestich hornouhorských slobodných kráľovských miest, delegáti stavov však jednoznačne vybrali Prešov. Toto slobodné kráľovské mesto disponovalo nielen bohatými vzdelávacími tradíciami, no dokázalo poskytnúť vznikajúcej vzdelávacej inštitúcii najlepšie podmienky. Prešov bol známy svojou národnostnou toleranciou a viacjazyčným charakterom, vďaka ktorému si mohli deti magnátov a zemanov počas štúdií dokonale osvojiť tri krajiniské jazyky: maďarský, nemecký a slovenský.

Mesto disponovalo moderným opevnením i systémom verejnej bezpečnosti, vďaka čomu boli synovia šľachticov i mešťanov dobre chránení pred možnými útokmi nepriateľských vojsk. V neposlednom rade to bola aj štedrosť mestskej rady, ktorá pre stavbu školy ponúkla nielen pozemok v strede námestia, vedľa farského a maďarského kostola, ale bola ochotná prevziať aj veľkú časť nákladov na prevádzkovanie školy. Samostatnou otázkou bola forma školy. Väčšina stavov by bola najradšej v Prešove založila univerzitu, to však neumožňovala domáca vnútropolitická situácia. Preto sa napokon dohodli, že podľa vzoru už dlhšie úspešne fungujúcich reformovaných kolégií v Blatnom Potoku

a Debrecíne vybudujú v meste desaťtriedne gymnázium, poskytujúce vzdelanie od najnižších tried základnej školy až po prvý stupeň vysokej školy v najvyšších lyceálnych triedach. Podľa zakladajúcej listiny z novembra toho istého roku tak vzniklo v meste nad Torysou *Certum Collegium Scholasticum* s ambíciou poskytovať hornouhorskej mládeži kvalitné vzdelanie. Táto myšlienka sa stretla s obrovským ohlasom doma i v zahraničí a za niekoľko mesiacov boli vyzbierané desiatky tisíc zlatých na stavbu školy od panovníkov, magnátov, zemanov miest i mešťanov z celej Európy. K najštedrejším donátorom patrilo opäť mesto Prešov, ktoré okrem pozemku a niekoľkých nehnuteľností darovalo škole aj dve celé poddanské dediny. Stavby sa s mestom zároveň dohodli na spoločnej správe, financovaní a kontrole školy. Možno povedať, že Kolégium hornouhorských stavov v Prešove sa stalo nielen treťou vysokou školou, pôsobiacou vtedy na území dnešného Slovenska a štvrtou v celom kráľovstve, ale aj jedinečnou, prvou skutočne verejnou vysokou školou. Školou, ktorú nezaložila a neprevádzkovala cirkev, ani panovník či miestny veľmož, ale spoločne magnáti, stolice a kráľovské mestá v duchu spoločného cieľa vzdelávať svoju mládež.

Potom, ako bola napriek zákazu panovníka v rekordne krátkom čase, za poldruha roka, postavená budova, začalo sa v jeseni 1667 vyučovanie. Samozrejme, najviac lákali mládež do Prešova najvyššie triedy, s kurzom teológie, filozofie a práva, kde pôsobili významní zahraniční profesori. Jeden z nich, rektor Samuel Pomarius, už čoskoro navrhol transformáciu kolégia na univerzitu, čo prekazila iba zmena politických pomerov na prahu 70. rokov. Nasledovali štyri desaťročia striedavého konfiškovania a obnovenia kolégia, pričom mimoriadnu pozornosť mu venovali vodcovia protihabsburských povstaní: jeho študent Imrich Thököly a František II. Rákóczi. Napriek vojnám a ob-

rovským materiálnym škodám si však škola dokázala vzorne plniť svoje úlohy.

Po Satmárskom mieri, r. 1711, sa zdalo, že sa definitívne uzavreli pohnuté osudy prešovskej vysokej školy. Jej profesori, mešťania ani hornouhorskí zemanovia sa však nevzdali a po konfiškácii budovy presne pred tristo rokmi, v roku 1715, získali vďaka zákonným článkom neďávno ukončeného snemu povolenie na stavbu novej, drevenej školy na západnom predmestí. Aj keď v tej mohla pôsobiť iba triviálna škola, vystavená každodenným útokom novej mestskej rady i vojenskej posádky, kurátori a inšpektori kolégia, v duchu hesla svojho slávneho súčasníka Františka II. Rákócziho *Iustam causam Deus non derelinquet, Správnu vec Pán Boh neopustí*, neúnavne pracovali na jej povznesení. Paradoxne práve vtedy, keď v roku 1750 rozhodla Miestodržiteľská rada o jej zatvorení, získali povolenie Márie Terézie na stavbu novej školskej budovy a opätovné vytvorenie lyceálnych tried, s vyučovaním teológie a filozofie. Vďaka tomu sa tak kolégium opäť stalo vyššou školou a v tejto ceste pokračovalo aj v nasledujúcich desaťročiach. Jeho význam ďalej vzrástol po znovuzískaní starej kolegiálnej budovy na námestí r. 1783. Ďalším medzníkom bol rok 1815, keď presne pred dvoma storočiami bola založená katedra práva, čím sa kolégium stalo opäť vysokou školou s dvoma vysokoškolskými kurzami. Z nich vznikli v nasledujúcom období fakulty a približne pred sto rokmi vedenie školy opäť uvažovalo o jej pretvorení na tzv. neúplnú univerzitu. Avšak prvá svetová vojna a po nej nasledujúce udalosti nielen prekazili tieto plány, ale priniesli definitívny koniec vysokoškolského vzdelávania na kolégiu. Jedinou vzdelávacou inštitúciou, ktorá úspešne pokračovala v tradícii vysokého školstva v meste, bol potom v nasledujúcich troch desaťročiach Gréckokatolícky kňazský seminár, založený r. 1880.

Ani táto druhá prestávka svetského vysokého vzdelávania v Prešove však netrvala dlho. Duch Samuela Pomaria aj dnes už neznámych mužov, ktorí pred

viac ako štvrtisícročím v pohnutých časoch založili v Aténach nad Torysou prvú vysokú školu, žil v meste naďalej. Potom ako bola v roku 1946 v Prešove otvorená pobočka bratislavskej pedagogickej fakulty, v nasledujúcich rokoch vznikol Pedagogický inštitút a na sklonku 50. rokov Filozofická fakulta ako jedna zo zakladajúcich fakúlt Univerzity Pavla Jozefa Šafárika a onedlho na to aj Pedagogická fakulta UPJŠ. Bolo zákonité, že tieto dve fakulty, spolu s obnovenou Gréckokatolíckou a Pravoslávnu bohosloveckou fakultou, sa pred osemnástimi rokmi stali základom Prešovskej univerzity, čím sa zavŕšilo viac ako trojstoročné úsilie o vytvorenie univerzity v meste na brehu Torysy.

Toto tri a polstoročné dedičstvo je tradíciou, prameňom a aj koreňmi našej univerzity, ktorá nadväzuje na všetko pozitívne, čo minulé storočia priniesli. Generácie profesorov a študentov vysokoškolských ústavov, pôsobiacich v našom meste, vygenerovali mnohých významných vedcov, pôsobiacich vo väčšine oblastí poznania, pestovaných v súčasnosti na Prešovskej univerzite. Spomeňme iba filozofov Eliáša Ladivera, Ignáca Cabana a Andreja Vandráka, historikov Jozefa Hörka a Ľudovíta Hahna, estetika Augustína Gregusa, teológov Pavla Petra Gojdiča či Mikuláša Rusnáka, dramatika Jonáša Záborského, z celého radu básnikov

aspoň Pavla Országha Hviezdoslava, pedagógov Gregora Fábryho i Františka Karšaja, lekára a priekopníka variolizácie Jána Adama Reymanna, jedného z našich prvých národohospodárov Gregora Berzeviczyho, filológov Ľudovíta Nováka i Juraja Furdíka, významných umelcov ako Jakuba Bogdaniho, botanika Fridricha Hazslinszkeho, geografov Jána Mateja Korabinského a Jána Hunfalvyho, byzantológa Alexandra Avenaria, majstrov sveta, resp. olympijských víťazov Martina Gregora a Viliama Lafka. Štúdium ich diela a rozvíjanie ich dedičstva je dodnes významnou oblasťou bádania na univerzite.

Od založenia prvej vysokej školy v Prešove uplynulo síce už tri a pol storočia, viaceré otázky, ktoré riešili jej zakladatelia i problémy, s ktorými sa musel ústav vyrovnávať, však ostávajú aktuálne aj v súčasnosti, aj keď v inej podobe a inej rovine. Samozrejme, naša univerzita už nie je ohrozovaná vonkajšími deštruktívnymi zásahmi v podobe obliehaní a pobytu vojsk alebo náboženskej perzekúcie. Naďalej sa však musí vyrovnávať s rôznymi požiadavkami a obmedzeniami zo strany štátnej moci, ako sú permanentne sa meniace kritériá dotácie zo štátneho rozpočtu, umelý tlak istých kruhov na tzv. karentované publikácie, deformujúci slobodu vedeckého bádania a ignorujúci rôznu publikačnú kultúru v rozličných oblastiach poznania, umelé a škodlivé úsilie o redukovanie spoločenskovedných a humanitných odborov, ktoré paradoxne poskytujú lepšie možnosti pre uplatnenie sa na trhu práce, či koniec koncov aj komplexná akreditácia s nie vopred jasnými kritériami.

Aj v súčasnosti ostáva pritom stále aktuálne a nepochybniteľné presvedčenie zakladateľov prešovského kolégia o nevyhnutnosti poskytovania kvalitného vysokoškolského vzdelávania na domácej pôde. Masový odchod najlepších študentov na univerzity v zahraničí či v centrách na opačnom konci krajiny vedie k odlivu mozgov z regiónu a jeho postupnému zaostávaniu. Preto je podpora univerzity spoločným záujmom jej vedenia, vedenia mesta i vyššieho územného celku. Samozrejme, kľúčovou ostáva kvalita poskytovaného vzdelávania. Dôkazom toho, že táto je na našej univerzite nepochybniteľná, je nielen široká paleta študijných programov a ich vysoká úroveň, z ktorých viaceré patria k najlepším na Slovensku, ale takisto výsledky vedecko-výskumnej činnosti a vybudovaná infraštruktúra vedeckého bádania, na špici ktorej stoja tri centrá excelentnosti, kompetenčné centrum a prešovská časť Univerzitého vedeckého parku Technicom. Aktuálny a veľmi dôležitý je stále aj druhý pilier, o ktorý sa opierali zakladatelia prvej prešovskej vysokej školy, a to dobrá spolupráca s mestom. Príkladné vzťahy s vedením mesta a vyššieho územného celku, ako aj s inými štátnymi orgánmi a podnikateľskou sférou, obojstranne výhodná participácia na spoločných projektoch a iné formy spolupráce sú permanentnou prioritou vedenia univerzity.

Prešovská univerzita v Prešove v uplynulých deväťnástich rokoch obhájila nárok na svoju existenciu a dokázala, že má pevné miesto v slovenskom a stredo európskom vzdelávacom priestore, za čo sa chcem poďakovať svojim predchodcom, rektorom univerzity. Osobitnú vďaka by som chcel vyjadriť bývalému rektorovi pánovi Prof. RNDr. Renému Matlovičovi, PhD., ktorý stál na čele univerzity v ostatných ôsmich ro-

koch. V tomto období sa podarilo pevne ukotviť univerzitu v medzinárodnom akademickom priestore, získaním obrovských prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie vybudovať solídnu výskumnú infraštruktúru a dvakrát obhájiť svoju pozíciu v komplexnej akreditácii. Naša univerzita sa trvalo dostala na popredné miesta v rôznych hodnotiacich rebríčkoch.

Samozrejme, nové vedenie univerzity sa hlási k týmto úspechom a má ambíciu pokračovať v nastúpenom trende. Zároveň však nová doba prináša nové globálne výzvy aj odlišné podmienky pre fungovanie. Pred novým vedením budú stáť také úlohy, ako je minimalizovanie dopadu negatívneho demografického vývinu, dobudovanie štruktúry vybraných študijných odborov, zatraktívnenie univerzity pre zahraničných študentov, vybudovanie systému univerzitného marketingu, zmeny vzťahu ku študentom, zlepšenie podmienok štúdia, rekonštrukcia študentských domovov a výučbových priestorov vo Vysokoškolskom areáli na Ul. 17. novembra či skultúrnenie okolia univerzitných kampusov. Nové úlohy pred univerzitu akiste postavajú aj globálne výzvy súčasného sveta, ako je utečenecká kríza, pretrvávajúce problémy na Ukrajine či ďalší vývin v Eurozóne.

Nasledujúce slová by som chcel venovať predovšetkým Vám, milí študenti. Vybrali ste si za miesto, kde chcete získať univerzitný diplom, Prešovskú univerzitu. Univerzitu, ktorá má za sebou tristošesťdesiatročnú minulosť, ktorá ponúka širokú škálu študijných programov vo všetkých troch stupňoch štúdia a ktorá bez akýchkoľvek spochybnení opäť obhájila svoj univerzitný status. Zároveň je to univerzita situovaná v jednom z najkrajších miest našej krajiny. Som presvedčený, že Vaše rozhodnutie bolo správne a že ho nikdy neoľutujete. Sloganom našej univerzity je veta *Quamvis Eruditio*, teda *Viac ako vzdelanie*. Nové vedenie univerzity chce a urobí patričné kroky na to, aby tieto slová naplnilo konkrétnym obsahom, prinášajúcim pridanú hodnotu Vašmu štúdiu. Okrem toho univerzita poskytuje mnohostranné možnosti pre športové a kultúrne aktivity. Komplex športovísk v ingerencii Fakulty športu, vrátane telocviční, štadiónov a krytej plavárne bude iste pre mnohých miestom relaxu a trávenia voľného času. Kultúrne aktivity študentov už dlhodobo saturujú umelecké súbory ako Torysa, viaceré spevokoly či študentské divadlo. Osobitnými

príležitosťami k voľnočasovým aktivitám sú festivaly ako Akademický Prešov, Unipofest a pod. Ďalšie možnosti pre záujmovú činnosť a trávenie voľného času poskytuje mesto Prešov so svojimi kultúrnymi, športovými i reštauračnými zariadeniami. Mnohí z Vás sa budú iste venovať aj študentskej vedeckej odbornej činnosti a využívať pritom modernú výskumnú infraštruktúru univerzity. Vedenie univerzity má ambíciu zlepšiť podmienky štúdia, popri skvalitnení ubytovacích možností aj postupným presadzovaním klientskeho vzťahu k študentom. Verím, že využijete možnosti, ktoré Vám štúdiom v Prešove bude ponúkať a aj počas študijných pobytov na iných univerzitách, aj po jeho ukončení, sa budete hlásiť k našej univerzite a šíriť o nej pravdivý obraz. V duchu slov jednej z najvýznamnejších vedeckých osobností Prešova minulých storočí, polyhistora Jána Mateja Korabinského: *Turpe est ignorare ea, quae contingere domi.*

Na záver sa obraciam k Vám, tvoriví a administratívni zamestnanci univerzity. Máme za sebou náročné obdobie úspešnej komplexnej akreditácie. Chcem Vám preto v prvom rade poďakovať za Váš vklad do tohto procesu, za Vašu doterajšiu i súčasnú činnosť. Zároveň však musím pripomenúť, že nás nečaká obdobie menej náročné, aj pripomenúť, že nemožno poľaviť v pracovnom tempe a v nasledujúcom období budeme musieť reagovať na vonkajšie tlaky a podnety, naďalej sa zlepšiť v niektorých segmentoch vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti. Úlohy, ktoré pred univerzitou budú stáť, aj s ohľadom na budovanie východísk pre nasledujúcu komplexnú akreditáciu, budeme môcť splniť iba pri maximálnom pracovnom nasadení.

Úplne nakoniec, dovoľte, aby som na prahu nového akademického roku študentom zaželel príjemné a nezabudnuteľné roky univerzitných štúdií s výbornými študijnými výsledkami, zamestnancom veľa pracovných úspechov a všetkým prítomným pevne zdravie, splnenie túžob a očakávaní.

A našej Alma Mater už tradične želám: *Vivat, crescat et floreat!*

**V Prešove, 23. september 2015
prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.**

Príhovory a blahoželania

*doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD.
generálny biskup ECAV na Slovensku*

v Bratislave 21. 9. 2015

Vážený pán prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.,

srdečne Vás pozdravujem v mene našej Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku ako aj v mene svojom a prajem Vám hojnosť Božieho požehnania.

Ďakujem Vám za pozvanie na Vašu inauguráciu do funkcie nového rektora Prešovskej univerzity v Prešove a tiež na slávnostné otvorenie akademického roka 2015-2016. Žiaľ, nemôžem sa tejto slávnosti osobne zúčastniť, lebo mám v tom čase neodkladné služobné povinnosti, preto mi dovoľte, aby som Vám zablahoževal k Vašej inaugurácii.

Prajem Vám počas Vášho pôsobenia na poste rektora univerzity, aby ste urobili veľa správnych rozhodnutí na poli vzdelávania, vedy a vysokého školstva. Vážim si našu doterajšiu spoluprácu a dúfam, že bude i naďalej pokračovať. Verím, že svojou osobnou zariadenosťou budete napomáhať k skvalitňovaniu vysokoškolského vzdelávania a šírenia dobrého mena slovenského školstva.

Ďakujem Vám za Vašu doterajšiu spoluprácu a prajem Vám pri Vašom ďalšom pôsobení, nech Vás sprevádza Božia milosť, Jeho múdrosť a požehnanie v pracovnom aj osobnom živote.

S úctou

*Vážený pán
prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.,
rektor Prešovskej univerzity v Prešove*

Mons. Bernard BOBER
arcibiskup

Košice 23. septembra 2015

č.: 4980/15

Vaša magnificencia, pán rektor,

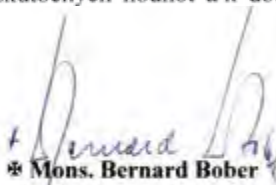
pri príležitosti Vašej inaugurácie za nového rektora Prešovskej univerzity v Prešove, Vás chcem pozdraviť a zblahoželať Vám.

Za posledné štvrtstoročie ste v akademickom prostredí dosiahli pozoruhodné výsledky. Som presvedčený, že z veľkej časti sa tak stalo pre Vaše nadšenie z histórie, ktorá nás všetkých učí pozerat' sa na ľudský život s úctou a porozumením. Dejinné udalosti totiž nevnímame len ako zber faktografických údajov. Tušíte, že je za nimi Múdrosť, ktorá spravuje naše ľudské osudy. Jedine tá vie dostatočne vysvetliť neustále zušľachťovanie *ľudskej podmienky* a zároveň pevne usvedčovať z neprávosti akékoľvek pokusy zotročovať a ponižovať človeka. Od rektora modernej verejnej univerzity humanitného typu sa očakáva prezieravosť, politická zrelosť, ale zo všetkého najviac prorocká vízia, ktorú si vaši zamestnanci i študenti budú chcieť osvojiť.

Vo Vašej zodpovednej úlohe Vám prajem veľa síl, trpezlivosti a rozvážnosti pri hľadaní správnych rozhodnutí. Nech mladí ľudia, ktorí sa na Prešovskej univerzite rozhodli formovať intelektuálne i ľudsky, vedia v živote naplniť jej motto „Viac ako vzdelanie“. Buďte pre nich povzbudením a opravdivým sprievodcom.

Zároveň mám veľkú nádej, že aj naše Univerzitné pastoračné centrum Dr. Štefana Héseka, ktoré sa teší priazni a podpore mesta, Vašej univerzity ako aj iných vysokých škôl v meste, Vám bude nápomocné a prispeje k osвете skutočných hodnôt a k dobrej duchovnej formácii študentov.

S úctou a požehnaním

* Mons. Bernard Bober
arcibiskup – metropolita

Váž. pán rektor PU
prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.
Prešovská univerzita v Prešove
Ul. 17. novembra 15
08001 PREŠOV

Vaše excelencie, magnificencie, spectabiles, honorabiles, ctená akademická obec, vzácní hostia, dámy a páni, milí študenti!

Hovorí sa, že „**ak sa chceme niekam posunúť, učme sa od najlepších...**“ a my nemusíme ísť ďaleko. Pretože tak, ako opisuje mesto Prešov jeho veľakrát skloňovaný prívlastok – Atény nad Torysou, opisuje súčasnosť dnešok a dnešná slávnostná a výnimočná atmosféra. V meste, kde sa sústreďovali učenici a kde sa sústreďovali aj tí, ktorí sa učencami chceli stať. A práve vzájomné prepojenie múdrych a túžiacich po múdrosti znásobuje túto filozofiu akademického života.

Dámy a páni, dnes spoločne vstupujeme do nového akademického roka, ktorý pre Prešovskú univerzitu v Prešove znamená aj začiatok novej etapy jej dejín. Nie len v spojitosti so slávnostnou inauguráciou rektora univerzity, dekaniek a dekanov jej fakúlt, ale otvorením devätnásteho roka prekračujeme akýsi pomyselný prah jej dospelosti.

Počas tých rokov vychovala Prešovská univerzita v Prešove množstvo vzdelaných, kvalitných a úspešných ľudí, ktorí sa dodnes pýšia svojou alma mater tak, ako je ona hrdá na svojich absolventov. Od svojho vzniku sa so statusom „univerzita“ pevne etablovala v systéme slo-

venského školstva a dnes zastáva významné miesto v akademickom prostredí na Slovensku. Právom jej patrí nezastupiteľná úloha pri formovaní vzdelanostnej a vzdelanej spoločnosti, pri odovzdávaní vedomostí a skúseností, pri kreovaní spoločenskej praxe, rozvíjaní vedy a výskumu, podpore tvorivosti a inovatívnych riešení.

Je mi preto veľkou ctou, že sa dnes, z tohto miesta, môžem prihovoriť pri tejto vzácnej a významnej príležitosti.

Vážený pán profesor Peter Kónya, rektor Prešovskej univerzity v Prešove, dovoľte mi, za seba i za mesto Prešov a jeho obyvateľov, úprimne zablahoželať k Vašej inaugurácii – k úspechu v podobe najvyššej dosiahnutej méty vo Vašej doterajšej praxi na akademickej pôde. Je to veľká česť, morálne i pracovné zadosťučinenie, no najmä veľká výzva a profesijná zodpovednosť.

Vo Vašej funkcii Vám prajem veľa úspechov, tvorivých a zdarných projektov, správne profesionálne smerovanie a odborné formovanie hodnotových profilov.

Vážené pani dekanke a páni dekanovia jednotlivých fakúlt, dovoľte mi zagratulovať aj vám a pri vašej každodennej práci vám zaželať veľa úspechov, dobrých spolupracovníkov vo vašich kolektívoch, mnoho inšpirácie a múdrych rozhodnutí.... Aby ste hrdo mohli, symbolicky povedané, rok po roku „**žať úrodu svojho úsilia**“.

A vám, milí študenti, prajem, aby sa vám vo vašom štúdiu darilo, aby ste sa stali úspešnými absolventmi, ktorí zdarne využijú a zhodnotia nadobudnuté vedomosti v praxi dnešnej dynamickej spoločnosti. Som osobne veľmi rada, že ste sa svoj študijný život rozhodli spojiť s mestom Prešov, ktorý bol a stále je mestom mladých. Na záver vám všetkým želim veľa zdravia, radosti z tvorivej akademickej práce a štúdia a úspechov tak v profesijnom, ako aj osobnom živote.

Ďakujem.

Ing. Andrea Turčanová
primátorka mesta Prešov

Kedves kollégák, kedves hallgatók! Több mint két évtizede érkezett Debrecenbe az a delegáció, amely az Eperjesi Egyetem történelmi tanszékét képviselte, s amelyben a tanszék akkori vezetőjén kívül ott volt fiatal tanárként Kónya Péter is. Azóta számos közös konferenciát tartottunk, kiállítását szerveztünk, könyveket jelentettünk meg, s oktatóink évente többször látogatják egymás rendezvényeit.

A két kar kb. 10 éve működik együtt, s fél évtizede a két egyetem is együttműködési megállapodást kötött. Ezzel az Eperjesi Egyetem egyik meghatározó szereplője lett annak a gazdag kapcsolatrendszer-

nek, amely a Debreceni Egyetemet Bloomingtontól Tokióig, Moszkvától Londonig jellemzi.

Kívánjuk, hogy Kónya Péter, az Eperjesi Egyetem új rektora olyan eredményesen vezesse intézményét, amennyire sikeres volt az egyetem kapcsolatainak építésében.

A Debreceni Egyetem vezetése és valamennyi oktatója nevében sok-sok sikert, minőségi oktatómunkát, eredményes pályázati és kutatási tevékenységet kívánunk az Eperjesi Egyetem vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak.

Milí kolegovia, milí poslušáci!

Pred viac ako dvoma desaťročiami prišla do Debrecínu delegácia, ktorá reprezentovala Inštitút histórie Prešovskej univerzity. Členom tejto delegácie bol okrem vtedajšieho riaditeľa inštitútu aj mladý pedagóg, Peter Kónya. Odvtedy sme zorganizovali mnoho spoločných konferencií a výstav, vydali niekoľko pub-

likácií a naši pracovníci niekoľkokrát ročne navštevujú podujatia zorganizované druhou stranou.

Dva inštitúty spolupracujú približne 10 rokov a pred pol desaťročím podpísali obe univerzity dohodu o vzájomnej spolupráci. Tým sa Prešovská univerzita stala dôležitým členom bohatého systému kontaktov, ktoré charakterizujú Debrecínsku univerzitu od Bloomingtonu po Tokio a od Moskvy po Londýn.

Prajeme, aby nový rektor Prešovskej univerzity, Peter Kónya, viedol svoju univerzitu rovnako úspešne, aký úspešný bol aj v budovaní kontaktov univerzity.

V mene vedenia a všetkých spolupracovníkov Debrecínskej univerzity želim vedeniu, spolupracovníkom a študentom Prešovskej univerzity mnoho úspechov, kvalitnú pedagogickú činnosť a úspešné aktivity na poli výskumu a projektov.

**dekanka z Debrecínskej univerzity
prof. Papp Klára**

Vaše Magnificence, vážený pane rektore,

Magnificences, spectabilis, honorabiles, cives academici!

Chtěl bych Vás pozdravit v tomto slavnostním dni jménem akademické obce University Karlovy v Praze a zejména jménem jejího rektora prof. Tomáše Zimy, který tu nemůže být s námi. Zdravím vás i jménem svým a jménem paní děkanky UK HTF Doc. K. Veverkové, která se také této slavnosti účastní.

Nastupovat do nového úřadu znamená mnoho předsevzetí a plánů. Přejeme vám, aby se vám podařilo všechny tyto plány, vedoucí ke zlepšení akademického života vaší univerzity, dobře realizovat a zejména přispívat co nejvíce ke zvyšování intelektuálního potenciálu této důležité slovenské univerzity.

Karlova univerzita v Praze si v letošním roce připomněla 600. výročí tragické smrti jejího rektora v akademickém roce 1409/1410 M. Jana Husa na kostnické hranici. Na popravišti skončil i jiný její rektor, Jan Jeseňský v r. 1621. Jsou to svědectví, že na univerzitách

střední Evropy jsou akademici, kteří neváhali položit svůj život za své přesvědčení, za to, k čemu je vedlo jejich svědomí.

Dnešní doba podobné oběti nevyžaduje, vyžaduje však rozhodné slovo a rozhodný postoj ke všem negativním jevům naší mnohovrstevné skutečnosti. Přejeme vám z celého srdce odvalu k rozhodnému slovu i rozhodnému jednání v okamžicích, kdy od vás bude slovenská i evropské veřejnost takové slovo čekat. A věřte mi, v této bouřlivé době může dojít k podobné situaci dříve, než se nadějete.

Jako vědec mezinárodního formátu budete těžce nést, že nebudete mít dostatek času na bádání a vědeckou práci.

To je oběť, kterou přinášíte službě akademickému společenství. Tato oběť je však smysluplná.

Dovolte mi, aby připomněl slova, která pronesl M. Jan Hus po své volbě rektorem 20. října 1409. Ať jsou Vám posilou a vzpruhou ve Vaší nelehké práci, do níž dnes plný ideálů vstupujete: „Učme nikoho neurážet, pro všechny chťi dobro, ctít starší, vrstevníkům nezávidět, vyhýbat se domýšlivosti, řídit se rozumem a držet se ctnosti. Zachovávejme, co je dovolené, vyhýbejme se tomu, co je špatné pro naši spásu, nestydíme se mluvit pravdu. Nezadržujme slovo, když ho je zapotřebí pro spásu, nezakrývejme je v jeho lesku; slovu pravdy nijak neodmlouvejme, slovem míru a spravedlnosti se vždy řídme, aby mír a spravedlnost byly s námi“.

Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque eveniat!
DIXI

**Prof. ThDr. Jan B. Lášek, Dr. phil.h.c.,
člen kolegia rektora UK v Praze**

Inaugurovaní prorektori a dekaní PU v Prešove

V Divadle Jonáša Záborského v Prešove sa 23. septembra 2015 konala slávnostná inaugurácia rektora Prešovskej univerzity v Prešove prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD., spojená so slávnostným otvorením akademického roka 2015/2016.

Počas slávnosti boli inaugurovaní aj prorektori a dekaní Prešovskej univerzity v Prešove:

prof. PhDr. Milan Portik, PhD.
prorektor pre vedu, umenie a šport

doc. PhDr. Martina Kášová, PhD.
prorektorka pre vzdelávanie

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD.
prorektor pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality

doc. Ing. Ladislav Suhányi, PhD.
prorektor pre vonkajšie vzťahy

prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc.
dekan Filozofickej fakulty

Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.
dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty

prof. RNDr. René Matlovič, PhD.
dekan Fakulty humanitných a prírodných vied

doc. Ing. Jana Burgerová, PhD.
dekanka Pedagogickej fakulty

prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.
dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty

Dr.h.c. prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD.
dekanka Fakulty zdravotníckych odborov

Ing. Gabriela Dzurišová
Foto: AV štúdio CCKV PU

Cena rektora za rok 2014

Zároveň rektor ocenil 17 pracovníkov univerzity cenou rektora za prínos vo vede a reprezentáciu PU v Prešove. Ocenenie si z jeho rúk prevzalo aj šesť študentov, ktorí reprezentovali školu napríklad zorganizovaním charitatívnych zbierok, športovými úspechmi, či v umeleckých a iných oblastiach.

• humanitné vedy – filozofia a etika

prof. PhDr. Františkovi MIHINOVI, CSc.
(FF PU)

za vedeckú monografiu
MIHINA, F.: „Charles Sanders Peirce:
Zo života a diela.
Credo ut intelligam. Verím, aby som pochopil.“

• humanitné vedy – teológia

prof. ThDr. Jánovi ŠAFINOVI, PhD.
(PBF PU)

za vedeckú monografiu
ŠAFIN, J.: „Cyrilometodské dedičstvo v Európe“

doc. ThDr. Ľubomírovi PETRÍKOVI, PhD.
(GTF PU)

za vedeckú monografiu
PETRÍK, Ľ.: „Kerygma v homílii a zrod živej viery.“

• pedagogické vedy

doc. RNDr. Ivete SCHOLTZOVEJ, PhD.
(prodekanka PF PU)

za editovanie vedeckej monografie
„Komparatívna analýza primárneho matematického vzdelávania
na Slovensku a v zahraničí.“

a dve kapitoly vo vedeckej monografii

„Komparácia kontextových charakteristík matematickej edukácie vo vybraných národných prípadových štúdiách.“

• pedagogické vedy

Mgr. Ivanovi ROPOVIKOVI, PhD.

za publikácie vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch

• spoločenské a behaviorálne vedy

prof. PhDr. Jozefovi DŽUKOVI, PhD.
(FF PU)

za vedecké štúdie publikované v zahraničných karentovaných časopisoch a vedeckú monografiu

DŽUKA, J.: „Subjektívne hodnotená kvalita života - validita a reliabilita merania.“

RNDr. Kvetoslave MATLOVIČOVEJ, PhD.
(FHPV PU)

a **Mgr. Alexandrovi MUŠINKOVI, PhD.**
(Ústav rómskych štúdií)

za vedeckú monografiu
MUŠINKA, A. - MATLOVIČOVÁ, K. a kol.:
„Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013.“

• fyzika a vedy o Zemi

prof. RNDr. Mariánovi REIFFERSOVI, DrSc. (FHPV PU)
za vedecké práce publikované v zahraničných
karentovaných časopisoch

• vedy o živej prírode a ekológia

prof. RNDr. Jarmile BERNASOVSKÉJ, PhD.
(FHPV PU)

a RNDr. Eve PETREJČÍKOVEJ, PhD.

za prínos v oblasti objasňovania genetického pôvodu a genetickej rozmanitosti populácií. Za vedeckú prácu publikovanú v karentovanom časopise a vedeckú monografiu

PETREJČÍKOVÁ, E. - BERNASOVSKÁ, J.: „Polymorfizmy Y-chromozómu rómskej populácie východného Slovenska.“

• ekonomické a manažérske vedy

doc. PaedDr. Zuzane BIRKNEROVEJ, PhD., MBA (FM PU)
doc. PhDr. Miroslavovi FRANKOVSKÉMU, CSc. (FM PU)
za publikácie

BIRKNEROVÁ Z. - FRANKOVSKÝ M.: „Rodové diferencie v prejavoch sociálnej, emocionálnej inteligencie a machiavellizmu v manažérskej práci.“
LAJČIN, D. - SLÁVIKOVÁ, G. - FRANKOVSKÝ M. - BIRKNEROVÁ Z.: „Sociálna inteligencia ako významný prediktor manažérskeho správania.“

doc. Mgr. Eve LITAVCOVEJ, PhD.
(FM PU)

za vedecké práce publikované v zahraničných karentovaných časopisoch a monografiu

LITAVCOVÁ, E. - JENČOVÁ, S.: „Analytický pohľad na problémy chudoby a nezamestnanosti v podmienkach Slovenska.“

• zdravotnícke vedy

PhDr. Dagmar MAGUROVEJ, PhD.
a PhDr. Gabriele KURIPLACHOVEJ, PhD.
(FZO PU)

za monografiu vydanú v zahraničí
KURIPLACHOVÁ, G. - MAGUROVÁ, D. a kol.:
„Effectiveness of education in nursing.“

• vedy o športe

prof. PhDr. Daniele SLANČOVEJ, PhD.
a Mgr. Terézii SLANČOVEJ, PhD.
za monografiu

SLANČOVÁ D. - SLANČOVÁ T.: „Reč pohybu, autority a súdržnosti. Pragmatická analýza trénerského komunikačného registra v komunikácii s hráčmi kolektívnych loptových hier staršieho školského veku.“

• za významný prínos v umení v kategórii - výtvarné dielo za rok 2014

doc. PhDr. Michalovi TOKÁROVI, PhD.
za autorskú výstavu Počítačová grafika

• za významný prínos v umení v kategórii - umelecká literatúra za rok 2014

Jamesovi SUTHERLANDOVI-SMITHOVI

za publikáciu v rade pôvodných umeleckých prác súčasného britského autora žijúceho dlhodobo v Prešove a pôsobiaceho na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky

SUTHERLAND-SMITH, J.: „Mouth (Ústa)“

Zbierka Mouth je cyklom 99 básní napísaných v priebehu 12 rokov od r. 199-2011, ústredným motívom sú ľudské ústa, ktoré vytvárajú rôznorodé formy a štýly jazyka, vďaka čomu sú nezabudnuteľným stredobodom záujmu jazykovedcov.

Ing. Jozefovi Fejérovi, PhD.

(z Katedry ekológie - FHPV PU)

Zúčastnil sa na výskumno-šľachtiteľskom programe, v spolupráci s Ústavom genetiky a biotechnológií rastlín SAV- Nitra, získal ocenenie ZLATÝ KOSÁK v kategórii „Poľnohospodárstvo a potravinárstvo“ za vyšľachtenie „Provej slovenskej odrody amarantu Pribina.“

Cena rektora 2014 - študenti

Bc. Jana Ciha

(GTF PU)

-za realizáciu zbierky na pomoc Ukrajine Projekt s názvom „Od nás pre Vás“ Cieľom tejto aktivity bola pomoc núdznym, ktorí prežívajú na Ukrajine v týchto časoch veľmi ťažké chvíle. Zároveň treba poukázať na prepojenie akademickej pôdy s reálnym svetom a pomoc pre tých, ktorí sú na to odkázaní.

Bc. Margaréta Šinaľová

(GTF PU)

-za zorganizovanie a mediálne spracovanie zbierky pre postihnutých Sclerosis multiplex. V uliciach Prešova vyzbierali finančnú čiastku 2 200 eur pre potreby postihnutých touto chorobou. Vidiac tieto skutočnosti si nemôžeme zatvárať oči pred potrebou týchto ľudí.

Bc. Miriama Kovaľuková

(FHPV PU)

-za vynikajúce umelecké pôsobenie v akademickom roku 2014/2015 ako komornej klaviristky - korepetitorky - na vystúpeniach v rámci 12. Adventného koncertu Cameraty academica a jej hostí v rámci 11. akademických komorných koncertov a na 10. jarnom koncerte Cameraty academica, za reprezentáciu na Európskom hudobno-pedagogickom fóre v cyperskej Nicósií v r 2014.

Mgr. Tomáš Bačinský

(FM PU)

- dlhodobé výskumné pobyty v Spojenom ústave jadrového výskumu, Dubna (Rusko) a Technickej univerzite vo Viedni (Rakúsko)
- aktívna účasť a prezentovanie vedeckých výstupov na domácich a zahraničných medzinárodných vedeckých konferenciách
- dlhodobá reprezentácia Prešovskej univerzity v Prešove v speváckom zbore „Nostro Canto“

Veronika Habánková

za úspešnú reprezentáciu SR v hádzanej na 28. Letnej svetovej univerziáde v Kórei (5. miesto v skupine), s hádzanárskeho klubu IUVENTA Michalovce sa stala v sezóne 2014/2015 majsterkou Slovensko-českej interligy hádzanárok, víťazkou Slovenského pohára v hádzanej žien a majsterkou Slovenska v hádzanej žien.

Marcel Lux

za úspešnú reprezentáciu SR vo volejbale na I. Európskych hrách v Baku 2015 a na turnaji Final Four III. skupiny Svetovej ligy FIVB (Medzinárodnej volejbalovej federácie), s volejbalovým klubom Mirad PU Prešov sa stal v sezóne 2014/2015 majstrom slovenskej volejbalovej extraligy mužov.

PhDr. Miriama Knežová
Mgr. Andrea Čulková
Foto: AV štúdio CCKV PU

Premiér Robert Fico na pôde FHPV PU

V utorok, 6. októbra 2015, o 11.00 hod. sa na pôde Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove uskutočnila prednáška predsedu vlády SR Roberta Fica na tému „Slovensko a Európska únia.“

redakcia

Foto: AV štúdio CCKV PU

NA NÁVŠTEVE U REKTORA KARLOVEJ UNIVERZITY Rektor PU prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. vzýnamenaný Husitskou teologickou fakultou Karlovej univerzity

Takmer sedemstoročná pražská Karlova univerzita už tradične rezonuje ako jedna z najkvalitnejších univerzít v stredoeurópskom priestore, vyhľadávaná aj slovenskými študentmi, či už ako miesto pre získanie diplomu, alebo aspoň krátkodobých študijných pobytov. Vo vzťahu k našej univerzite a našim študentom je to dané nielen jej starobylosťou a vysokou úrovňou, ale i jazykovou blízkosťou a príbuznosťou mnohých študijných odborov.

V dňoch 6. a 7. októbra 2015 sa uskutočnila návšteva rektora Prešovskej univerzity v Prešove prof. PhDr. Petra Kónya, PhD. na Karlovej univerzite v Prahe. Počas prvého dňa návštevy najstaršej stredoeurópskej univerzity sa rektor PU stretol s predstaviteľmi Husitskej teologickej fakulty, s ktorou má naša univerzita, najmä Pravo-slávna bohoslovecká fakulta a Filozofická fakulta veľmi dobré vzťahy a dlhoročnú spoluprácu. Práve pokračovanie v tejto spolupráci a jej posun na kvalitatívne vyššiu úroveň bolo predmetom rokovania s dekanou fakulty pani Doc. ThDr. Kamilou Veverkovou, ThD. a bývalým dekanom, v súčasnosti povereným agendou prorektora pánom prof. ThDr. Janom Blahoslavom Lášekom. Počas stretnutia odovzdala pani dekanka rektoro-

vi PU vyznamenanie fakulty, Medailu Františka Kováře. Medailu mu fakulta udelila dňa 4. októbra 2015 za významný prínos v oblasti výskumu dejín reformácie. Náš rektor je doteraz v poradí 43. oceneným týmto vyznamenaním.

Nasledujúci deň, 7. októbra, sa na pôde historického Karolina stretol rektor PU s rektorom Karlovej univerzity, pánom prof. MUDr. Tomášom Zimom, DrSc., MBA. Obidvaja rektori rokovali najmä o doterajšej spolupráci, spoločných i špecifických problémoch vysokého školstva v oboch našich krajinách a samozrejme, o rozšírení možností kooperácie v súčasnosti a blízkej budúcnosti. V záujme udržania a pokračovania dobrých vzťahov sa dohodli na rozšírení spolupráce medzi jednotlivými fakultami v rámci rovnakých a príbuzných odborov v rámci programu Erasmus. V zmysle dohody rektor PU do konca roka navrhne Karlovej univerzite rozšírenie zmlúv Erasmus na ďalšie odbory podľa požiadaviek fakúlt. Okrem toho sa obidvaja rektori dohodli na inštitucionalizovaní dobrých vedeckých a študijných kontaktov uzavretím medziuniverzitnej dohody o spolupráci, ktorá by mala byť podpísaná do konca tohto roka.

Veríme, že podpis dohody o spolupráci a rozšírenie možnosti študentských a učiteľských mobilit je iba začiatkom intenzívnejšej spolupráce našej Alma Mater so starobylou Karlovou univerzitou a v konečnom dôsledku bude významným prínosom pre ďalší rozvoj vzdelávacej činnosti i výskumných aktivít.

Veríme, že podpis dohody o spolupráci a rozšírenie možnosti študentských a učiteľských mobilit je iba začiatkom intenzívnejšej spolupráce našej Alma Mater so starobylou Karlovou univerzitou a v konečnom dôsledku bude významným prínosom pre ďalší rozvoj vzdelávacej činnosti i výskumných aktivít.

doc. PhDr. Martin Javor, PhD.
Foto: archív prof. Petra Kónya

Spolupráca s prestížnou rakúskou univerzitou

Univerzita Karola Františka v dolnorakúskom meste Štajerský Hradec (Karl-Franzens-Universität in Graz) patrí medzi najvýznamnejšie a najstaršie univerzity v tejto krajine. Prešovská univerzita v Prešove, najmä Inštitút germanistiky na Filozofickej fakulte, má s touto univerzitou dlhodobu dobrú vzťahy a za sebou úspešnú spoluprácu. V rámci tejto spolupráce sa členovia Inštitútu germanistiky Filozofickej fakulty PU v Prešove Slavomíra Tomášiková, Marián Fedorko a Martina Kášová zúčastnili v dňoch 18.-19.9.2015 na medzinárodnej vedeckej konferencii pod názvom *Von der SprachVERmittlung zur Sprachmittlung*, ktorú zorganizoval Inštitút teoretickej a aplikovanej translológie (Institut für theoretische und angewandte Translationswissenschaft der Universität Graz).

Účastníci konferencie mali odpovedať na otázky týkajúce sa nových výziev vzdelávania na univerzitách a vysokých školách

v oblasti tlmočnictva a prekladateľstva. Bohatý odborný program umožnil prezentovať i prediskutovať najnovšie výsledky výskumu, vymeniť si skúsenosti a zintenzívniť snahu o prepojenie teoretických poznatkov s potrebami praxe, z čoho vyplynulo preorientovanie jazykového vzdelávania na také, ktoré má podporiť rýchle a kompetentné získanie tlmočnických zručností tak, aby bol absolvent odboru pripravený profesionálne zvládnuť odborný preklad a tlmočenie.

Vedenie PU sa rozhodlo túto spoluprácu upevniť podpísaním Zmluvy o spolupráci medzi obojoma univerzitami. Prvé rokovanie so zástupcom univerzity, prorektorom pre vzdelávanie, prof. Martinom Polaschekom, bolo srdečné a priateľské, pričom rakúska univerzita prejavila záujem o širšiu spoluprácu i o jej oficiálnu podobu. Podpísanie zmluvy je naplánované na január 2016.

doc. PhDr. Martina Kášová, PhD.

Foto: archív Inštitútu germanistiky FF PU

Jeho Excelencia veľvyslanec Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na pôde PU v Prešove

Veľká Británie, Slovensko a Európska únia sa vo štvrtok, 1. októbra 2015, prelínali v prednáške britského veľvyslanca Andrewa Gartha, ktorý zavítal na Filozofickú fakultu Prešovskej univerzity v Prešove s prednáškou pre študentov. V priestoroch Univerzitnej knižnice PU predstavil vízie Veľkej Británie v najbližšej budúcnosti, v ktorej sa bude rozhodovať aj o jej zotrvaní v štruktúrach Európskej únie. Spolu so študentmi Inštitútu anglistiky a amerikanistiky a Inštitútu politológie diskutovali o najaktuálnejších otázkach súčasnej Európy. Študenti sa zaujímali o postoje Veľkej Británie k migračnej kríze, ale aj ku kríze na Ukrajine. Rezonovali aj otázky postavenia angličtiny ako jazyka na celosvetové dorozumievanie – lingua franca. Jeho Excelencia bola milo prekvapená záujmom študentov a s vedením fakulty boli prediskutované aj možnosti vytvorenia menších debatných skupín, ktoré by pri jeho ďalšej návšteve mohli otvoriť ešte väčší priestor na diskusiu.

Jeho Excelencia Andrew Garth pôsobí ako veľvyslanec Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska na Slovensku od 1. októbra 2014 a návšteva na Prešovskej univerzite v Prešove sa uskutočnila v deň prvého výročia jeho pôsobenia na Slovensku.

doc. Zuzana Straková, PhD.

Foto: archív FF PU v Prešove

Fakulta manažmentu v roku 2015

Rozhovor s dekanom prof. Ing. Róbertom Štefkom, Ph.D.

So začiatkom nového akademického roka naše pozvanie na rozhovor prijal dekan Fakulty manažmentu prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. Pri tejto príležitosti, sme mu v súvislosti s rokom 2015, ale aj s novým akademickým rokom položili niekoľko otázok.

Vážený pán dekan, ako by ste charakterizovali pozíciu Fakulty manažmentu a jej situáciu v roku 2015 aj vo vzťahu k práve začínajúcemu akademickému roku ?

Naša fakulta sa od svojho vzniku vyprofilovala na významnú inštitúciu univerzitného vzdelávania. Vznikla ako samostatná fakulta ekonomického typu v roku 2004, pritom má však silnú tradíciu poskytovania ekonomicko-manažérskeho vzdelávania, ktoré sa realizuje na univerzite už viac ako 25 rokov (pôvodne sa naše manažérske štúdium realizovalo ešte na Univerzite P. J. Šafárika).

V súčasnosti naša fakulta poskytuje v Prešovskom kraji jediné univerzitné vzdelanie, nielen v ekonomickom študijnom programe Manažment, ale aj v ekonomicko-prírodovedeckom študijnom programe Environmentálny manažment, a tiež v študijnom programe Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v študijnom odbore Cestovný ruch.

Vďaka dynamickému a úspešnému rozvoju, zameranému najmä na vedecký výskum a na dosahovanie vysokých akademických

štandardov, má naša fakulta pre akademický rok 2015/2016 akreditované všetky stupne štúdií, a to bakalárske štúdium v 3 študijných programoch, magisterské štúdium v 2 študijných programoch, vrátane doktorských rigorózných konaní („PhDr.“ a „RNDr.“), aj najvyššie - doktorandské štúdium („PhD.“).

Fakulta má súčasne jedinečné a nezastupiteľné miesto aj poslanie v štruktúre Prešovskej univerzity v Prešove aj vo vzťahu k trhu práce, zvlášť k regionálnemu trhu práce.

Ktoré zo skutočností hodnotíte ako silné stránky a úspechy Vašej fakulty v roku 2015, ktoré je možné skrz výsledky komplexnej akreditácie vysokých škôl považovať za vysoko dynamické?

Atraktivita fakulty aj v porovnaní s konkurenčnými inštitúciami na Slovensku, ale aj v rámci našej univerzity. Aj v kontexte celosloven-

ských pretrvávajúcich problémov so záujmom uchádzačov o štúdium (aj z dôvodu nižších populačných ročníkov) sa naša fakulta aj v roku 2015 teší zo záujmu vyše 1700 uchádzačov o štúdium.

Dynamika fakulty v plnení akademických štandardov. V oblasti vedeckého výskumu oproti stavu v čase vzniku fakulty v r. 2004 sa doslova rádovo zvýšila výskumná úroveň fakulty, keď v roku 2015 prebieha paralelne na našej fakulte riešenie 20 vedecko-výskumných grantov domácich aj medzinárodných (v čase vzniku boli riešené ročne 1-2 takéto výskumné granty). Pedagogom fakulty vyšlo za posledný uzavretý registrovaný rok 2014 množstvo publikácií vo vedeckých databázach Web of Science, Scopus, ale v tom istom roku aj napríklad 10 publikácií v karentovaných časopisoch, t.j. v najprestížnejšej vedeckej databáze Current

Contents. Tiež množstvo monografií a ďalších typov publikácií v celkovom množstve za evidencne uzavretý rok 2014, spolu cca 500 publikačných jednotiek.

Tohtoročná akreditácia najnovšieho magisterského štúdia v ekonomicko-prírodovedeckom študijnom programe Environmentálny manažment v rovnomennom študijnom odbore č. 4.3.3., pričom sme v lete tohto roku získali právo udeľovať v rigoróznom konaní aj titul „RNDr.“ (popri našom práve udeľovania titulu „PhDr.“ v študijnom odbore 3.3.15 Manažment).

V najbližšom čase v tomto semestri sa chystáme na otvorenie ďalšej budovy Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Táto novostavba tvorí v centre mesta spolu s doterajšími priestormi vzájomne prepojený ucelený komplex budov. Aj vďaka tomuto realizovanému projektu mohla naša fakulta výrazne pomôcť s počtom študentov Prešovskej univerzity v Prešove tým, že sme tohto roku prijali väčšie množstvo študentov do prvých ročníkov všetkých spolu 10 študijných programov, t.j. 6 študijných programov v dennej forme štúdia, a tiež 4 študijných programov v externej forme štúdia, a to vo všetkých 3 stupňoch štúdia. Napriek tomu, že odovzdanie uvedenej novostavby do užívania fakulty má podľa mojich informácií 1-2 mesačný časový sklz, čo spôsobuje isté problémy a časové sklamanie, verím, že to naši študenti pochopia. Teší nás aj záujem zahraničných uchádzačov o štúdium na našej fakulte. Fakulta im vychádza v ústrety. Práve končiaci komplexná akreditácia podľa výsledkov posúdenia nášho spisu Akreditačnou komisiou, poradným orgánom vlády SR, zatrieduje našu Prešovskú univerzitu v Prešove do kategórie univerzít vysokých škôl. Akre-

ditáčna komisia súčasne kladne posúdila práva našej fakulty manažmentu realizovať štúdium vo všetkých stupňoch štúdia, a to v 6 študijných programoch v dennej aj v 6 študijných programoch externej forme štúdia.

Akademický senát našej fakulty schválil nový Organizačný poriadok FM PU, ktorý umožňuje ďalší dynamický vývoj fakulty v ponuke vysokoškolského vzdelávania aj vo výskume. Operatívnosť pri reakcii fakulty na prichádzajúce príležitosti sa výrazne zvyšuje.

V tomto mesiaci boli schválení akademickým senátom našej univerzity jej noví prorektori, pričom polovicu z týchto 4 úradujúcich prorektorov univerzity tvoria docenti v odbore manažment z našej fakulty.

Fakulta disponuje kvalitným kolektívom odborníkov z radov interných univerzitných profesorov, docentov a odborných asistentov, pričom všetci z nich sú nositeľmi titulu PhD., vysoko prevažujú tí, ktorí svoj titul dosiahli na iných, aj zahraničných univerzitách. Uvedené skutočnosti patria medzi významný zdroj aj stimulátor konkurencie myšlienok, ktorá vedie k vysokej kvalite.

Vytvorené interné garančné prostredie fakulty cca 90 vyučujúcich, a to 24 interných univerzitných profesorov a docentov a takmer 50 odborných asistentov, spolu s vyučujúcimi 18 internými doktorandmi, je dostatočnou zárukou udržania akreditácie študijných programov vo všetkých stupňoch štúdia. Kvalitne naplňovať poslanie fakulte pomáha okrem uvedených 90 vyučujúcich ďalších 20 administratívnych zamestnancov fakulty. Dôraz kladie fakulta najmä na prehlbovanie a rozširovanie medzinárodnej spolupráce prostredníctvom partnerských zmlúv, ktoré

sú založené na tradícii a dlhodobej spolupráci so zahraničnými vysokoškolskými inštitúciami. Máme bohaté zahraničné vzťahy a spolupracujeme s fakultami a univerzitami vo vyspelých krajinách (Francúzsko, Anglicko, Grécko, Turecko, Poľsko, Česko, Portugalsko, Maďarsko, Ukrajina, atď.). Pedagogovia fakulty riešia aj niektoré medzinárodné výskumné granty.

S funkciou dekana sa spája veľa náročnej práce, čo Vás pri tomto neustálom kolobehu povinností osobne v poslednom období najviac potešilo vo vzťahu k Vašej fakulte?

Možno ide zdanlivo o nie výraznú záležitosť, mňa však asi najviac v súvislosti s našou fakultou v poslednom čase potešila. Tajomník našej fakulty JUDr. Jozef Bujňák pred približne mesiacom v lete rokovoval s úradom práce v Prešove a požiadal ho pridelenie nezamestnaných vysokoškolských absolventov pre vykonávanie prác na našu fakultu formou absolventskej praxe, pričom požiadal pokiaľ možno o absolventov manažmentu. Uvedený úrad práce v Prešove po preverení situácie oznámil nášmu pánovi tajomníkovi, že nemá v evidencii žiadneho nezamestnaného absolventa našej fakulty a že mu preto nemôže vyhovieť. Potešiteľné sú aj ďalšie informácie v súvislosti s uplatnením našich absolventov v praxi. Napríklad na základe informácií, ktoré priniesol 25.02.2014 pracovný portál www.tujepraca.sk, patrí naša fakulta od roku 2010 medzi najúspešnejšie fakulty v Prešovskom kraji v oblasti zamestnanosti absolventov. Naša fakulta manažmentu je v poradí treťou fakultou s najnižšou mierou nezamestnanosti – na úrovni 3,87 %, spomedzi 10 fakúlt, ktoré majú sídlo v Prešovskom samosprávnom kraji. Absolventi FM PU sú teda schopní nájsť si po ukončení štúdia zamestnanie v relatívne krátkom čase. Táto nízka miera nezamestnanosti absolventov našej fakulty je úspechom fakulty, nielen v rámci nášho Prešovského samosprávneho kraja, ale aj v porovnaní s viacerými fakultami ekonomického typu z iných krajov Slovenska.

**Mgr. Richard Fedorko, PhD.
RNDr. Adriana Šmihulová
Foto: archív FM PU**

AKADÉMIA & VAPAC 2015

Pod záštitou podpredsedu Európskej komisie Maroša Štefčoviča, ministra školstva SR Juraja Draxlera a prezidenta Slovenskej rektorskej konferencie Rudolfa Kropila sa v úvode októbra (6.-8.10.2015) v priestoroch Národného tenisového centra v Bratislave uskutočnil už devätnásť ročník medzinárodného veľtrhu štúdia a kariéry AKADÉMIA&VAPAC 2015. Na tomto veľtrhu sa už tradične maturantom, ostatným študentom stredných škôl aj širokej verejnosti predstavujú tuzemské aj zahraničné univerzity, vysoké školy, jazykové školy a iné vzdelávacie inštitúcie.

Na veľtrhu vzdelávania sa už po niekoľkýkrát predstavila aj naša Prešovská univerzita v Prešove, ktorú zastupovali zamestnankyne UNIPOCENTRA PU. Okrem nás aj ďalších 230 vystavovateľov z deviatich krajín bolo pripravených odpovedať na zvedavé otázky uchádzačov o štúdium. Celkovo sa ich v priebehu

troch dní vystriedalo takmer 10 000, čo organizátori hodnotili veľmi pozitívne. Študenti boli príjemní, vnímaví a pýtali sa na celé spektrum informácií. „Zaujímali sa o konkrétne prvostupňové študijné odbory v nadväznosti na ich stredoškolské vzdelanie, podmienky prijatia, proces prijímacích skúšok, možnosti študentských domovov aj mimoškolské aktivity, informovala Mária Mihaliková z UNIPOCENTRA PU a dodala, že „dopyt bol bo všetkých ôsmich fakultách Prešovskej univerzity v Prešove, čo nás veľmi potešilo, ale v globále najviac otázok od študentov smerovalo na Fakultu manažmentu a Fakultu zdravotníckych odborov.“

Mgr. Jana Palenčárová

Foto: archív UNIPOCENTRA PU

Ôsmy ročník Prešovskej detskej univerzity v znamení zdravia

Prečo je zdravie nad zlato? Ako si chrániť zdravie? Ako zachrániť niekomu život? Prečo sa vraví, „v zdravom tele, zdravý duch“?

Foto: AV štúdio CCKV PU

Slávnostné otvorenie akademického roka na GTF PU v Prešove

Po slávnostnej inaugurácii nového rektora Prešovskej univerzity v Prešove prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD., spojenej so slávnosťou otvorenia akademického roka, v stredu 23. septembra, v Divadle Jonáša Záborského v Prešove, sa vo štvrtok, 24. septembra slávnostne začal akademický rok aj na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

Všetkých povzbudil, aby aj v situácii, keď vyhliadky nie sú ružové, keď je nedostatok práce či malé platy, keď mnohí odchádzajú za prácou do zahraničia, nestrácali optimizmus. „Vysoká životná úroveň nás ešte nerobí automaticky lepšími, skôr naopak. Skromnejšie životné podmienky dávajú lepší východiskový bod.“ Koncelebrovali aj pomocný prešovský biskup Mons. SEODr. Milan Lach SJ a kňazi, pôsobiaci na fakulte a v Gréckokatolíckom kňazskom seminári blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove.

Slávnosť pokračovala inauguráciou dekana GTF PU Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., odovzdaním diplomov trom úspešným absolventom doktorského štúdia a imatrikulá-

ciou študentov prvého ročníka.

Dekan fakulty v príhovore, vychádzajúc z otázky, ktorú v tomto Roku zasväteného života položil Svätý Otec František, povedal: „Otázka, či je pre nás evanjelium výzvou, vademékom pre náš každodenný život, je otázkou, ktorá je položená nám všetkým: študentom, pedagógom, všetkým zamestnancom fakulty bez rozdielu. Je pre nás výzvou, aby sme sa v bratskom spoločenstve navzájom povzbudzovali k vzneseným ideálom, spoločne nachádzali nové spôsoby, ako prežívať evanjelium a svedčiť o ňom.“ Pripomenul aj slová blahoslaveného pápeža Pavla VI.: „Poslaním teológa je budovať cirkevné spoločenstvo, aby Boží ľud vzrastal v skúsenosti viery.“ V závere povedal: „Prajem všetkým študentom, pe-

dagógom a zamestnancom našej fakulty veľa zdravia, úspechov, dobrého rodinného zázemia, ústretovej a priateľskej atmosféry na pôde fakulty, pomoci a milosti Svätého Ducha, aby sme napĺňali poslanie našej Alma mater, ako to máme vyjadrené v textovom logu našej fakulty – vzdelanie a hodnoty, aby sme nielen vzdelávali, ale aj vychovávali k opravdivým hodnotám.“

Rektor Prešovskej univerzity prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. v pozdravnom príhovore poďakoval celej GTF PU za prínos, ktorým prispela k úspešnej akreditácii univerzity a zaželal všetkým jej pedagógom a študentom veľa tvorivých síl v novom akademickom roku, v ktorom univerzita stojí pred novými výzvami a úlohami.

Mons. doc. ThDr. Ľubomír Petřík, PhD.

Foto: archív GTF PU

V Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove slávil prešovský arcibiskup a metropolita Mons. Dr. h. c. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD. archijerejskú svätú liturgiu. V homílii poďakoval pedagógom fakulty za vynikajúcu prácu, za prvé miesto medzi teologickými fakultami v akreditácii a za to, že fakultu mohol Rím vyhlásiť za cirkevnú. „Máte u mňa o to väčšiu dôveru. Je to však aj výzva k ďalšej zodpovednej práci.“ Študentov pozval, aby si nadobúdali nové vedomosti a dozrievali v ľudskosti, v dobrých charakterných ľuďoch a v zreloch kresťanov. „Máte to šťastie, že môžete byť formovaní kvalitnými pedagógmi, máte to šťastie, že máte čas na štúdium. Pozorne vnímajte prednášky, študujte odporúčanú literatúru a urobte si logický záver, aby keď raz dostanete otázku, vedeli ste hneď zareagovať. Každý deň si musíte vyberať z množstva možností. Preto ich musíte vyhodnocovať a robiť si rebríček hodnôt.“

Patriarcha Gregor III. na návšteve Slovenska zavítal aj na GTF PU v Prešove

Melchitský gréckokatolícky patriarcha Antiochie a celého Východu, Alexandrie a Jeruzalema Jeho Blaženost Gregor III. v stredu, 20. mája 2015, pricestoval v rámci svojej návštevy Slovenska do Prešova, kde ho pozval prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ. Dopoludnia spolu navštívili najväčšie gréckokatolícke pútnické miesto v Lutine, kde sa patriarcha pomodlil v Bazilike minor a prezrel si celý areál s miniskanzonom drevených chrámov a rozostavaným dreveným chrámom, ktorý je replikou pôvodného dreveného chrámu, ktorý stál v Lutine.

Popoludní sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnilo stretnutie študentov a verejnosti s patriarchom. Na stretnutí sa zúčastnil aj prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, košický arcibiskup a metropolita Bernard Bober, pomocný prešovský biskup Milan Lach SJ, vtedajší rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. René Matlovič a ďalší hostia. V prednáške vzácnym hosť vysvetlil situáciu v Sýrii a na Blízkom východe. Začal slovami: „Mám vás rád“ a pokračoval:

„Východ kráča cestou kríža, ale verím, že dôjdeme aj k vzkrieseniu.“ O melchitskej gréckokatolíckej cirkvi sa vyjadril takto: „Sme Arabi, ale nie sme moslimovia. Sme východní, ale nie sme pravoslávni. Sme katolíci, ale nie sme latinskí.“ Všetkých kresťanov na Východe je okolo 15 miliónov z 350 miliónov Arabov. Po koptskej a gréckej pravoslávnej cirkvi sú na Východe treťou najväčšou komunitou melchitskí gréckokatolíci. Aj vďaka ich prítomnosti Cirkev dýcha oboma stranami pľúc – východnou a západnou. V Sýrii, Iraku, Jordánsku, Libanone, Kuvajte, Izraeli a Palestíne je ich viac ako 800 000 a v diaspore vo svete približne 1 300 000, teda pod melchitský gréckokatolícky patriarchát, ktorého sídlo je v Damasku v Sýrii, spadá niečo viac ako dva milióny veriacich. Asi 450 000 kresťanov zo všetkých kresťanských cirkví sú utečencami vo vnútri svojich krajín a v iných krajinách. „V Palestíne sa narodil Ježiš Kristus a v Sýrii sa zrodilo kresťanstvo“, povedal patriarcha. Zdôraznil, že moslimovia a kresťania v Sýrii vždy vedeli spolu existovať a žiť v pokoji, ba aj vo vzájomnej úcte a láske. „Je možné byť spolu a chceme byť spolu s moslimami a spoločne budovať lepší svet. Vy v Európe hovoríte, že sme prenasledovaní. Aj áno, aj nie. Nie sme však prenasledovaní moslimami, ale cudzími. Napríklad Islamský štát ISIS je aj proti Islamu. „Ide tu však skôr ako o boj proti kresťanom a moslimom o vojnu proti ľudskosti a hodnotám.“ Pokračoval, že „kresťanská prítomnosť na Východe nikdy nebola getom. Nie sme oddelení, ale sme s ostatnými a pre ostatných.“

Hovoril o tom, ako žije ich cirkev, o práci s mládežou, o verejnom vyznávaní viery, o stavbe nových chrámov, o cirkevných médiách a tlačiarňach, ktoré tlačia aj moslimské knihy, o tom, že ani v mešitách, ani v kresťanských chrámoch sa neplatí za vodu, za elektrinu, že ich cirkev má na Blízkom východe viac ako 100 škôl a o iných hodnotných aktivitách. Patriarcha poďakoval, že v Európe prijímame utečencov, ale prosí o takú pomoc, aby mohli zostať doma. Ďalej apeloval: „Zastavte predaj zbraní a my sme potom v bezpečí.“ Podľa Jeho Blaženosti je dôležité, že Cirkev zostala a zostáva s ľuďmi aj v tom najťažšom utrpení. Aj on sám, aj ostatní biskupi a kňazi sú medzi svojimi veriacimi. Zvýraznil dôležité miesto a poslanie, aké majú kresťania na Východe. „Mier na Blízkom východe je možný iba vtedy, keď tam zostanú kresťania.“ Povedal, že je dôležité, aby so Sýriou rokovali spoločne, nie oddelene, aj USA, aj Rusko, ale aj to, aby bola zabezpečená spravodlivosť Palestínčanom, pretože nespravodlivosť voči Palestínčanom zvyšuje napätie nielen tam, ale aj

v iných krajinách, ba aj v Európe. Poďakoval za modlitby, za charitu, za občiansky pohyb volajúci po mieri, za zviditeľňovanie ťažkej situácie na Blízkom východe, ale zároveň prosí politických predstaviteľov, aby ešte viac zvýšili hlas volajúci po mieri. Prednášku zakončil slovami Svätého Otca Františka, ktorý povedal kresťanom

na Blízkom východe, aby nenechali zhasnúť svetlo v ich srdciach, svetlo, ktorým sú kresťania.

Nasledoval vzácnym moment, keď rektor Prešovskej univerzity v Prešove odovzdal Jeho Blaženosti Gregorovi III. medailu Prešovskej univerzity v Prešove vydanú pri príležitosti 15. výročia jej vzniku. Patriarcha mu odovzdal malý ručný kríž ako symbol toho, že v jeho krajine kresťania v súčasnosti nesú kríž.

Potom vладыka Ján Babjak SJ poďakoval za slová patriarchu, ktorými autenticky a kompetentne vysvetlil dramatickú situáciu v Sýrii a ubezpečil ho o modlitbách: „Potvrdili ste nám, že nepokoj do Vašej krajiny prichádza zvonku. Zlo sa stále snaží rozdeľovať ľudí a vnášať nepokoj. Preto sa kresťania musíme modliť. Želáme si, aby zavládol mier.“ Vладыka Ján Jeho Blaženosti udelil Zlatú medailu blahoslaveného biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča OSBM za osobné svedectvo viery pri udržiavaní kresťanstva na Blízkom východe a za mimoriadny osobný prínos pre budovanie dobrých vzťahov medzi našimi bratskými cirkvami.

Mons. doc. ThDr. Ľubomír Petrík, PhD.
Foto: archív GTF PU

CINEAMA 2015

Už 23. ročník celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky amatérskej filmovej tvorby sa konal 5.-7. júna 2015.

Filmári z celého Slovenska sa na podujatí CINEAMA stretávajú už 23 rokov a po Bratislave, Banskej Bystrici, Prešove, Piešťanoch a ďalších mestách, sa prvýkrát podujatie konalo aj v Nitre. Podarilo sa to najmä vďaka excelentnej spolupráci Národného osvetového centra pod vedením odbornej pracovníčky pre film PhDr. Zuzane Školudovej, s Krajským osvetovým strediskom v Nitre pod vedením riaditeľky Daniely Gundovej.

V dvojdňovom filmovom maratóne návštevníci videli hrané, animované, dokumentárne, reportážne, experimentálne filmy a videoklipy, spolu 76 filmov, v trvaní od jednej minúty po 20 minút. O víťazných filmoch rozhodovala odborná po-

rota v zložení: doc. Mgr. Anton Szomolányi, ArtD., vysokoškolský pedagóg, kameraman z Bratislavy, Mgr. Ladislav Munk, režisér a scenárista z Bratislavy, Mgr. Roman Varga, vysokoškolský pedagóg, filmový strihač z Bratislavy, Ing. Milan Frišo, kameraman z Nitry, a Mgr. Michal Vrbňák, profesionálny strihač RTVS z Bratislavy.

Autori filmov sa zúčastnili na rozborových seminároch a konzultáciách s odbornou porotou, ktorá analyzovala diela a odporúčala postupy k lepším výsledkom. Najlepšie filmy boli navrhnuté na 77. ročník svetového filmového súťažného festivalu a kongresu UNICA 2015, ktorý sa v tomto roku konal 5. – 13. septembra 2015 v Petrohrade v Rusku.

V kategórii nad 26 rokov, tak ako veľakrát v minulosti, aj v tomto ročníku dve ocenenia získal autor Mgr. Jaro Ondo, PhD., z Prešovskej univerzity v Prešove. Každá členská krajina svetovej federácie UNICA môže navrhnúť udelenie zlatej medaily za významné zásluhy v podpore nezávislej filmovej tvorby na národnej aj medzinárodnej úrovni. V tomto roku medailu - ocenenie za významné filmové zásluhy získal Mgr. Jaro

Ondo, PhD., dlhoročný autor, filmový nadšenec a podporovateľ filmovej tvorby, vysokoškolský pedagóg na Prešovskej univerzite v Prešove. Významné ocenenie prišiel na podujatie osobne odovzdať reprezentant sekretariátu svetového výboru UNICA pre amatérsky film Wolfgang Freier z Nemecka. Počas dvoch premietacích dní boli sály plné divákov. Účastníci, návštevníci, odborná porota, hostia zo zahraničia i členovia poradného zboru pre film na Slovensku nešetřili slovami chvály za výborné profesionálne zvládnutie organizácie tohto celoštátneho podujatia. Cineama 2015 bola realizovaná s finančným príspevkom Ministerstva kultúry SR. Podujatie podporili Národné osvetové centrum v Bratislave, Nitriansky samosprávny kraj, Mesto Nitra a Slovenský filmový ústav.

**RNDr. František Franko, PhD.,
člen Poradného zboru pre amatérsky film pri Národnom osvetovom centre v Bratislave**

**Foto: Igor Stančík
a František Franko**

Európska noc výskumníkov

FESTIVAL VEDY Európska noc výskumníkov je projekt, podporovaný novým rámcovým programom Európskej komisie na podporu výskumu, vývoja a inovácií - Horizon 2020, v časti - Marie Skłodowska-Curie actions. Noc výskumníkov je paralelne organizovaná v 33 štátoch Európy a hlavnou snahou komisie je pod mottom „Researchers are among us“ - Výskumníci sú medzi nami, priblížiť verejnosti výskumníkov ako „obyčajných“ ľudí s neobyčajným povoláním. Vysvetliť, čo ich priviedlo k povolaniu výskumníka, čo ich motivuje k neustálemu bádaniu, aké otázky si najčastejšie kladú, k čomu ich práca priviedla a kde je možné výsledky ich výskumu uplatniť v bežnom živote.

Noc výskumníkov na Slovensku sa konala aj tento rok, a to tradične posledný septembrový piatok (25. 9. 2015) v piatich slovenských mestách:

- Bratislava
- B. Bystrica
- Žilina
- Košice
- Tatranská Lomnica

Organizátori podujatia - Slovenská organizácia pre výskumné a vývojové aktivity, Slovenská akadémia vied, portál EurActiv.sk a Centrum vedecko-technických informácií SR, splnili čo sľúbili - bohatý a maximálne pestrý program, ktorý oslovil všetky vekové kategórie a záujmové skupiny. Špeciálnou cieľovou skupinou projektu boli deti v školskom veku, pričom dôraz bol kladený predovšetkým na zvýšenie ich záujmu o štúdium prírodných, humanitných vied a technických smerov na vysokých školách. Vybrané nákupné centrá, múzeá a partnerské inštitúcie pripravili pre návštevníkov rôzne interaktívne vedecké prezentácie, prednášky, diskusie, výstavy, hudobné vystúpenia, veľkoplošné projekcie a mnohé ďalšie vstupy plné vedy i zábavy.

V priestoroch obchodného centra Átrium Optima v Košiciach bolo mnoho vedeckých stánkov a prezentácií univerzít:

- Prešovskej univerzity v Prešove
- Technickej univerzity
- Univerzity Pavla Jozefa Šafárika
- výskumných ústavov SAV

Vedci sa predstavili prostredníctvom prednášok o atraktívnych a zaujímavých témach.

VEDECKÉ STÁNKY PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Názov: Život na netradičných miestach Téma: Neživá príroda, Zem, Ekológia Prezentujúci: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied

Názov: Svet v troch dimenziách Téma: Neživá príroda, Zem, Geografia Prezentujúci: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied

Názov: Zabávaj sa s biológiou Téma: Živá príroda a chemické vedy, Lekárske vedy, Medicína Prezentujúci: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied

Názov: Poznaj svoju DNA Téma: Živá príroda a chemické vedy, Biológia, Genetika, Molekulárna biológia Prezentujúci: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied

Názov: Endorfíny zadarmo - F.I.T.T. či neF.I.T.T. Téma: Spoločnosť a kultúra, Človek, Zdravie Prezentujúci: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu

Názov: Cesta v 3D histórii Téma: Spoločnosť a kultúra, Dejiny, História Prezentujúci: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta
<http://www.nocvyskumnikov.sk/program/stanky/atrium-optima.html>

PhDr. Miriama Knežová
Foto: archív PU v Prešove

Európska noc výskumníkov 2015 v znamení športu

Na festivale vedy „Európska noc výskumníkov 2015“ v Košiciach sa zúčastnili aj ôsmi zástupcovia Fakulty športu, Prešovskej univerzity v Prešove; Mgr. Terézia Slančová, PhD., Mgr. Viera Smerecká, PhD., Mgr. Pavol Čech, PhD., Mgr. Peter Kačúr, PhD., Mgr. Andrea Palanská, Mgr. Beáta Ružbarská, Mgr.

Mário Jančošek a Mgr. Martin Jenseňský. Cieľom bolo propagovať vedecké zameranie fakulty, v rámci tematického zamerania: Spoločnosť a kultúra, Človek, Zdravie, ktoré sa nieslo v duchu hesla „Endorfíny zadarmo - F.I.T.T. či neF.I.T.T.“. Zástupcovia fakulty sa snažili poukázať na benefity pohybovej aktivity, hravou formou informovať o vykonávaní pohybovej aktivity podľa princípu F.I.T.T., prostredníctvom štyroch jednoduchých pohybových úloh. Zaujímavosťou si mohli vybrať len niektoré, alebo prejsť celým komplexom, ako tzv. prekážkovou dráhou. Úlohy boli zamerané na koordináciu pohybov, funkčnosť brušného a driekového svalstva, prácu stabilizačného systému stredu tela a koncentráciu, jednoduchý reakčný čas a frekvenčnú rýchlosť nôh. Za zvládnutie každej disciplíny bol účastníkovi pripísaný pomyselný bod v podobe jedného písmena z názvu

F.I.T.T.. Za zvládnutie všetkých štyroch disciplín dostal účastník 4 písmená F.I.T.T., čo sa rovnalo medaile so 100% endorfínov, za tri disciplíny získal medailu so 75% endorfínov, za dve medailu s 50% endorfínov a za jednu disciplínu medailu s 25% endorfínov. Mimo súťaž sme realizovali diagnostiku zloženia tela prístrojom InBody 230. Otestovaných bolo zhruba 300 účastníkov.

Mgr. Viera Smerecká, PhD.
Foto: archív FŠ PU

Dni mediácie a probácie na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU

Katedra aplikovanej edukológie, kde sa študuje študijný program probačná a mediácia práca, sa rozhodla zorganizovať podujatie pod názvom „Dni mediácie a probácie na GTF PU“, 16.-17. 3. 2015.

Na túto akciu bola pozvaná z Českej republiky prednášajúca PhDr. Lenka Holá, Ph.D., odborná asistentka z Univerzity Palackého v Olomouci, z Právnickej fakulty, mediátorka a autorka najvyhľadávanejších publikácií z oblasti mediácie. V programe, ktorý trval dva dni, predniesla prednášku na tému *Hodnoty a jejich odraz v modelech mediace* a v druhom dni mali študenti spolu s PhDr. Lenkou Holou, Ph.D. možnosť aplikovať obsiahnuté poznatky do praxe na inštruktážnom seminári, ktorý viedla pod názvom *Specifické komunikační prostředky v mediaci*.

V diskusii, ktorá bola veľmi živá zo strany študentov boli prednášajúcej položené rôzne otázky na tému ich budúceho uplatnenia sa v praxi ako aj otázky komparatívneho charakteru porovnávajúce Český právny rámec ukotvenia zákona o mediácii a Slovenskú legislatívu a súčasný výkon mediácie podľa aktuálneho zákona. Prednášajúca aj študenti ocenili aktuálnosť podujatia a vyjadrili veľký záujem o prehlbovanie vedomostí v študijnom odbore probačná a mediácia práca.

ThLic. Mgr. Emília Halagová, PhD.
Foto: AV štúdio CCKV PU

Po stopách Božieho milosrdenstva a Ostrobramskej Bohorodičky

V poradí dvanásť púť pedagógov a priateľov Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove do hlavného mesta Litvy Vilnius sa uskutočnila 07.-11.05.2015. Nezainteresovaný pozorovateľ by mohol povedať, že to nie je klasické pútnické miesto, avšak po navštívení tohto krásneho mesta, ktorého historické centrum je zapísané v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO, musíme konštatovať, že by určite malo byť. Putovanie sa začalo štvrtkovou nočnou liturgiou v drevenom gréckokatolíckom chráme umiestnenom v ľublińskom skanzene, privezenom z obce Uhrynów na Ukrajine z roku 1795. Hlavným slúžiteľom bol doc. Peter Tirpák, PhD. Po nočnom presune sme sa ubytovali vo Vilniuse. Pohnutá história Vilnius, ktorý vo svojej histórii patril do Poľského kráľovstva, Ruskej monarchie a následne samostatnej Litvy, je zjavná aj na národnostnej skladbe pútnikov. V najväčšej miere môžete stretnúť Poliakov, Ukrajincov, Rusov a samozrejme Litovcov. Ako prvú sme navštívili najväčšiu litovskú katedrálu svätého Stanislava a svätého Vladislava; následne bývalú židovskú štvrť, keďže židia pred druhou svetovou vojnou tvorili až 45% celkového obyvateľstva mesta, a hlavné námestie s radnicou. Keďže išlo o púť zamestnancov našej fakulty, nemohli sme vynechať obhliadku najstaršej časti Vilniuskej univerzity. Prvý deň sme zakončili návštevou Kostola Svätého Ducha, kde sa nachádza prvý obraz Milosrd-

ného Ježiša, ktorý bol namaľovaný pod vedením blahoslavenej sestry Faustíny v roku 1934, v pracovni Eugena Kazimirovského. K verejnej úcte bol vystavený po prvýkrát v Sanktuárii Matky Božieho Milosrdenstva v Ostrej Brame, v prvú nedeľu po Pasche, 26.-28.04.1938. Úcta k obrazu Božieho Milosrdenstva je v súčasnosti v našej eparchii veľmi rozšírená, napriek tomu nás prekvapilo, ako málo o samotnom obraze vieme. Napriek tomu, že neskôr bola rozšírená iná podoba obrazu, sestra Faustína neustále pripomínala Ježišove slová, že nie je dôležitý jeho výzor, ale jeho milosrdenstvo. Možnosť modlitby pod týmto vôbec prvým vyobrazením vízií sestry Faustíny sme vnímali ako veľkú milosť. Druhý deň púte sme začali svätou liturgiou na najposvätejšom mieste celého Vilnius. Prečo vlastne pútnici do Vilnius putujú? Jednoznačnou

odpoveďou je ikona Ostrobramskej Matky Božej. V poľštine sa brána nazýva brama a názov tak vlastne poukazuje na umiestnenie ikony, ktorá sa nachádza v starom meste Vilnius, na tzv. Ostrej brame. Táto gotická brána je pozostatkom starovekého opevnenia Vilnius. Nad touto bránou je umiestnená zázračná ikona Matky Božej. Ikona je namaľovaná temperou na dreve v rozmeroch 200x165 cm. Ide o jednu z najdôležitejších ikon pre Katolícku cirkev v Poľsku, Ukrajine a v Litve. Autor ikony nie je známy, aj keď sa pripisuje krakov-

skému majstrovi Lukášovi, ktorý pôsobil začiatkom 17. storočia. Obraz bol umiestnený na Vilniuskej bráne v 17. storočí, kde postupom času vznikla kaplnka, v ktorej je do dnešných čias ikona umiestnená na oltári. Táto ikona aj v súčasnosti nesie prívlastok čudotvorná a steny kaplnky sú obsypané striebornými a zlatými darmi za uzdravenia a osobné zázraky. Liturgiu na tomto mieste slúžil prof. Vojtech Boháč. Popoludní sme odcestovali do stredovekého hlavného mesta Litvy Trakai. Dnes ho pripomína červená pevnosť na návrší uprostred jazera Galve. Príľahlej oblasti sa tiež hovorí Trakai a je významná z hľadiska histórie tzv. karaimských židov. Tí sami seba považujú za pravých židov, pretože jediným, pre nich záväzným zákonným dokumentom, je Tóra. Úplne odmietli Talmud a považujú sa tak za antirabínske hnutie.

Toto hnutie vzniklo v 8. storočí v dnešnom Iraku a v Trakai tvorili najsevernejšiu skupinu tohto hnutia, ktoré jestvuje dodnes. Po tradičnej karaimskej večeri, pozostávajúcej z pečených pirohov plnených baraním mäsom a zapíjaných baraním vývarom, sme mali možnosť pre individuálny oddych. Naše putovanie sme zavřšili v nedeľu. Božskú liturgiu v gréckokatolíckom chráme svätého Jozafáta slúžil prof. Peter Šturák. Tento chrám patrí ocom baziliánom z Ukrajiny a na jeho ošumení vzhľade bolo vidieť, že gréckokatolíci tvoria v Litve skutočnú menšinu. Avšak srdečné privítanie miestneho kňaza ako aj farníkov bolo skutočnou výzvou pre sebareflexiu, že nie vyzdobený chrám, ale človek ako „chrám živého Boha“ je tým pravým bohatstvom kresťana. Putovanie po Vilne sme zakončili obedom a návštevou Litovcami obľúbeného mlyna Belmontas. Veriac, že naše modlitby počas púte budú vypočuté, sme sa pokojne vrátili domov.

ThDr. Jana Koprivňáková, PhD.
Foto: archív GTF PU

Geografická exkurzia „turistov“ z FM PU do vybraných destinácií Slovenska

Študenti 3. ročníka odboru Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity absolvovali 22. – 25.9.2015 Geografickú exkurziu po vybraných destináciách Slovenska, povinne voliteľný predmet z odporúčaného študijného programu na FM PU v Prešove.

V prvý deň, v utorok ráno, sme vyrazili z Prešova a prechádzali sme druhým najväčším mestom Slovenska – **Košicami**. Našou prvou zastávkou bolo úpätie pod **Turnianskym hradným vrchom**. Je to ideálny vyhlídkový bod, kde sme na východe mohli identifikovať Košickú kotlinu so Slanskými vrchmi, na juhu Bodviansku pahorkatinu a smerom na západ planiny Slovenského krasu. Zrúcaniny Turnianskeho hradu z 13. storočia sa nachádzajú na južnom výbežku Zádielskej planiny s významnou skalnou stepou, kde je bohatý výskyt vzácnych druhov rastlín. Najznámejšou z nich je endemit Ruménica turnianska. **Zádielska tiesňava**, okolo ktorej sme prechádzali, je typickým kaňonom vytvoreným riekou Blatnica vo vápencoch a dolomitoch. Ďalšou našou zastávkou bola prehliadka **Gombaseckej jaskyne**, výnimočnej tenkými dutými, sintrovými brčkami, ktoré sú zachované v ta-

kom rozsahu, ako v žiadnej inej jaskyni na Slovensku. Gombasecká jaskyňa je prepojená so **Silickou ľadnicou**, ktorá je voľne prístupná a nachádza sa 2 km západne od obce Silica. Horná priepastovitá časť Silickej ľadnice je čiastočne zaľadnená. Po zrútení prechodu do dolných častí sa vytvoril uzavretý depresný priestor s kumuláciou studeného vzduchu a tvorbou ľadu. Je to najnižšie situovaná klasická ľadová jaskyňa do 50° severnej zemepisnej šírky mierneho klimatického pásma. V čase našej návštevy tam však ľadová výzdoba nebola, vzhľadom na extrémne horúce leto a minimálne množstvo zrážok. Cerová vrchovina bola poslednou zastávkou prvého dňa exkurzie. Na katastrálnom území obce Šiatorská Bukovinka, blízko slovensko-maďarských hraníc, je situovaný **hrad Šomoška**, ktorý bol postavený koncom 13. alebo začiatkom 14. storočia zo šesťbokých čadičových kvádrov; čo je na Slovensku raritou a radí sa preto medzi najmalebnejšie hrady na našom území. V roku 1310 sa stal majetkom Matúša Čáka. Pri jeho stavbe bol odkrytý i známy **kamenný čadičový vodopád**, ktorý je vďaka svojej „fotogenicnosti“ veľmi častým objektom fotografií turistov, ktorí do tejto oblasti zavítajú. V stredu sme vyrazili z Veľkého Krtíša a zastavili sme sa v kúpeľ-

Dunaj a Ostrihom v pozadí

nom mestečku **Dudince**, kde sme absolvovali prehliadku kúpeľného areálu a Rímskych kúpeľov. Prehliadku sme začali pri kúpeľných domoch Diamant, Smaragd a v Rubíne sme si prezreli balneoterapeutickú časť (vaňové minerálne kúpele, vodoliečbu a masáže, elektroliečbu, a i.). Ochutnali sme aj minerálnu vodu s výnimočným zložením, s jedinečnou kombináciou oxidu uhličitého a sírovodíka, ktorá umožňuje liečbu rôznych ochorení súčasne. Vodu podobného zloženia nájdeme už len vo Vichy (Francúzsko) a v Japonsku. Dudinské minerálne vody po prvý raz písomne oficiálne spomína profesor Henrich Johan von Crantz v roku 1777. Okolo roku 1890 prišli skúmať dudinské pramene odborníci Viedenského zemepisného ústavu a po nich pracovníci Banského geologického ústavu. Na základe týchto výskumov vyšiel dekrét z 23.1.1894, ktorým sa dudinské minerálne vody úradne uznávajú za liečivé a terén okolo kopca Gestenec sa stáva chráneným pásmom. Významnou atraktivitou Dudiniec sú **Rímske kúpele**, pozostávajúce z 32 travertínových kôp. Ešte v uplynulom storočí tu vyvierali aj minerálne pramene, ale

Banské múzeum v prírode Banská Štavnica

Naše prvé ubytovanie vo Veľkom Krtíši

všetky zanikli po zachytení a koncentracii povrchových vôd do kúpeľného zdroja. V **Banskej Štiavnici** sme absolvovali prehliadku štôlny Bartolomej Slovenského banského múzea v prírode, najstaršej a tematicky najrozsiahlejšej baníckej expozície na Slovensku mapujúcej vývoj rudného baníctva v stredoeurópskom priestore od stredoveku do konca 20. storočia. Po viac ako dvojhodinovej prehliadke banského múzea sme peši prešli historickým centrom mesta a naša cesta smerovala na juh – do Brhloviec. **Brhlovce** sú známe kamennými obydliami vytesanými do sopečného tufu a dodnes sa traduje, že tunajšie skalné obydlija majú vlastne svoj pôvod v ochrane domáceho obyvateľstva pred nájazdmi Turkov v 16. a 17. storočí. Našou ďalšou zastávkou bola obec **Bíňa** s románskou rotundou Dvanástich apoštolov z 12. – 13. storo-

čia a rímskokatolíckym románskym kostolom Panny Márie postaveným pred rokom 1217 s viditeľnými zvyškami obvodových múrov príslahlého kláštora.

Vo štvrtok ráno sme sa pred odchodom zo Štúrova zastavili pri Dunaji, kde sa nám naskytol nádherný pohľad na Ostrihomskú katedrálu (najväčší kostol Maďarska, ktorý patrí medzi najväčšie kostoly Európy a v celosvetovom rozsahu je na 18. mieste.) a Most Márie Valérie postavený v roku 1895. V **Komárne** bolo naším hlavným cieľom Nádvorie Európy, na ktorom jednotlivé stavby reprezentujú historickú

a výkon vodnej elektrárne vykrýva zhruba 8 percent ročnej spotreby elektriny na Slovensku. Využitelná dĺžka každej plavebnej komory je 275 metrov a šírka 34 metrov. Voda do plavebnej komory je vpúšťaná otvormi doslova za pár sekúnd. Podľa odborníkov by hrádza v Gabčíkove mala vydržať aj zemetrasenie so silou 7 stupňov Richtrovej stupnice. Prehliadka hradu v Nitre a centra mesta bola poslednou zastávkou vo štvrtok a naša cesta skončila v Kremnici.

V piatok ráno, v posledný deň exkurzie, sme po prehliadke centra **Kremnice** s profesionálnou sprievodkyňou mohli vidieť priamo výrobu mincí v Mincovni Kremni-

Rímske kúpele v Dudinciach

Hrad Šomoška

architektúru charakteristickú pre jednotlivé oblasti Európy. V strede námestia sa nachádza funkčná kópia pôvodnej studne, ktorá stála do roku 1878 na Hlavnom námestí pred komárňanskou radnicou. V **Kolárove**, našej ďalšej zastávke, sme mohli obdivovať výnimočný exemplár plávajúceho vodného mlynu, ktorý je postavený na dvoch rovnobežných člnoch ukotvených o breh rieky. Nachádza sa tu Múzeum vodného mlynárstva, inštalované priamo v plávajúcom mlyne. **Vodné dielo Gabčíkovo**, náš ďalší cieľ, sa začalo budovať v roku 1977 pôvodne ako Gabčíkovo – Nagymaros. V roku 1989 však Maďarsko ukončilo práce na svojej časti stavby, a tak sa dostavalo len dielo od Bratislavy po Gabčíkovo. Do prevádzky ho uviedli v roku 1992 s tým, že slúži najmä ako ochrana pred povodňami. Zabezpečuje aj celoročnú plavbu

ca, i expozíciu historických raziarenských strojov. Slovenská štátna mincovňa už takmer 700 rokov vyrába mincové produkty, čo ju radí medzi najstaršie neustále vyrábajúce podniky na svete. Okrem výroby mincí a medailí je zameraná aj na výrobu produktov ako plakety, odznaky, vyznamenania, primátorské reťaze a mnoho ďalších výrobkov. Poslednou zastávkou bol **kaštieľ Betliar** a jeho umelecko-historická expozícia o živote a bytovej kultúre uhorskej šľachty v 18. a 19. storočí. Po jeho prehliadke sme sa vo večerných hodinách vrátili do **Prešova**, kde sa geografická exkurzia pre študentov Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove ukončila.

RNDr. Jana Mitríková, PhD.
KTaHM PU v Prešove
Foto: Dominik Grešo,
Simona Füzyová,
Michal Pavlík, Martin Liška

Geografi na západnom Balkáne

Zahraničná exkurzia študentov geografických a iných kombinácií, ako aj niekoľkých členov Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky na juh Európy sa uskutočnila 1.-9.6.2015. Naším tohtoročným cieľom sa stal západný Balkán.

Nočným transferom cez Maďarsko, zdraviac historickú lokalitu Moháč, známu z učebníc dejepisu (porážka uhorských vojsk Turkami v roku 1526) a Chorvátsko sme vstúpili na územie Bosny a Hercegoviny. Krajina, ktorá je od podpísania Daytonskej dohody v roku 1995 rozdelená na tri časti, muslimsko - chorvátsku Federáciu Bosny a Hercegoviny, Republiku Srbskú a oblasť so zvláštnym štatútom, Dištrikt Brčko, má rozlohu 51 209 km² a 3,8 mil. obyvateľov. Historický región Bosny tvorí približne 78 % rozlohy celého štátu. Jeho názov je odvodený od rovnomennej rieky prameniacej v Ilidži neďaleko Sarajeva. Proti prúdu tejto rieky sme pokračovali na juh smerom k jej metropole.

Sarajevo má osobitý kolorit. Nazýva sa aj „malý Istanbul“, alebo „európsky Jeruzalem“. Obidve označenia sú úplne na mieste. Okrem toho, že sa tu niekoľko storočí stretávala európska a orientálna civilizácia v podobe osmanskej kultúry, je to miesto unikátneho prelínania svetových religii - islám, ortodoxia, katolicizmus, protestantizmus, judaizmus a rôzne kresťanské (bogomilstvo), ale aj muslimské odnože. Polmiliónové mesto v údolí rieky Miljacky zažilo najväčší rozkvet koncom 15. a začiatkom 16. storočia, keď sa stalo sídlom bosnianskeho sandžakbega. V 20. storočí sa mesto dostalo na prvé stránky svetových novín trikrát. Všetky udalosti sa spájajú s rokmi končiacimi štvorkou. Atentát na následníka rakúsko - uhorského trónu, arcivojvodu Františka Ferdinanda d' Este

Geografi na vrchu Križevac v Međugorji

a jeho manželku v roku 1914, XIV. zimné olympijské hry v roku 1984 a obliehanie mesta počas občianskej vojny v rokoch 1992 - 1995.

Nás uchvátila predovšetkým atmosféra sarajevskej časti Baščaršija (orientálny bazár), ktorá patrí k turistickým perlam celého Balkánu. Okrem množstva ďalších historických skvostov sme si našli chvíľku na zamyslenie sa nad nezmyselnosťou vojny na rozsiahlom muslimskom cintoríne vo štvrti Alifakovac, kde sú okrem starých hrobov aj náhrobky viažuce sa k obetiam občianskej vojny v deväťdesiatych rokoch. Opustili sme bosniansku metropolu a vydali sa smerom na juh údolím rieky Neretvy po starej obchodnej ceste

spájajúcej Dubrovnik s centrálnou Bosnou. V oblasti Jablanice sa počas 2. svetovej vojny odohrávali ťažké boje medzi nemecko - taliansko - ustašovsko - četnickými jednotkami a oddielmi partizánov vedenými Josipom Brozom Titom.

Cesta spájajúca Sarajevo a Mostar patrí k najkrajším v celej krajine. Okolité vysoké pohoria - po pravej strane Volujak, Bitovnja, Čvrnsnica, Čabulja, po ľavej strane Igman, Bjelašnica, Visočica, Prenj a Velež presahujúce 2000 metrovú výšku vytvárajú kulisu, na ktorú nie je možné zabudnúť. Podobne aj celé údolie Neretvy je akoby otvorenou učebnicou geomorfológie s mnohými ukázkovými formami fluviaálneho reliéfu.

Príchod do hlavného mesta Hercegoviny, Mostaru nenechá nikoho na pochybách, že sa dostal do unikátneho architektonického skvostu. Samotný názov pripomína hlav-

Hlavná atrakcia Mostaru - Starý most

Úspešní rafteri na rieke Cetina

nú atrakciu mesta, Starý most, postavený v rokoch 1557-1566 osmanským staviteľom Hajrudinom. Turci ho poeticky nazývali Skamenený polmesiac. Pôvodne na jeho mieste stál drevený most, ktorý mal svojich strážcov – mostarov. Počas občianskej vojny v deväťdesiatych rokoch bol zničený, ale vďaka zahraničným dotáciám aj následne opravený a v roku 2005 zaradený do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Okrem vychutnania si podmanivej atmosféry starej historickej časti Mostaru sme obdivovali aj odvahu skokanov, ktorí z výšky 20 metrov skáču už stáročia do rieky Neretvy.

V meste sme videli ziaľ aj stopy po vojnových udalostiach v podobe zničených domov, respektíve „rukopisoch“ po delostreleckých granátoch na ich fasádach. V blízkosti Mostaru sme navštívili jedinečnú atrakciu malého provinčného mestečka Blagaj, prameň rieky Buny, nad ktorým sa vypína v skalnom masíve famózne zakomponovaný dervišký kláštor (tekija) a jedno z najkrajších miest Hercegoviny, Počitelj. Vďaka zachovaným historickým pamiatkam a orientálnemu charakteru sa stalo toto mesto miestom stretnutí umelcov. Preplietali sme sa úzkymi a strmými uličkami až k ruinám pevnosti, z ktorej sa nám naskytol pohľad na úrodné údolie rieky Neretvy.

Ako geografi, ktorí študujú reálne navštívených krajín, sme nemohli vynechať ani najväčšie pútnické miesto na Balkáne, Međugorje. 24. júna 1981 sa šiestim deťom zjavila na mieste zvanom Podbrdo Panna Mária a lokalita sa od toho času stala miestom stretnutí pútnikov z celej Európy. My sme uskutočnili výstup na vrchol Križevac, kde stojí od roku 1934 osem metrov vysoký betónový kríž, od ktorého je výhľad na široké okolie. Prezreli sme si aj objekt dominantného Kostola sv. apoštola Jakuba v centre Međugorja, ktorý je na každej pohľadnici a propagačnom materiáli z tohto regiónu. Vykúpali sme sa aj v blízkych vodopádoch Kravica na rieke Trebižat. Pod 28 metrov vysokými a takmer 100 metrov širokými vodopádmi sme si pripadali ako novodobí objavitelia.

Cez unikátne a na slovenské pomery nepredstaviteľne rozľahlé Popovo polje (široké 4 km a dlhé až 50 km), s malou zastávkou v pravoslávnom kláštorom komplexe Tvrdoš (fresky, vínne pivnice z 15. storočia), sme

sa dostali do najjužnejšieho mesta Bosny a Hercegoviny, Trebinje. V prospektoch býva nazývané mestom vína, slnka a platanov. Je situované iba 27 km od chorvátskeho Dubrovníka, kam smerovala naša ďalšia cesta.

Pravdepodobne najkrajšie mesto Chorvátska, Dubrovnik ja nazývané Perla Jadranu. Jeho historické jadro bolo zaradené do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO už v roku 1979. Mesto bolo síce počas občianskej vojny v deväťdesiatych rokoch poškodené, ale za pomoci UNESCO bolo rýchlo zrekonštruované. Sídlo, ktoré založili na začiatku 7. storočia utečenci z Epidauru, sa postupne stalo silným centrom Dalmácie. V meste sa zachovalo mnoho cenných pamiatok – gotických, renesančných a barokových

kostolov, palácov, fontán, pevností ai. Staré mesto obojstranne mohutné takmer neporušené opevnenie v dĺžke cca. 2 km. Každoročne sem prichádzajú tisíce turistov z celého sveta, takže aj cenové relácie sú pomerne vysoké. Atmosféra tohto dalmátskeho skvostu je napriek tomu neopakovateľná.

Z Dubrovníka sme nabrali kurz smerom na juh. Našim ďalším cieľom sa stala Čierna Hora. Krajina s rozlohou iba 13 812 km² je hornatá a ťažko prístupná. Poskytuje návštevníkom obrovské množstvo prírodných a kultúrnych lákadiel, vrátane vybudovaných prímorských stredísk, akými sú napr. Herceg – Novi, Kotor,

V historických uličkách Dubrovníka

Zostup z pevnosti sv. Jána nad prímorským strediskom Kotor

Účastníci expedície na pláži
luxusného letoviska Sveti Stefan

Dervišký kláštor (tekija)
s prameňom rieky Buny v Blagaji

Osmanské mestečko Počitelj nad riekou Neretvou

Tivat, Budva, Sveti Stefan, Petrovac na moru, Sutomore, Bar a Ulcinj. My sme si na našej ceste vychutnali časť z 293 km dlhého členitého pobrežia.

Zastavili sme sa v jednom z najluxusnejších stredísk pobrežia. Sveti Stefan je miesto, kde sa sústreďuje „smotánka“ z oblasti politiky, priemyslu, športu a kultúry. Nás ale najviac chytilo za srdce mesto Kotor a priľahlý Kotorský záliv (Boka Kotorska). Je to najväčší prírodný záliv na juhu Jadranského mora, pripomínajúci nórske fjordy. Je dlhý 28 km a v najužšom mieste široký iba 350 metrov (úžina Verige). Oblasť Kotoru je zapísaná do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO (1979). Samotné mesto má dlhú námornú tradíciu. Na jeho architektúre sa najvýraznejšie podieľali Benátčania (viac ako 350 rokov). Kotor sa stal známym aj vzburou námorníkov na lodiach rakúsko – uhorskej flotily v roku 1918. Mesto má nezameniteľný trojuholníkový pôdorys, ktorý najlepšie vynikne pri výstupe k pevnosti sv. Jána, ktorá sa nachádza vo výške 280 metrov. Z vrcholu sa nám naskytl úžasný pohľad na celý Kotorský záliv. Opúšťame Čiernu Horu a malou odbočkou cez jej metropolu Podgoricu vstupujeme do krajiny, ktorá je pre nás v celej Európe najexotickejšia a tou je Albánsko.

Rozlohou (28 748 km²) a počtom obyvateľstva (3,2 mil.) pomerne malá krajina je situovaná na západe Balkánskeho polostrova pri strategicky významnom Otrantskom prielive spájajúcom Jadranské a Iónske more. Krajina orlov (v albánčine Shqipëria) je hornaté územie (Veľký Korab 2 764 m) obývané ilýrskymi Albáncami (83 %). V žiadnom inom regióne Európy nepretrval tak dlho rodovo – kmeňový sociálny systém ako v Albánsku. Po páde režimu Envera Hodžu a následnom období politických nepokojov v deväťdesiatych rokoch, ktoré spôsobili prakticky rozpad štátu, prišlo obdobie konsolidácie. Začali sa rozvíjať viaceré odvetvia ekonomiky, vrátane cestovného ruchu. Nám sa podarilo navštíviť niekoľko lokalít, ktoré sú svojou prírodnou, historickou a kultúrnou hodnotou dôležitou súčasťou národného bohatstva krajiny.

Zastavili sme sa pri krasovom Skadarskom jazere (najväčšie na Bal-

káne). Tu sme sa vykúpali a vychutnali si večernú a na druhý deň rannú pokojnú atmosféru na brehu lokality zahrnutej „elitného“ Ramsarského zoznamu mokradí medzinárodného významu (1996). V meste Skadar (Shkodër) sme zdolali rozľahlú pevnosť Rozafa vypínajúcu sa nad riekou Drin, z ktorej je unikátny pohľad na okolitú krajinu.

V historicky pamätnom meste Kruja (Krujë), ktoré má kvôli širokým výhľadom prívlastok „Balkón Jadranu“ sme navštívili pevnosť s dominantnou obrannou vežou (kulla), tureckými kúpeľmi (hamam), kláštorom sekty Bektaši, etnografickým múzeom, Skanderbegovým múzeom, ako aj „tureckým bazárom“ so všakovakým orientálnym tovarom.

Cez druhé najväčšie mesto krajiny, významný námorný prístav a vyhľadávané turistické letovisko Drač (Durrës) s rímskymi a byzantskými pamiatkami, sme sa dostali do metropoly Albánska, Tirany (Tiranë). Takmer miliónové mesto nemá významnejšie historické pamiatky. Za zhladnutie stojí Skanderbegovo námestie s fontánami a ústrednou jazdeckou sochou tohto národného hrdinu, hodinová veža, viacero mešít a kresťanských chrámov, múzeí, novodobých palácov z čias režimu Envera Hodžu, ako aj jeho bývalé, v súčasnosti veľmi zničené mauzóleum (Piramida). Z „mesta mimóz“ sme nabrali kurz severozápad a cez Čiernu Horu, Chorvátsko, kde sme mali menšiu prestávku v pirátskom meste Omiš (časť účastníkov expedície úspešne absolvovala rafting na rieke Cetina) a Maďarsko sme sa vrátili domov na Slovensko.

Mgr. Anton Fogaš, PhD.
Vedúci zahraničnej geografickej exkurzie
Katedra geografie
a aplikovanej geoinformatiky FHPV
Foto: A.Fogaš, P. Macej

Kostol sv. apoštola Jakuba v Međugorji

Skanderbegovo múzeum v albánskom Krujë

Bunkre z čias diktatúry Envera Hodžu na albánskom pobreží

Hlavnému námestiu v Tirane dominuje socha Skanderbega

Muslimský cintorín vo štvrti Alifakovac v Sarajeve

Krajské kolo Geografickej olympiády na pôde PU v Prešove

Na Katedre geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV PU v Prešove sa 25. marca 2015 uskutočnilo krajské kolo 43. ročníka Geografickej olympiády pre stredné školy. Súťažiacich z gymnázií Prešovského samosprávneho kraja sme na akademickej pôde privítali už po tretíkrát. Geografická olympiáda je jednou z predmetových súťaží organizovaných Ministerstvom školstva SR, v ktorej si súťažiaci preverujú vedomosti a zručnosti z geografie v štyroch kategóriách. V kategóriách A, B a CD si študenti vyberajú jednu z vopred pripravených tém, ktoré reflektujú aktuálne problémy v regionálnej geografii sveta (A), regionálnej geografii Slovenskej republiky (B), v geokológii a environmentalistike (CD). Súčasťou kategórie CD je možnosť vlastného výberu témy podľa záujmu študenta s dôra-

zom na terénny výskum. Samostatnou kategóriou je kategória Z, v ktorej súťažiaci riešia len vedomostné testy, pričom zo školských kôl prebiehajúcich v elektronickej podobe postupujú do krajského kola najúspešnejší podľa počtu dosiahnutých bodov v teste.

V rámci metodickej prípravy k tvorbe odborných prác Krajská komisia geografickej olympiády tradične organizuje odborné konzultácie pre študentov a učiteľov stredných škôl, ktorí prejavili záujem o účasť v súťaži. Cieľom tejto inštruktaže je usmerniť súťažiacich pri spracovaní vybraných tém, keďže pre mnohých z nich je to prvá skúsenosť s tvorbou práce odborného charakteru. Miestom konania konzultácií v roku 2014 (21.11.2014) bolo Kompetenčné centrum pri Katedre geografie a aplikovanej geoinformatiky, ktoré lektorsky zabezpečovali učители a vedeckí pracovníci katedry. Zúčastnilo sa na ňom 21 študentov a 7 pedagógov zo siedmich gymnázií PSK.

Krajské kolo GO ponúklo súťažiacim a sprevádzajúcim pedagógom okrem samotnej súťaže aj pestrý sprievodný program. Na slávnostnom otvorení súťaže sa prítomným prihovorili vtedajší rektor Prešovskej univerzity prof. RNDr. R. Matlovič, PhD. (foto), prodekanka FHPV PU PaedDr. J. Ferencová, PhD. a predsedníčka Krajskej komisie GO PaedDr. A. Madziková, PhD. Súťaž sa začala písaním vedomostných testov vo všetkých kategóriách (foto). Po ňom nasledovala obhajoba súťažných prác v kategóriách A, B a CD pred odbornými komisiami (foto), v ktorých zasadli učители a vedeckí pracovníci našej katedry. Úroveň prác ako aj samotných obhajob bola na vysokej úrovni. Oproti minulým ročníkom sme zaznamenali pozitívne trendy, a to v inovatívnom výbere vlastných tém, ako aj v spracovaní ponúknutých tém (Vybrané rašeliniská na Slovensku, Geografické aspekty života a diela Pabla Picassa). Súčasťou sprievodného programu bola prezentácia možností štúdia geografie na PU, odborná prednáška zo zahraničnej exkurzie v Škandinávií (foto) organizovanej Katedrou geografie a aplikovanej geoinformatiky v rámci aktuálnych študijných programov, prehliadka priestorov Kompetenčného centra, oboznámenie sa s jeho činnosťou a technickým vybavením (prezentácia využitia dronov v geografickom výskume, 3D tlačiarne). Pre pedagógov sprevádzajúcich súťažiacich bola pripravená prednáška o využití QGIS vo výučbe geografie s praktickými ukázkami (foto). Chvilke napätia počas súťaže vyvážili aktivity na báze didaktických hier, ktoré pripravili a so súťažiacimi realizovali študenti prvého ročníka učiteľského štúdia geografie na magisterskom stupni. Na základe reflexie získanej z realizovaného dotazníkového prieskumu bol priebeh krajského kola geografickej olympiády účastníkmi vysoko pozitívne hodnotený. Zaznamenali sme aj priaznivý trend v náraste zapojenosti študentov do geografickej olympiády pre stredné školy. Na tohtoročnom krajskom kole sa celkovo zúčastnilo dvakrát viac súťažiacich ako v minulom školskom roku. Počet súťažiacich a škôl prezentuje tabuľka 1.

Tabuľka 1: Štatistické vyhodnotenie krajského kola 43. ročníka Geografickej olympiády pre stredné školy (2014/2015)

kategória	počet súťažiacich	počet škôl
A	7	5
B	3	3
CD	9	4
Z	68	12
spolu	87	13

Z každej kategórie postúpili do celoslovenského kola prví dvaja súťažiaci. Krajská komisia GO každoročne vyhlasuje a odmeňuje absolútneho víťaza spomedzi súťažiacich v kategóriách A, B a CD, najlepšiu odbornú prácu a osobitnú cenu udeľuje škole za najvyšší počet zúčastnených študentov. Absolútnou víťazkou sa stala Klaudia Glittová z Gymnázia L. Stöckela v Bardejove, ktorá v celkom hodnotení získala 102, 2 bodu. Jej práca „Vybrané rašeliniská na Slovensku“ zároveň získala ocenenie najlepšej práce v súťaži. Osobitnú cenu si odnieslo Gymnázium L. Stöckela v Bardejove. Pod vedením RNDr. V. Sabola, dlhoročného úspešného učiteľa a organizátora geografickej olympiády, sa z tejto školy zapojilo do súťaže 50 študentov.

Krajská komisia GO pri hodnotení súťaže konštatovala jej pozitívny priebeh po odbornej aj organizačnej stránke. Ocenila participáciu a zánietenie učiteľov, vedeckých pracovníkov, doktorandov a študentov geografie na jej príprave aj realizácii. Zároveň sa kriticky vyjadrila k dlhodobému poddimenzovaniu financovania súťaže, ktoré neumožňuje zabezpečenie primárnych potrieb súťažiach, pedagógov a odbornej komisie (preplácanie cestovných náhrad, odmien pre lektorov a animátorov programu, oceňovanie pedagógov za aktívnu podporu súťaže a pod.). Napriek uvedeným skutočnostiam a vďaka finančnej podpore vedenia PU, FHPV, Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky, firmy U magistra a pobočky Slovenskej geografickej spoločnosti sa podarilo zabezpečiť dôstojný priebeh súťaže. Osobitné poďakovanie patrí prof. RNDr. R. Matlovičovi, PhD., doc. PhDr. N. Krajčovej, PhD., doc. RNDr. R. Klamárovi, PhD., Ing. A. Balenčinovi a prof. E. Michaeli, PhD. Naším práním je, aby sa nám aj naďalej v rámci Geografickej olympiády darilo podporovať záujem gymnazistov o geografiu a motivovať ich k hľadaniu odpovedí na zložité javy súčasného sveta. Ďalšia výzva nás čaká opäť o rok pri organizácii 44. ročníka Geografickej olympiády.

PaedDr. Alena Madziková, PhD.

Mgr. Martina Zverková, PhD.

Foto: archív Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV PU

Deň narcisov na PU v Prešove

Klub Venuša Prešov, organizačná zložka Ligy proti rakovine, 27. marca 2015 organizovala DEŇ NARCISOV v uliciach Prešova.

Liga proti rakovine SR je národná, nezávislá, dobrovoľná charitatívna organizácia. Je členom Európskej asociácie líg proti rakovine (ECL) a členom Medzinárodnej únie proti rakovine (UICC). Jej cieľom je predchádzať rakovine, zachraňovať životy pred rakovinou, zlepšiť kvalitu života pacientov s rakovinou.

Programy a projekty, smerujúce k rozvoju výchovy, informovanosti a poradenstva, ktoré Liga proti rakovine pomáha riešiť, sa dajú uhradiť iba vďaka porozumeniu a pomoci verejnosti.

Charitatívna zbierka na Deň narcisov prebehla v Prešove za pomoci študentov prvého ročníka a pedagógov FZO PU v Prešove. Študenti boli označení žltými rozetami a mali písomné potvrdenie o dobrovoľníctve od organizačnej zložky Ligy proti rakovine.

Celkovo v Prešove sa vyzbieralo 11 455,19 eur. Do pokladničiek našich študentiek prispela verejnosť sumou 3021,97 eur.

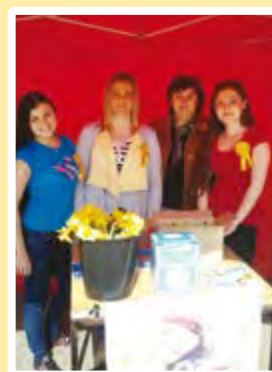
Ako prebiehala zbierka v stánku na Námestí Legiónárov v obchodnom dome Tesco popisuje študentka Katarína Kolcunová: „Od pracovníčok z klubu Venuša sme dostali identifikačnú rozetu, aby každý videl, že sme dobrovoľníčky. Okrem toho sme so sebou museli nosiť identifikáciu dobrovoľníkov. A naozaj si niektorí prispievatelia kontrolovali, či sme poverené organizáciou. So spolužiačkou sme boli veľmi rady, že sme dostali možnosť zúčastniť sa na tejto dobrovoľníckej akcii, a prispieť tak k lepšiemu životu ľudí s ťažkým osudom“.

Na jednom z mobilných stanovišť rozdávala narcisy študentka Gabriela Kovačková: „Naše stanovište bolo jedno z mobilných. Bola nám priradená trasa medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a Fakultou zdravotníckych odborov. Boli sme naozaj milo prekvapené, koľko pedagógov a študentov prispelo na dobrú vec. Niektorí nezabudli ani na povzbudivé slová adresované pre tých, ktorým sa zbierka venuje. Vznikali tak milé situácie, keď všetci mysleli na jedinou vec – pomôcť ľuďom. Aj preto som rada, že som mohla v rámci tejto akcie reprezentovať našu fakultu. Veď o tom to je. Študujeme zdravotnícky odbor – ošetrovateľstvo a pomoc druhým bude našim denným chlebíčkom“.

Na záver.

Úprimne ďakujeme Vám všetkým, ktorí ste si 27. marca 2015 priplli žltý narcis.

**PaedDr. Viera Cmorejová,
PhDr. Magdaléna Svatová,
Katarína Kelemenová
Foto: archív FZO PU**

Pedagógovia a zamestnanci GTF PU v Ľutine

Tak ako je to zvykom, aj počas tohto roka v rámci prípravy na začiatok ak. roka 2015/2016 sa pedagógovia a zamestnanci GTF PU v Prešove zúčastnili duchovnej obnovy, ktorá sa konala na najväčšom mariánskom pútnickom mieste gréckokatolíkov – v Ľutine.

Obnova sa konala 17. septembra a začala sa slávením sv. liturgie v novovybudovanom drevenom chráme zasvätenom Svätej rodine. Špecifikom tejto sakrálnej stavby, ktorá bola posvätená 22. augusta 2015, je, že architektonicky vychádza z pôvodného dreveného chrámu sv. Kozmu a Damiána,

ktorý ešte v 19. storočí stál v tejto obci, no v roku 1908 vyhorel. Súčasný drevený chrám je postavený na vyvýšenom mieste (na skale) nad obcou Ľutina. Hlavným slúžiteľom bol Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., dekan fakulty a kazateľom ThLic. Ing. Viliam Karľa SJ., predstavený komunity jezuitov a správca Kaplnky svätého Ignáca v Prešove, ktorý duchovnú obnovu obohatil svojimi dvoma katechézami. V rámci prežívania Roka rodiny bol súčasťou programu Akatist požehnanie rodín, ktorý sa spolu s pútnikmi – zamestnancami a pedagógmi modlil doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD., duchovný správca kaplnky bl. biskupa P.P. Goidiča, ktorá je srdcom GTF PU v Prešove. Nechýbal ani priestor na osobné rozjímanie v krásnom prostredí, ktoré ponúkalo nádherné prírodné scenérie. Duchovná obnova bola ukončená Korunkou k Božiemu milosrdenstvu a poďakovaním za prežitý deň duchovného pookriatia.

doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD.
Foto: archív GTF PU

Riaditeľ Historického ústavu SAV prednášal na PU v Prešove

Inštitút histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v spolupráci s Historickou spoločnosťou kráľovského mesta Prešov pripravili 28. apríla 2015 ďalšiu prednášku v rámci cyklu „Večery s históriou“. Pozvanie prijal a na akademickej pôde Prešovskej univerzity v Prešove vystúpil popredný slovenský historik PhDr. Slavomír Michálek, DrSc., ktorý pôsobí ako riaditeľ Historického ústavu Slovenskej akadémie vied v Bratislave. V úvode podujatia sa slova ujal prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., ktorý vzácneho hosťa prítomným predstavil. PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. sa vo svojom vedeckom výskume venuje predovšetkým americkej zahraničnej politike voči Československu, resp. československo-americkým hospodárskym a politickým vzťahom v druhej polovici 20. storočia, osobnostiam československej zahraničnej politiky z radov Slovákov i vzniku a histórii OSN. PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. je autorom viacerých monografií a odborných štúdií venovaných najmä československej diplomacii, členom viacerých vedeckých orgánov a inštitúcií a nositeľom viacerých domácich i zahraničných ocenení.

Po úvodnom predstavení, PhDr. Slavomír Michálek, DrSc., predniesol prítomným prednášku s názvom *San Francisco 1945, vznik OSN a Československo*. Ako už naznačuje samotný názov, prednáška bola zameraná na kľúčové udalosti, ktoré sú späť so vznikom tejto medzinárodnej inštitúcie a aktivitami československej delegácie pri zakladaní OSN.

V úvode prednášky PhDr. Slavomír Michálek, DrSc., priblížil svoj archívny výskum v USA, ako aj to, čo podnietilo jeho záujem o hlbší výskum tejto problematiky. Následne boli prítomným prezentované významné historické dokumenty, ktoré predznamenal vznik medzinárodnej organizácie, reprezentujúcej a presadzujúcej kolektívnu bezpečnosť. PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. vo svojej prednáške taktiež poukázal na rozdiely medzi OSN a jej predchodkyňou, ktorou bola Spoločnosť národov. Osobitná pozornosť bola v prednáške venovaná československej delegácii, ktorá sa zúčastnila na konferencii v San Franciscu v roku 1945. PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. bližšie prítomným predstavil štyroch československých diplomatov, a to Vladimíra S. Hurbana, Jána Papánka, Ivana Krnu a Ernesta Šturca. Na záver podujatia nasledovala diskusia, kde mali prítomní možnosť riaditeľovi Historického ústavu Slovenskej akadémie vied klásť otázky ohľadom tejto zaujímavej a podnetnej témy.

Prednáška *San Francisco 1945, vznik OSN a Československo* nepochybne prispela k rozšíreniu poznatkov o vzniku takej významnej medzinárodnej organizácii, akou OSN nepochybne je, ako aj o aktivitách československých diplomatov v San Franciscu, pričom prítomní mali možnosť vidieť unikátne fotografie pochádzajúce predovšetkým z archívov USA.

Mgr. et Mgr. Luciana Hoptová, PhD.
Foto: Mgr. Tibor Dohnanec, PhD.

OSTNATÉ SPOMIENKY

Výstava

Koncentračné tábory, ktoré boli zakladané počas 2. svetovej vojny na území krajín okupovaných nacistami, predstavovali miesta pre masové sústreďenie veľkého množstva nepohodlných osôb. Išlo zväčša o politických odporcov, príslušníkov náboženských a etnických menšín, ktorí boli väznení bez súdneho procesu a na neurčitú dobu. Vyhladzovacie tábory slúžili na úplnú likvidáciu osôb, ktoré hneď po príchode usmrcovali. V súčasnosti si pripomíname 70. výročie ukončenia 2. svetovej vojny-najväčšieho a najrozľahlejšieho vojnového konfliktu v dejinách ľudstva, ktorý počas šiestich rokov trvania ukončil životy miliónom civilistov a príslušníkom ozbrojených síl. Práve pri tejto príležitosti sa dňa 15. apríla o 17.00 hodine v priestoroch Gemerskej knižnice Pavla Dobšinského v Rožňave konalo slávnostné otvorenie fotografickej výstavy „Ostnaté spomienky“, na ktorej participovala aj FZO PU v Prešove. Za uvedenú inštitúciu sa na výstave zúčastnila doc. PhDr. Ľubica Derňarová, PhD., MPH, ktorá v rozhovore pre televíziu podčiarkla nevyhnutnosť pripomínať si toto obdobie a krutosti s ním spojené. Vo svojom príhovore k účastníkom výstavy vyzdvihla tento deň ako sviatok „obnovovania pamäte a spomienok“. Poukázala na to, aby sme sa v dnešnom modernom svete vyvarovali ľahostajnosti a aby sa udalosti podobné holokaustu nikdy viac nezopakovali. Jednou z ciest, ako to dosiahnuť, je aj výstava s veľmi výstižným ná-

zvom „Ostnaté spomienky“, ktoré sú prezentáciou príbehov ľudí, príbehov o odvahe a najmä poukazujú na fakt, ako človeka nemožno nikdy zlomiť.

Autorka výstavy PhDr. Andrea Ševčovičová svojimi fotografiami vytváranými postupne v rokoch 2012-2014 dokumentovala špecifiká a súvislosti spojené s miestami bývalých koncentračných a vyhladzovacích táborov, ktoré sa nachádzajú na území dnešného Poľska- Auschwitz, Birkenau, Majdanek, Treblinka, Chełmno, Sobibór, Bežec, Gross-Rosen, Plaszow, Zasław a v českom Terezíne. Dnes už len pozostatky miest krutosti, bezmocnosti, strachu a straty človečenstva tisícov väznených, v obklopení prírodných scenérií zďaleka nepripomínajú hrôzy, zanechávajúce v dejinách ľudstva krvavú stopu. Výstava ponúkla súčasný obraz v táboroch, s komentárom osobitostí ich jednotlivých častí, podporených autenticitou svedectva preživších, s ktorými sa autorka stretáva. Práve internované osoby, ktorým sa celý život vracajú spomienky na nútený pobyt v táborovom väzení boli pre autorku inšpiráciou k prezentácii zaujímavej výstavy. V deň jej otvorenia autorka výstavy v dopoludňajších hodinách priblížila osobitosti jednotlivých táborov rožňavským študentom Strednej zdravotníckej školy a Gymnázia P. J. Šafárika, ktorí sa v diskusii zaujímali o ďalšie podrobnosti z jej cestovateľských zážitkov a osobných návštev u preživších.

Výstava, ktorá bola otvorená do 15. mája, bola dostupná širokej verejnosti a prezentácia v médiách podporila jej návštevnosť. Výstavu v deň otvorenia navštívil aj riaditeľ Židovskej obce v Rimavskej Sobote MUDr. Dušan Rybár. Medzi hosťami nechýbal ani veliteľ Práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany v Rožňave pplk. Ing. Oliver Toderiška, profesionálni vojaci útvaru, ale aj študentky z rožňavskej Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, ktorým je téma ľudského utrpenia vzhľadom na odborné zameranie veľmi blízka. So svojimi skúsenosťami sa autorka na základe pozvania podelila aj s obyvateľmi Špecializovaného zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb Subsidium v Rožňave.

doc. PhDr. Ľubica Derňarová, PhD., MPH, PhDr. Andrea Ševčovičová
FZO PU v Prešove
Foto: archív autorov

Pracovné stretnutie s cvičnými učiteľmi

Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie (UPAP) je v rámci Prešovskej univerzity v Prešove špecifický tím, že garantuje učiteľské štúdium na celej univerzite. Jednou z jeho priorít je skvalitňovanie prípravy študentov učiteľstva – ako inak, ak nie prostredníctvom zintenzívňovania spolupráce s cvičnými školami.

V záujme skvalitňovania praktickej prípravy budúcich učiteľov Oddelenie pre pedagogickú prax FHPV PU v Prešove, ktoré je súčasťou UPAP, zorganizovalo pod záštitou vtedajšej dekanke FHPV PU doc. PhDr. Nadeždy Krajčovej, PhD. a prorektora PU v Prešove prof. PhDr. Milana Portika, PhD. v akademickom roku 2014/2015 pracovné stretnutie cvičných učiteľov stredných a základných škôl s didaktikmi odborných predmetov z Filozofickej fakulty, Fakulty humanitných a prírodných vied a Fakulty športu PU v Prešove, za prítomnosti prodekanov pre vzdelávanie, riaditeľa UPAP prof. PhDr. Igora Kominareca, PhD., garantky pedagogických praxí doc. PhDr. Marty Černotovej, CSc. a manažérky pre pedagogickú prax Mgr. Drahomíry Ščešňákovvej.

Pracovné stretnutie sa uskutočnilo 16.6.2015 v priestoroch FHPV PU v Prešove. Zúčastnilo sa na ňom 70 cvičných učiteľov a 32 didaktikov odborných predmetov s cieľom vzájomnej výmeny názorov a skúseností a riešenia problémov, ktoré so sebou realizácia pedagogických praxí prináša. Po úvodnom privítaní odzneli

milé a povzbudivé slová prorektora prof. PhDr. Milana Portika, PhD., ktorý zdôraznil, že praktická príprava študentov je dôležitou súčasťou prípravy študentov na vysokých školách. Vyjadril presvedčenie, že takého pracovného stretnutia didaktikov odborných predmetov a cvičných učiteľov sú veľmi prínosné, pre motiváciu a spoluprácu toho „čo robiť a ako robiť“, aby sa študenti stali dobrými učiteľmi.

V ďalšej časti stretnutia odznela prezentácia doc. PhDr. Marty Černotovej, CSc., ktorá je uznávanou odborníčkou v oblasti štúdia praktickej prípravy študentov učiteľstva. Poďakovala sa všetkým zúčastneným za spoluprácu, ústretovosť, pomoc a reagovala na kritiku, ktorá prichádza zo strany cvičných učiteľov - ako pocit deficitu pomoci zo strany fakulty, čo následne vedie cvičných učiteľov k práci podľa „seba“. Apel smeroval k cvičným učiteľom, aby si pl-

nili svoje povinnosti, neodrádzali študentov od profesie, realizovali rozborov so študentmi, zachovali kolegiálny prístup, konzultovali a hospitovali na hodinách študentov a svoje rady a skúsenosti v plnej miere odovzdávali študentom. Doc. PhDr. Marta Černotová, CSc. zdôraznila najmä zákon 317/2009

o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v ktorom cvičný učiteľ stojí v postavení špecialistu, od ktorého v istom zmysle závisí aj formovanie kompetencií študenta (projektové, komunikatívne, organizačné a riadiace, diagnostické a reflexívne). V závere prezentácie doc. PhDr. Marta Černotová, CSc. popriala všetkým cvičným učiteľom veľa úspechov a trpezlivosti v práci so študentmi.

Ďalším bodom programu bola organizácia pedagogických praxí v nasledujúcom akademickom roku 2015/2016, o ktorej informovala manažérka praxí Mgr. Drahomíra Ščešňáková. Prítomným vyjadrila vďaka za dobrú spoluprácu a informovala o sprístupnení harmonogramu pedagogických praxí na webovej stránke: <http://www.unipo.sk/fakulta-humanitnych-prirodných-vied/vzdelavanie/harmonogram>

Úprimnú radosť a vďaka za možnosť spolupráce vyjadrili aj doc. PhDr. Zuzana Straková, PhD., prodekanka pre rozvoj a zahraničné vzťahy FF PU v Prešove a vtedajšia prodekanka pre vzdelávanie FHPV PU v Prešove, PaedDr. Janka Ferencová, PhD.

Záver spoločného stretnutia patril diskusii všetkých zúčastnených, kde odzneli otázky všeobecnejšieho charakteru, týkajúce sa najmä organizácie pedagogických praxí. Špecifickejšie problémy týkajúce sa jednotlivých študijných programov sa následne riešili rozdelením učiteľov do skupín podľa ich aprobácie, v rámci ktorých diskutovali s didaktikmi predmetov.

Veríme, že podobné stretnutia sa nám podarí organizovať aj v budúcnosti.

Je to jedna z ciest, ako prostredníctvom vzájomnej komunikácie obohatiť a skvalitniť praktickú prípravu našich študentov, budúcich učiteľov.

Mgr. Drahomíra Ščešňáková
Foto: Mgr. Imrich Ištvan, PhD.

Leto plné pohybu – Športáčik 2015

Blíži sa leto 2015. Približne 150 detí nedočkavo pozerá na červenú značku pri dátume v kalendári. Rodičia ju svojim pohľadom hypnotizujú ešte viac. Už len pár dní...Konečne nastal deň D!

Budík ešte nezazvonil, ale pre istotu už stojím pri dverách. V duchu sa pýtam: „Nič som si nezabudol? Tenisky, kopačky, tričko, pršiplášť,...Mami! Už by sme mali vyraziť, aby sme to nezmeškali!“

Spoza horizontu sa vynára športová hala, na tento pohľad som sa celý čas tešil. V brušku cítim jemné chvenie...ale hneď prešlo, keď som tam zbadal kamarátov. Kým sme si stihli všetko vyrozprávať a ukázať nové kúzla s kartami, v telocvični pribúdalo čoraz viac detí a animátori začali zvolávať na rozcvičku. „Konečne budem môcť všetkým ukázať, aký som športovec!“

Hry na rozohratie, naháňačky, tance...to všetko sme stihli pri rannom rozcvičení. Hneď po nich nás čakali ďalšie super aktivity. Najviac sa mi páčil florbal, bejzbal, netradičný golf či plachtový volejbal. Aktivít bolo toľko, že ich nedokážem ani vymenovať. Ale jedno Vám musím povedať: „Desiata a obed mi nikdy nechutili viac!“ Po obede tempo aktivít nezvoľnilo. Športovali sme po anglicky, naučili sa pracovať s buzolou, súťažili sme v táborovej olympiáde, naše schopnosti preveril orientačný beh...Jediné, čo sa mi nepáčilo bolo, že rodičia po mňa chodili akosi skoro. Veď ja som ešte chcel hrať futbal! Ale chápem, asi som im chýbal.

Blížil sa piatok. Bolo mi trošku smutno, že sa to už končí, no na druhej strane som sa tešil na záverečný program, ktorý sme si pre rodičov pripravili. Rodičia boli super! Aj keď sa nám niečo nepodarilo, s úsmevom nám tleskali. Za športový talent, statočnosť, fair play a snahu sme získali rôzne ceny. Ešte spoločná fotka a...je tu koniec. Neviem, či sa mám tešiť, že sme to zvládli alebo smútiť, že sa to skončilo. Bolo fakt super! Budúci rok je tu Športáčik opäť. náš tím dúfa, že splnil očakávania detí i rodičov, ďakuje za priazeň a dôveru a už teraz sa teší na budúci ročník plný prevapení.

Tím detí a animátorov
Športáčika 2015
Foto: archív FŠ PU

Prevenca je podstatná

V minulom, teda letnom semestri akademického roka 2014/2015 sa nám podarilo, kolektívnu spoluprácu na čele s PhDr. Zuzanou Novotnou, PhD. a so žiačkami druhého ročníka Fakulty zdravotníckych odborov, z odboru ošetrovateľstva, a to s Veronikou Hudákovou, Katarínou Felčíkovou a Simonou Štofkovou, byť nástrojom prevencie rakoviny prsníka. Zamerali sme sa na stredné odborné školy, dievčenské kolektívy vo vekovom rozmedzí 16-19 rokov a šlo o prevenciu rakoviny prsníka. Od apríla sme navštívili 3 stredné odborné školy v Prešove a to: Stredná odborná škola Košická 20 v Prešove, Stredná odborná škola podnikania v Prešove a Hotelová akadémia v Prešove. V dopoludňajších hodinách keď prebiehala voľnejšia výučba, nám poskytli učitelia priestory na škole aj drahocenný čas na to, aby sme ho plnohodnotne využili a spoločne ho strávili so študentkami stredných škôl. Obohatili sme ich tak o dôležité informácie, poskytli im možnosť vyformovať si už teraz v mladom veku základy samovyšetovania prsníkov. Keďže pre túto nastupujúcu generáciu by mala byť prevencia pred civilizačnými ochoreniami už úplnou samozrejmosťou.

Naše stretnutie sme spolu so spolužiačkami začali privítaním a predstavením sa, prezentáciou Prešovskej univerzity v Prešove ako celku, našej Fakulty a nášho študijného odboru. Rozdali sme vstupné anonymné dotazníky, pre zhodnotenie svojich vlastných vedomostí samotnými žiačkami. Základom bol však výklad a prezentácia k téme PREVENCIA RAKOVINY PRSNÍKA – SAMOVYŠETROVANIE PRSNÍKOV. Taktiež dialógy a konštruktívne vedené diskusie so študentkami stredných škôl. Podarilo sa nám zhromaždiť úctyhodný objem rôznych brožúrok a katalógov, či návodov k samotnému samovyšetreniu. Nezanedbateľne k tomu patrila i možnosť samostatne nahmatať a prezrieť si rôzne abnormality na maketách prsníkov. Čo bolo v konečnom dôsledku aj cieľom tejto idey, snahy a v neposlednom rade našich návštev na stredných školách. Stretnutia so študentkami môžeme hodnotiť veľmi pozitívne vzhľadom na ich záujem, vekovú kategóriu, rozšírenosť rakoviny často i v samotných rodinách študentiek. Považujeme to za veľký úspech, aktivitu i ochotu študentiek spolupracovať s nami a snahu naučiť sa niečo nové a tak potrebné. Pevne veríme, že podobný projekt nájde aj v nasledujúcich rokoch miesto pre svoje pokračovanie na Fakulte zdravotníckych odborov a taktiež na ostatných stredných školách.

Simona Štofková
Foto: archív FZO PU

Zdravý detský úsmev je najväčší poklad sveta

V tomto duchu sa v Prešove, 20. marca 2015, niesla naozaj výnimočná akcia pod názvom Svetový deň ústneho zdravia.

Študenti odboru Dentálna hygiena z Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove pod vedením Katedry dentálnej hygieny a v spolupráci s firmou Colgate zorganizovali zaujímavú akciu, ktorá bola určená predovšetkým pre deti materských a základných škôl a ich rodičov, ale aj pre dospelých. Akciu koordinovala doc. MUDr. Eva Kovalová, garant študijného programu Dentálna hygiena, PhDr. Daniel Jordán, PhD., a Mgr. Lucia Hudáková, PhD., ktorá spolu s MUDr. Tatianou Čarnokou a MUDr. Tatianou Klamárovou už niekoľko rokov realizujú preventívny program pre deti materských a základných škôl „Zdravý úsmev“.

Program začal o 9:00 hodine na Fakulte zdravotníckych odborov, kde maskot v podobe zajaca, Doktor Králiček spolu so zubnou vílou privítali desiatky detí z materských škôl.

Na úvod sa v triede deťom premietala rozprávka Doktora Králička, deti sa naučili ako sa o zuby správne starať, aké vlastnosti má mať správna zubná kefka a na záver si spoločne vyčistili zuby.

Program pokračoval v tzv. fantómami, kde deti prezerali, čistili a počítali, zuby fantómom, simulujúcim reálne podmienky ústnej dutiny pacienta. Odskúšali si aj prácu so zubo-lekárskeym zrkadielkom a aj inými zubo-lekárskeymi nástrojmi. V závere sa presunuli do miestnosti so zubo-lekárskeymi kreslami, kde hrovou formou spoznávali prostredie zubnej ambulancie a oboznámili sa so zubo-lekárskeym kreslom.

Program na Fakulte zdravotníckych odborov zakončila návšteva rómskych žiakov primárneho stupňa zo základnej školy Abranovce a základnej školy Ruská Nová Ves, ktorí odchádzali plní nadšenia, zážitkov a nových skúseností.

Akcia Svetový deň ústneho zdravia pokračovala od 10:00 do 16:00 na Hlavnej ulici na námestí v Prešove, kde na deti čakali zúbkové víly, ktoré pre nich mali pripravené rôzne aktivity.

V stánku s názvom „Maľovaná rolka“ mali deti k dispozícii pastelky, vodové farby, výkresy, fixky, voskovky a papier. Deti používali rôzne výtvarné techniky, maľovali a kreslili. Námetom boli rôzne témy z oblasti orálneho zdravia. V stánku „Plastelínovo“ si zase mohli vyskúšať vymodelovať zub z plastelíny. Ako názornú ukážku mali k dispozícii modely zubov z vosku. V oboch stánkoch

deti prejavili a ukázali svoj talent, tvorivosť, aktivitu a nápaditosť. V závere akcie boli najkrajšie výtvary oboch stánkov odmenené knihou o vlkovi a jeho chorých zuboch „Prečo vlk šušlal“.

Dalšou atrakciou pre deti bolo maľovanie na tvár v rámci tretieho stánku s názvom „Maľovaná tvár“. Táto aktivita bola pre deti príjemným sprestrením a tento stánok sa tak tešil najväčšej obľube. Vďaka špeciálnym farbám na tvár študenti vyčarovali deťom rôzne motívy zubov podľa ich želania. V stánku „Maškrtník“, boli pripravené rôzne potraviny, prostredníctvom ktorých si deti mohli zopakovať vedomosti z oblasti výživy.

„Zubára sa netreba báť!“ - o tom sa presvedčili aj deti v stánku „Zubár“, kde prostredníctvom hry na zubára mali možnosť hrovou formou spoznať prácu zubného lekára.

Nechýbala ani pohybová aktivita v stánku „Škôlka“ kde mali deti za úlohu hodiť kamienok na nakreslené zuby a následne na ne skočiť. Kto zvládol úlohu bol odmenený xylitolovým cukríkom.

V stánku s názvom „Hádankovo“ si zase deti prostredníctvom hádaniek osviežili pamäť a upevnili vedomosti o orálnom zdraví. Študenti mali pre deti pripravené hádanky s tematikou ústnej hygieny, jednoduchej anatómie zuba, správnej výživy, či príčinách vzniku zubného kazu a fluoridácie.

V poslednom stánku „Dospeláci“ mali študenti k dispozícii motivačný atlas, letáky, model chrupu, zubné kefky, vzorky pást a pomôcky na čistenie chrupu, pomocou ktorých si mohli vyskúšať a naučiť správne používanie ktorejkoľvek pomôcky na čistenie zubov.

Súčasťou každého stánku bola praktická ukážka čistenia zubov pomocou modelu chrupu a zubnej kefky. V priebehu akcie, sa deti hrovou formou naučili základnú vonkajšiu stavbu zuba, ako sa o svoje zuby majú starať, čo je pre ich zuby zdravé a čo zubom škodí, ako si ich udržať zdravé a hlavne ako odbúrať strach z ošetrenia zubným lekárom.

Na akcii sa zúčastnili stovky detí z materských a základných škôl z Prešova a okolia. Počas celej akcie vládla medzi deťmi a študentmi pohoda, dobrá nálada, príjemná atmosféra, nadšenie a deti odchádzali obdarovaní vzorkami rôznych pást, xylitolovými žuvačkami a xylitolovými cukríkmi.

Študenti vyplňovali s okoloidúcimi dotazníky, prostredníctvom ktorých sa snažili zistiť, aká je miera informovanosti Prešovčanov v oblasti dentálnej hygieny. Chceli sa dozvedieť, či ľudia majú predstavu, čo dentálna hygiena zahŕňa, či navštevujú ambulancie dentálnej hygieny, alebo či majú záujem o dentálno-hygienické ošetrenie.

Potešilo nás, že záujem o dentálnu hygienu už aj u nás v Prešove je čoraz väčší.

Všetci zúčastnení mali možnosť, dozvedieť sa množstvo zaujímavých vecí z oblasti dentálnej hygieny a navyše si aj zasúťažiť o pekné ceny. Zlatým klincom akcie bol spoločný tanec všetkých zúčastnených.

Táto akcia bola nepochybne veľmi prospešná a už teraz sa môžeme tešiť na ďalšie, prostredníctvom, ktorých sa budeme aj naďalej usilovať o väčšiu osvetu nášho obyvateľstva v oblasti orálneho zdravia.

Mgr. Lucia Hudáková, PhD.

PhDr. Daniel Jordán, PhD.

Foto: autori

Týždeň celoživotného učenia 2015

Katedra andragogiky FHPV je zakladajúcim členom Asociácie inštitúcií vzdelávania dospelých v SR, ktorá aj v tomto roku pripravila celý rad vzdelávacích aktivít v rámci celoeurópskej akcie "Týždeň celoživotného učenia". Týždeň celoživotného učenia (21.9.-27.9.2015) je projekt, ktorý sa snaží upozorniť na význam celoživotného učenia pre zdravie občianskej spoločnosti pomocou organizovania prednášok, workshopov a diskusií po celom Slovensku. Aktivity majú za cieľ motivovať každého k aktívnej účasti na vzdelávaní bez ohľadu na vek, zameranie a profesiu. Vzdelávacím inštitúciám sa zároveň ponúka možnosť prezentovať svoje aktivity a aktívne diskutovať o stave vzdelávania na Slovensku.

Do bohatého programu seminárov, konferencií, prednášok po celom Slovensku prispela aj Katedra andragogiky tromi workshopmi, ktoré boli určené širokej odbornej verejnosti z oblasti vzdelávania. Workshop pre lektorov ďalšieho vzdelávania so zameraním na využívanie edukačných technológií v lektorskej praxi "Lektor a technológie", pripravil PhDr. Branislav Frk, PhD. Problematike vzdelávania Rómov bol venovaný druhý workshop "Vzdelávame Rómov", pod vedením PhDr. Mareka Lukáča, PhD. a workshop "Vzdelávame seniorov" s PhDr. Martinou Lenhardtovou, PhD. doplnil ponuku vzdelávacích podujatí realizovaných Katedrou andragogiky. Návrh a realizácia týchto tematických workshopov vychádzal nielen z profesijného zamerania andragógov, ale predovšetkým z poznania alarmujúcich zistení Eurostatu, že na Slovensku sa po ukončení štúdia ďalej vzdeláva len 2,9% populácie. Cieľom realizácie workshopov tak bolo priniesť inšpirujúce a inovatívne postupy do práce lektorov a pomôcť tak k vyššej atraktivite a efektivite vo vzdelávaní dospelých.

Workshopy sa stretli s pozitívnym ohlasom účastníkov z radov odbornej verejnosti, podobne koncipované vzdelávacie podujatia, so zaujímavými diskusiami a inšpirujúcimi podnetmi by sa podľa spätnej väzby účastníkov mali konať pravidelne. Na budúci rok by Katedra andragogiky rada zapojila do prípravy aktivít v rámci Týždňa celoživotného učenia v roku 2016 aj ďalšie katedry a univerzitné pracoviská.

PhDr. Branislav Frk, PhD.

Foto: archív Katedry andragogiky FHPV PU

Nová profesorka na PBF PU v Prešove

prof. PhDr. Mária Machalová, CSc.

Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska 12. marca 2015 vymenoval za profesorku v odbore Sociálna práca pani doc. PhDr. Máriu Machalovú, CSc., pracovníčku Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Spolupracovníci novovymenovanej pani profesorky Márii Machalovej aj touto cestou úprimne blahoželajú a zdieľajú s ňou veľkú radosť z tejto významnej udalosti a skutočnosti, ktorá je prínosom nielen pre pani profesorku, ale rovnako tak aj pre Pravoslávnu bohosloveckú fakultu a Prešovskú univerzitu v Prešove.

Z profesijného života a pedagogickej činnosti pani profesorky.

Prof. PhDr. Mária Machalová, CSc. je rodáčka z Prešova. V čase, keď v Bratislave študovalo veľmi málo študentov z Prešova, pán riaditeľ Strednej všeobecnej vzdelávacej školy (SVŠ) v Prešove, profesor Repka dôveroval maturantke a navrhol jej prihlásiť sa na štúdium, v tom čase na Slovensku takmer neznámeho odboru Psychológia, na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Bolo to podľa nej neľahké a riskantné rozhodnutie. Ale ukázalo sa, že urobila životne dôležitý krok vstupu do vtedy sa tvoriacej psychologickéj obce Slovenska. Vysoká úroveň a požiadavky na študentov, ktoré boli vlastné pre Katedru psychológie FFUK poznamenali celú profesijnú dráhu pani profesorky Márie Machalovej, jej profesijné nasadenie a nadšenie, aj postoj k vede, výskumu i pedagogickej činnosti.

Vysokoškolské štúdium absolvovala v roku 1971, akademický titul PhDr. získala v roku 1980. Pokračovala vo vedeckej príprave pod vedením jedného zo zakladateľov slovenskej psychológie prof. PhDr. Tomáša Pardela, DrSc. a v roku 1982 sa stala kandidátkou psychologických vied (CSc.). V r. 1986 dosiahla atestačný stupeň IIa - samostatná vedecká pracovníčka v odbore psychológia, ktorý jej udelila Slovenská akadémia vied. Vedecko-pedagogickú hodnosť docentky vo vednom odbore andragogika získala v r. 2005 na Univerzite Komenského. Počas kvalifikačného rastu v priebehu rokov ukončila tieto postgraduálne štúdiá: Certifikovaný kurz pre lektorov vzdelávania dospelých, Medzinárodný výcvik v somatickej psychoterapii, Psychológia písma a písomznanectvo, Vysokoškolská pedagogika, Anglický jazyk pre expertov.

V rámci profesijnej dráhy tak vykonávala aj ďalšie od-

borné činnosti: certifikovanú koncepčnú, metodickú a lektorskú činnosť v oblasti vzdelávania dospelých, súdnoznaleckú činnosť v písomznanectve ručného písma, certifikovanú poradenskú psychologickú činnosť a certifikovanú psychoterapeutickú činnosť.

Pani prof. PhDr. Mária Machalová, CSc. pôsobí od roku 2011, až do súčasnosti, na Katedre kresťanskej antropológie a sociálnej práce, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Prvým pracoviskom jej profesionálnej dráhy bol Okresný ústav národného zdravia v Bratislave, kde pracovala ako klinická psychologička (1971-1972). Vrátila sa do Prešova a na FF UPJŠ pôsobila ako odborná asistentka na Katedre pedagogiky a psychológie (1972-1977) a na PdF UPJŠ na Katedre psychológie (1977-1978). Po absolvovaní interného doktorandského štúdia na Psychologickom ústave FF UK v Bratislave bola vedeckou pracovníčkou na Ústave filozofie a sociológie Slovenskej akadémie vied v Bratislave (1982-1986). Potom na Psychologickom ústave FF UK v Bratislave pracovala ako samostatná vedecká pracovníčka s II. atestačným stupňom v odbore psychológia. Vykonávala funkciu zástupkyne riaditeľa Psychologického ústavu FF UK a súčasne bola aj vedúcou oddelenia teórie a metodológie psychologických vied (1986-1992). V rokoch 1992-2009 zmenila odbor pôsobenia a v pozícii najprv ako samostatná vedecká pracovníčka a od roku 2005 ako docentka bola členkou Katedry andragogiky FF UK v Bratislave. V rokoch 2009-2011 prijala profesijnú ponuku a pôsobila vo významných pozíciách na dvoch zahraničných vysokých školách: Institutu medzioborových štúdií v Brne a Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej, Wydział Zamiejscowy v Katowiciach.

Vedecký a odborný profil pani profesorky

Profesijný vedecký a odborný profil študentov a absolventov pod vedením pani profesorky, sa na súčasnom pracovisku PBF PU utvára prostredníctvom realizácie jej *autorskej koncepcie a vyučovania nových študijných predmetov* v rámci odboru Sociálna práca. Na predošlých pracoviskách sa utváral v rámci študijnej špecializácie Sociálna andragogika a študijného odboru Sociálna pedagogika v študijných programoch 1., 2. a 3. stupňa vysokoškolského vzdelávania. V pedagogickej činnosti na univerzitách v Bratislave a na vysokých školách v Brne a v Katowiciach konštituovala aj prednášala študijné predmety: *Teória a metódy sociálnej práce, Rekvalifikačné poradenstvo, Osobnostné a rodinné poradenstvo, Biodromál-*

na psychológia, Andragogická psychológia, Sociálnopsychologický výcvik, Sociálno-andragogický výcvik, Komunikácia v sociálnej práci, Sociálne poradenstvo, Písmozalectvo pre psychológov, Psychológia v životnom cykle - Psychológia zdravia a duševná hygiena. V začiatkoch svojho pedagogického pôsobenia na Filozofickej fakulte UPJŠ a Pedagogickej fakulte UPJŠ v Prešove vyučovala *Vývinovú psychológiu*.

Interdisciplinárne zameranie prof. PhDr. Márie Machalovej, CSc. v súčasnosti vyústilo do formulovania autorského inovatívneho konceptu *Edukačná sociálna práca*, ktorý v rámci odboru sociálna práca transformovala do študijných predmetov: *Edukačné sociálne poradenstvo*, *Preventívna edukačná sociálna práca*, *Výcvik spôsobilosti v edukačnej sociálnej práci*, *Edukačná psychológia dospelých*. Ako garantka nového študijného programu *Preventívna sociálna práca*, ktorý sa realizuje od akad. roku 2014/2015 na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, vyššie spomenuté predmety aj prednáša. Prof. PhDr. Mária Machalová, CSc. má povesť náročnej, prísnej a zásadovej vysokoškolskej pedagogy a láskavého človeka. A tiež tvorivej a inovatívnej vedeckej pracovníčky. Jej prednášky a semináre sú medzi študentmi odborov, na ktorých učila vysoko hodnotené. V jej profesionalite a pedagogických úspechoch sa odrážajú mnohostranné odborné skúsenosti a poznatky, ktoré nadobudla počas svojho profesionálneho pôsobenia na vysokých školách a vedeckých ústavoch a v rozmanitej, hlavne edukačnej poradenskej a terapeuticko-praxi.

Je autorkou inovatívnych publikácií s ohlasom na Slovensku, v Českej republike v Poľsku: *Psychológia vo vzdelávaní dospelých*, *Biodromálna psychológia pre pomáhajúce profesie*, *Dialógy o závislostiach*, *Preventívna sociálna práca*, *Edukačná sociálna práca*. Aj spoluautorkou publikácií rozšírených v zahraničí (Belgicko, Fínsko, Portugalsko, ČR): *Attracting new target groups in adult education*. *Získavanie nových cieľových skupín vo vzdelávaní dospelých*. *Cieľové skupiny vo vzdelávaní dospelých*. *Preparation for retirement age*. Známe sú jej mnohé vedecké štúdie a viaceré učebné texty z oblasti sociálnej práce, sociálnej andragogy a biodromálnej psychológie. Z uvedeného je evidentné, že prof. PhDr. Mária Machalová, CSc. je skúsená vysokoškolská učiteľka s medzinárodnými skúsenosťami, jej výučba sa ťažkovo sústreďuje na predmety, ktoré pripravujú alebo prehĺbujú kvalifikáciu odborníkov pomáhajúcich profesií (sociálnych pracovníkov, sociálnych andragógov, sociálnych pedagógov) a rozvíjajú ich kompetencie pre edukačnú, poradenskú a terapeutickú činnosť s klientmi sociálnej práce a účastníkmi edukácie dospelých. V centre vedecko-výskumného záujmu prof. Márie Machalovej sú tieto témy: *Edukačná sociálna práca*, *Edukačné sociálne poradenstvo*, *Biodromálna psychológia*, *Sociálne a psychologické poradenstvo*, *Socioterapia a psychoterapia*, *Koncepcná, metodická a lektorská činnosť v sociálnej edukácii dospelých*.

Bola a je spoluorganizátorkou i vedeckou garantkou vedeckých konferencií, aktívne sa zúčastnila (s vyžiadanými príspevkami a ako moderátorka konferencie či sekcií) na mnohých vedeckých konferenciách doma i v zahraničí. Z krátkodobých prednáškových pobytov

sú najvýznamnejšie: v r. 2000 - Belgicko (Brusel, Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen) a Fínsko (Turun suomenkielinen tyovaenopisto); v r. 2001 a 2002 - Portugalsko (Lisabon, Camara municipal de Lisboa) a Belgicko (Antverpy, Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen). Za dlhodobý vedeckovýskumný a prednáškový pobyt treba považovať pôsobenie v rokoch 2009-2010 v Českej republike (Brno, Institut mezioborových studií IMS) a v r. 2010-2011 v Poľsku (Katovice, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie, Wydział Zamiejscowy). Z medzinárodných aktivít je možno vyzdvihnúť aktívnu účasť menovanej na medzinárodnom vedeckom seminári *Contact seminar on adult education in Finland*, 7-10 October 1998. Helsinki :Socrates/AE.

Prof. PhDr. Mária Machalová, CSc. je držiteľkou viacerých certifikátov z oblasti psychológie a edukácie dospelých: *somatická psychoterapia*, *biosyntéza*, *psycho-syntéza*, *hypnotická psychoterapia*, *psychológia písma a písmazalectvo*, *lektorské kompetencie* a ďalšie. Najvýznamnejší je európsky certifikát *The European Certificate of Psychotherapy*. Je zapísaná v *Zozname psychoterapeutov SR - Slovenskej psychoterapeutickej spoločnosti*.

Prof. PhDr. Mária Machalová, CSc. bola a je členkou redakčných rád našich a zahraničných časopisov (ČR, PL), vedeckých zborníkov, vedeckých a profesijných organizácií a združení. Spomenieme iba, že je *zakladajúcou členkou Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci v SR* a *zakladajúcou členkou Asociácie pre psychoterapiu zameranú na telo v SR*. Na terajšom pracovisku Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove

je predsedníčkou odborovej komisie PhD. štúdia v študijnom odbore Sociálna práca a členkou Akademického senátu PBF PU.

Prínos prác prof. PhDr. Márie Machalovej, CSc.

Jej prínos spočíva v nastolení nových vedeckých tém a otázok sociálnej práce v historicky prelomovom období spoločenskej transformácie na Slovensku (rok 1992 a ďalšie). V interdisciplinárnom prieniku andragogických a psychologických poznatkov do sociálnej práce. V rozpracovaní a implementovaní edukačnej paradigmy v sociálnej práci, v podobe inovatívneho konceptu edukačná sociálna práca a edukačné sociálne poradenstvo ako druhu sociálnej pomoci.

doc. ThDr. Ján Husár, PhD.
Foto: archív PBF PU

Nový profesor na PBF PU v Prešove

Dr. h. c. prof. ThDr. Radim Pulec – Kryštof, PhD.

Narodil sa 29. júna 1953 v Prahe. Teológiu vyštudoval na Karlovej univerzite v Prahe, na terajšej Prešovskej univerzite v Prešove, Moskovskej duchovnej akadémii a Aténskej univerzite. Na kňaza bol vysvätený v Prahe v roku 1974, biskupskú chirotoniu prijal v roku 1988 v Košiciach. Po dvanástich rokoch pôsobenia na Morave bol v roku 2000 zvolený pražským ar-

cibiskupom. Metropolitom Českých krajín a Slovenska sa stal v roku 2006. Na svoju službu v čele cirkvi roku 2013 rezignoval a odišiel do monastiera Premenenia Pána v Tešove.

Od roku 1990 pôsobí na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Prezidentom slovenskej republiky pánom Andrejom Kiskom bol 2. 6. 2015 oficiálne menovaný za vysokoškolského profesora v odbore pravoslávna teológia.

Na základe pozvania prednášal na univerzite v Aténach, Berne, Brne, Mníchove, Moskve, New Yorku, Varšave a inde. Je autorom mnohých publikácií, zameraných predovšetkým na cirkevnú históriu a kresťanskú sociológiu, ku ktorým patrí napríklad: *Úvod a prehľadné dejiny byzantského štátu* (1995), *In Guru's Light* (1998; slovensky), *Pravoslavný svět* (2000; 2007 ruský preklad v doplnenom vydaní), *Svatý Nektarios Eginský, metropolita pentapolský* (2005), *Svatý proti své vůli. Život, osobnost a duchovní odkaz svatého Porfyria Kavsovalyivity* (2014), *Dobrý pastýř, muž modlitby a učitel pokory. Život a dílo metropolity Doroteje* (2015) a zborníky *Vím, komu jsem uvěřil* (2003), *Pán se postará...* (2003) a *Cesty Boží* (2013).

Okrem pedagogickej a vedeckej činnosti sa venuje aj pastorácii a misioni. Roku 1993 založil Gorazdovo cyrilometodské stredisko duchovných stretnutí spolu s monastierom Zosnutia presvätej Bohorodičky vo Vilémove. Je zakladateľom ďalších piatich monastierov a duchovným otcom Pravoslávnej akadémie Vilémov a Českej pravoslávnej filantropie.

PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD.

Foto: www.prezident.sk

Nový profesor na PBF PU v Prešove prof. ThDr. Alexander Cap, CSc.

Narodil sa 27. 5. 1963 v Michalovciach. Pravoslávnu teológiu študoval na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte, ktorú ukončil v roku 1986. V ďalšom vzdelávaní pokračoval na dvojročnom zahraničnom pobyte ako profesorský štipendista na Moskovskej duchovnej akadémii Zagorsk (dnes Sergijev Posad) – ZSSR (dnes Ruská federácia). Dizertačnú prácu písal pod vedením svetovo uznávaného ruského pravoslávneho patrológa profesora Konstantína Evfimoviča Skurata. Prácu pod názvom „Asketické učenie svätého Gregora Palamu“ napísal a obhájil a v r. 1988 mu bol udelený titul „Kandidát bohoslovía“. Doma mu tento titul v r. 1989 nosifikovali ako „kandidát filozofických vied“ – „CSc.“ V r. 2004 napísal a obhájil na svojej „alma mater“

habilitačnú prácu na tému: „Svätý novomučeník a vyznávač patriarcha Tichon (Bellavin) a bol mu udelený titul docent. V r. 2012 na Pravoslávnej bohosloveckej fakul-

te napísal a obhájil rigoróznou prácu na tému: „Výklad na 4. – 11. kapitole knihy Genesis“, za čo mu bol udelený titul ThDr.

Inauguračná prednáška pred Vedeckou radou Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU zaznela 8. 6. 2014 na tému: Pohanské mýty o stvorení sveta a človeka v konfrontácii s biblickou správou. Vedecká rada Prešovskej univerzity v Prešove 8. 12. 2014 rozhodla menovanému udeliť profesorský titul. Prezidentom Slovenskej republiky pánom Andrejom Kiskom bol 2. 6. 2015 vymenovaný za vysokoškolského profesora v odbore pravoslávna teológia. Menovaný je od r. 1989 zamestnaný na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove, kde vykonáva nepretržite 25 ročnú pedagogickú činnosť. Ako školiteľ má ukončených

dvoch doktorandov a v súčasnosti vedie ďalších dvoch doktorandov. Od r. 2007 pôsobí ako vedúci Katedry biblických náuk a špecializuje sa na starozákonnú biblistiku. Vydal 5 CD nosičov - (vlastné texty a hudba v doprovode špan. gitary) v štýle duchovného folku pre vnútorné potreby Cirkvi. Znotované originálne piesne vydal v zborníku Babylónska veža, Prešov 2014.

V r. 2008 ukončil vedeckovýskumný projekt - Vedeckej grantovej agentúry Pravoslávnej cirkvi na Slovensku - projekt GA5/2006 „Výklad na 4.-11. kapitolu knihy Genezis“. V súčasnosti je zodpovedným riešiteľom projektu Grantovej agentúry Pravoslávnej cirkvi na Slovensku - GA 1/2013 pod názvom „Úvod do Starého Zákona I.“ - V minulosti bol spoluriešiteľom grantového projektu VEGA č. 1/5275/98 (1998-2000). Z náboženských a cirkevných dejín v 17. - 20. storočí. (Vedúci projektu Doc. ThDr. P. Kormaník). V ňom spracoval a publikoval „Pohľad pravoslávnej cirkvi na Josafata Kuncoviča svätca a mučenika gréckokatolíckej cirkvi“. PTZ 25/10 Prešov 2002, ISBN 80-8068-166-X, s. 225-253. V súčasnosti je spoluriešiteľ grantového projektu KEGA č. 002PU-4/2015 Encyklopédia

Ruskej filozofie. (Vedúci projektu Prof. ThDr. J. Šafin, PhD.) V Ruskej federácii (Moskva) je členom fondu Christijanskago prosviščeniya imeni sv. Luku episkopa Vojino Jasenickago. Dvakrát prednášal na Cyrilo-metodských čteniach v Minsku (Bielorusko) raz v Chorvátsku (Dubrovnik) a v Grécku (Tessaloniky).

Doteraz vydal v domácich vydavateľstvách sedem vysokoškolských učebníc a 4 učebné texty. Uverejnil 37 vedeckých prác doma a 31 v zahraničí. V zahraničných vydavateľstvách vydal tri vedecké monografie. 25 rokov zároveň pôsobil ako kňaz na farnostiach Bežovce, Blatné Remety, Revúca, Košice, Veľké Kapušany, Prešov. Od r. 2000 pôsobí ako riaditeľ Úradu Prešovskej pravoslávnej Eparchie v Prešove. V rokoch 1997-1999 pôsobil externe ako predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi českých krajín a Slovenska na podvorí v Moskve v chráme sv. Nikolaja v Kotelnínikách.

PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD.
Foto: archív PBF PU v Prešove

doc. Ing. Juraj Tej, PhD. - prodekan pre vzdelávanie FM PU

Svoje vysokoškolské štúdium som zavŕšil na SPU v Nitre doktorandským štúdiom v odbore „Odvetvové a prierezové ekonomiky“. Do začiatku pracovného pomeru na PU v Prešove som pracoval vo VÚEPP Bratislava a na Obchodnej akadémii v Sabinove. Od roku 1997, v rámci PU v Prešove, som pôsobil na Fakulte humanitných a prírodných vied na Katedre etickej a občianskej výchovy, neskôr na jej Oddelení verejnej správy a regionálneho rozvoja a Katedre verejnej správy. V tomto období som absolvoval stáž na Malopolskej škole verejnej správy v Krakove a Ministerstve financií vo Varšave.

Od vzniku Fakulty manažmentu PU v Prešove (2004) pôsobím na Katedre manažmentu. Niekoľko rokov som pracoval v jednej z rád zriadenej ministrom školstva a v komisiách ZMOSu. Moja pedagogická činnosť súvisí najmä s viacerými oblasťami manažmentu verejného i súkromného sektora, s oblasťou regionálnych vied - ide najmä o priestorové súvislosti jednotlivých regiónov v kontexte ich rozvoja a možností cestovného ruchu. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa zameriavam na viaceré oblasti súvisiace s viacročnou profiláciou na akademickej pôde. Ide najmä o oblasti:

- manažmentu výkonnosti volených predstaviteľov verejnej správy,
- manažmentu regionálneho a lokálneho rozvoja,
- tvorivých prístupov v manažmente a didaktike vyučovania ekonomických predmetov (aj ako certifikovaný lektor pre výučbu manažérskych počítačových simulácií),
- výskumu v oblasti krízovej gramotnosti obyvateľstva a krízového manažmentu.

Ako prodekan pre vzdelávanie na začiatku druhého funkčného obdobia si uvedomujem, že skúsenosti získané v rôznych riadiacich pozíciách v práci so študentmi sú pre mňa neoceniteľné. Fakulta manažmentu patrí medzi väčšie fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a svojim odborným zameraním profilovaným v štruktúre študijných programov vytvára pomerne veľký priestor pre riadenie zmien. Mojm cieľom je vytvárať také edukačné prostredie na fakulte, v ktorom sa budú študenti cítiť dobre; budú pozitívne motivovaní k maximálnym výkonom v oblasti vzdelávania, vedeckej participácie i praxe; budú pripravení prijímať výzvy študentského života i života v praxi (čo je pre nich i našu spoločnosť existenčne potrebné), hlavne sa dobre uplatniť na trhu práce doma i v zahraničí.

Na našom úseku je veľmi dôležité riešiť paralelnosť procesov propagácie FM a jej programov vo väzbe na prijímacie konanie voči domácim i zahraničným uchádzačom o štúdium, procesu edukácie a permanentného zisťovania spätnej väzby ako základného zdroja informácií o práci pedagógov fakulty, v súlade s procesom zabezpečovania štandardných podmienok štúdia. A to pre všetky študijné programy bakalárskeho stupňa štúdia (Manažment, Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, Environmentálny manažment), na druhom magisterskom stupni (Manažment, Environmentálny manažment) i treťom stupni štúdia (Manažment).

Nesmiem zabúdať aj na optimalizáciu procesov, ktoré súvisia so vzdelávaním, t.j. administratívnych procesov spojených s prácou kolektívu Útvaru pre vzdelávanie, optimalizáciu spojenú so znalosťou legislatívnych dokumentov spojených so štúdiom, kvalitou práce a zavedením moderných zásad klientskeho prístupu.

Prajem si, aby za titulmi, ktoré môže Fakulta manažmentu PU v Prešove udeľovať študentom - teda titulmi Bc., Mgr., PhD., RNDr. a PhD. stáli výsledky navzájom sa prelínajúcich a synergicky pôsobiacich faktorov ako sú kvalita edukačného procesu, transfer najnovších výsledkov bádania smerom k študentom a strategicky potrebná spolupráca s praxou.

doc. Ing. Juraj Tej, PhD.
Foto: archív FM PU

Doc. Ing. Ján Dobrovič, PhD. – prodekan pre prax, uplatnenie absolventov, kvalitu a rozvoj FM PU

Som absolventom Technickej univerzity vo Zvolene, na Drevárskej fakulte, odbor technológia dreva, obchod a priemyselná ekonomika, ktorú som ukončil v roku 1992, a získal titul inžinier. Vyššie vzdelanie III stupňa som urobil v rokoch 2001-2005 na doktorandskom štúdiu na Technickej univerzite vo Zvolene, „Odvetvová a prierezová ekonomika.“ V rokoch 1984-1986 som absolvoval Inštitút obchodu Nitra, ukončený záverečnou skúškou, psychológia predaja, tovaroznalectvo, riadenie obchodu. V roku 1992 som absolvoval vzdelávací program: od personálnej administratívy k riadeniu ľudských zdrojov, účtovníctvo v podnikaní, mzdy v podnikaní.

Od roku 2006-2010 som pracoval na Daňovom riaditeľstve SR v B. Bystrici ako námestník GR pre medzinárodné vzťahy. Od apríla 2006 do októbra 2006 som pracoval v potravinárskej firme DOMA spol. s r.o. ako ekonomický riaditeľ. Od roku 2003-2006 som pracoval ako prednosta Mestského úradu v Prešove. V rokoch 2001-2002 som bol ako súkromný podnikateľ v sprostredkovaní predaja a poradca obchodného riaditeľa Tatravagónka Poprad. V rokoch 1996-2001 som pracoval na Slovenskej obchodnej inšpekcii - Krajinský Inšpektorát Prešov pre Prešovský kraj ako riaditeľ inšpektorátu. V rokoch 1991-1996 mal súkromné podnikanie v obchode: predajňa nábytku a občerstvovacie služby a v rokoch 1980-1991 som pracoval v Obchode s nábytkom š.p., GR Nitra, pracovisko Prešov. Angažoval som sa aj vo verejných funkciách ako poslanec mestského zastupiteľstva a poslanec VÚC Prešov.

Na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove pôsobím od roku 2006. V roku 2013 som sa stal vedúcim katedry manažmentu, v rámci ktorej zabezpečujem výučbu predmetov ako Manažment, Operačný manažment, Logistika, Manažérske aspekty v organizáciách terciárnej sféry. Habilitačnú prácu na tému Manažment efektivity daňovej správy SR v kontexte regiónov pred reformou daňovej správy SR s návrhom efektivity po reforme daňovej správy SR som obhájil v roku 2014 na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove a stal som sa docentom v odbore 3.3.15 Manažment. Svoju vedecko-výskumnú činnosť zameriavam na oblasti ako:

- Manažment výkonnosti a znalostí v oblasti finančných správ Slovenska a krajín EÚ.
- Strategický manažment v oblasti riadenia regionálneho a lokálneho rozvoja.
- Teória a prax manažmentu, problematika regulačných mechanizmov, foriem a metodiky efektívneho riadenia, praktické aplikácie manažmentu.
- Výskum v oblasti hodnotenia kvality v terciárnej sfére a implementácia hodnotenia a samohodnotenia kvality v systéme CAF a ďalších, v garancii pre celú Prešovskú univerzitu v Prešove.

Aktívne vystupujem na domácich a zahraničných vedeckých a odborných podujatiach. Som autorom vyše

80 publikačných jednotiek, z toho: 1 zahraničná vedecká monografia, 2 domáce vedecké monografie, 5 článkov na Web of Science a ďalšie iné. Špecifickým zameraním je problematika daňovníctva a riadenie obchodu a priemyslu. Z tejto problematiky som vydal dve monografie a publikoval som vo vedeckom karentovanom časopise článok o problematike transferového oceňovania. Globalizácia a transferové oceňovanie výkonov v nadnárodných spoločnostiach na Slovensku a v krajinách OECD - analytická štúdia a rozhodovací model pre voľbu optimálnej metódy. Taktiež sa podieľam na

vypracovaní učebných osnov pre jednotlivé segmenty manažmentu ako aj na vypracovaní učebníc a učebných textov pre vyučované predmety. V prípade vedeckých projektoch mám za sebou viaceré projekty VEGA, KEGA a taktiež viaceré ukončené projekty v rámci Grantovej agentúry pre výskum v manažmente Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove.

V septembri tohto roku som bol vymenovaný do funkcie prodekan pre prax, uplatnenie absolventov, kvalitu a rozvoj na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Budem sa intenzívne

venovať usporiadaniu seminárnych miestností, kancelárií a taktiež výučbe v nových priestoroch našej fakulty. Samozrejme, mojím záujmom je vytvoriť kvalitné podmienky pre výučbu študentov, pedagógov a v neposlednom rade aj zamestnancov.

Naďalej chcem pokračovať v dobrých krokoch rozvíjania spolupráce s podnikateľmi a hlavne podnikmi, ktoré nám môžu pomôcť pri absolvovaní praxe pre študentov. Chcem byť na pomoci aj samotným podnikateľom v akejkoľvek ekonomickej a manažérskej spolupráci. Vytvárať priestor pre výučbu priamo v teréne pomocou rôznych exkurzií v podnikoch s rôznym zameraním. Dôraz svojej práce chcem venovať spolupráci s podnikateľským prostredím pre obojstrannú výhodu a samozrejme pre skvalitnenie výučby študentov. Mojím záujmom je dotiahnuť finančné prostriedky na fakultu prostredníctvom rôznych rozvojových projektov, ako:

- vytvorenie Startupu pre našich absolventov, ktorí by sa venovali z časti výskumu a s časti pomoci podnikateľskému prostrediu,
- vytvorenie neziskovej organizácie na podporu našich absolventov,
- vytvorenie lepších podmienok na parkovanie, stravovanie prípadne voľnočasovým aktivitám pre študentov našej fakulty.

Mojím najväčším snom je vytvorenie „smart city“ (študentského mestečka) pre študentov našej fakulty, aj napriek tomu, že sa nachádzame v strede mesta Prešov. Mojím zámerom bude skvalitnenie podmienok štúdia na našej fakulte manažmentu.

doc. Ing. Ján Dobrovič, PhD.

Foto: autor

Mgr. Eva Benková, PhD. – prodekanka pre zahraničné vzťahy FM PU

S Prešovskou univerzitou a Fakultou manažmentu je môj život spojený už od študentských čias. Vyštudovala som odbor Anglický jazyk a literatúra v kombinácii Výchova a vzdelávanie pre dospelých so špecializáciou personálny manažment na Filozofickej fakulte PU. Išlo o predchodcu dnešného študijného programu manažment v špecializácii ľudské zdroje na Fakulte manažmentu PU. Popri vysokoškolskom štúdiu som navštevovala Štátnu jazykovú školu v Prešove, kde som štúdium nemeckého jazyka ukončila štátnou skúškou.

Po úspešnom absolvovaní vysokoškolského štúdia som sa venovala prevažne tlmočeniu a prekladom z a do jazyka anglického a nemeckého, ako aj výučbe týchto dvoch jazykov. V rámci vykonávania tejto profesie som absolvovala množstvo obchodných jednaní, tak na domácej, ako aj zahraničnej pôde, stretnutí na medzinárodnej úrovni, medzinárodných výstav a konferencií a oboznámila som sa s mnohými obchodnými a právnymi dokumentmi, ktoré som prekladala. Prinieslo mi to veľké množstvo profesionálnych skúseností a zároveň som pri stretávaní ľudí rôznych národností a pri cestovaní spoznávala kultúru a históriu rozličných krajín a národov. Takto nadobudnuté skúsenosti využívam v profesii a na poste, ktoré vykonávam v súčasnosti.

Na Fakulte manažmentu PU pôsobím od jej vzniku v roku 2004, kedy som nastúpila na pozíciu asistentky a vyučovala som odborný anglický jazyk pre manažérov ako externý učiteľ. V roku 2005 som bola prijatá do interného pracovného pomeru. Od roku 2005 do roku 2008 som pôsobila na Fakulte manažmentu na pozícii asistenta pre výučbu anglického jazyka pre manažérov. V roku 2008 som nastúpila na materskú dovolenku. V roku 2014 som úspešne dokončila doktorandské štúdium na Filozofickej fakulte PU v odbore Všeobecná jazykoveda. Zaoberala som sa analýzou ústneho akademického diskurzu z pohľadu prítomnosti autora

v žánri vysokoškolských prednášok. Analyzovala som prednášky z americkej univerzity v Michigan, ktoré sú zaznamenané v korpuse MICASE.

Po návrate z materskej dovolenky v roku 2014 som nastúpila na miesto odbornej asistentky do interného pracovného pomeru so zaradením na Katedru interkultúrnej komunikácie, kde pôsobím až do súčasnosti. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa zameriavam na rozličné lingvistické aspekty jednotlivých žánrov akademického a odborného diskurzu (ESP – English for specific purposes) v oblasti manažmentu, interkultúrne súvislosti a pozadie odbornej komunikácie so špecializáciou na anglofónne krajiny, ako aj riešeniu problémov interkultúrnej komunikácie a jazykových kompetencií manažérov a pracovníkov v oblasti marketingu a turizmu. Zameriavam sa aj na oblasť medzikultúrnych rozdielov v odbornej komunikácii a interkultúrnych aspektov obchodnej komunikácie vo všeobecnosti a orientujem sa na aplikáciu cudzieho jazyka v odboroch manažment, marketing a turizmus.

Predošlé skúsenosti z tlmočenia a prekladov a stretnutí s rozličnými kultúrami môžem teraz zužitkovať priamo pri výučbe anglického jazyka alebo na poste prodekanky pre zahraničné vzťahy, kde pri styku a komunikácii s ľuďmi s rozličným kultúrnym pozadím

musíte často zapojiť aj diplomatické schopnosti. Táto práca je veľmi inšpiratívna, núti vás neustále napredovať a nestagnovať na jednom mieste. Zároveň je však náročná na čas a plnenie povinností, čo je niekedy ťažké sklbiť s inými pracovnými povinnosťami.

Mojím poslaním v jednotlivých oblastiach činnosti Oddelenia pre zahraničné vzťahy na FM PU je pokračovať v nastolených intenciách, naďalej udržiavať a rozvíjať kontakty a zmluvy so zahraničnými partnerskými univerzitami a organizáciami, ktoré boli doteraz v rámci Fakulty manažmentu vybudované, a to tak v oblasti koordinácie a prijímania zahraničných študentov a učiteľov, ako aj organizácie zahraničnej praxe našich študentov.

Z dlhodobejšieho hľadiska považujem za dôležité motivovať našich študentov aj učiteľov k väčšej mobility a spropagovať možnosti, ktoré im v tomto smere ponúka samotná Fakulta manažmentu alebo Prešovská univerzita v Prešove a samozrejme nadviazanie spolupráce s novými zahraničnými partnermi, či už v rámci spoluorganizovania medzinárodných konferencií alebo spolupráce na medzinárodných projektoch. Mojou víziou je, aby bolo Oddelenie pre zahraničné vzťahy na FM PU moderne fungujúcim oddelením, pružne reagujúcim na akútne výzvy, potreby a meniace sa podmienky dnešného globalizujúceho sa sveta tak, aby bolo prístupné pre všetkých, ktorí majú záujem prehĺbovať svoje odborné vedomosti a nabrať nové skúsenosti v zahraničí, a tým obohatiť svoj pracovný, ako aj súkromný život. Takto nadobudnuté životné skúsenosti umožnia absolventom Fakulty manažmentu širokospektrálne uplatnenie na pracovnom trhu. Osvojovanie si cudzích jazykov a nadobúdanie interkultúrnej kompetencie zodpovedá súčasnému trendu európskej dimenzie vzdelávania.

Mgr. Eva Benková, PhD.

Foto: autorka

Tri fakulty PU v Prešove a ich spoločná organizácia medzinárodnej vedeckej konferencie

Fakulta humanitných a prírodných vied, Pravoslávna bohoslovecká fakulta a Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove 09. až 11.09.2015 zorganizovali vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou pod názvom „Nové trendy výskumu v ekologických a biologických disciplínach“. Realizácia predmetného podujatia patrila k hlavným výstupom riešenia projektu financovaného prostredníctvom Výskumnej agentúry pre ŠF EÚ s názvom: „Akcelerácia rozvoja ľudských zdrojov vo vede a výskume, inovácia a zlepšenie kvality vzdelávacieho procesu“ (ITMS: 26110230069).

Z viacerých osobností vedy, ktoré poctili svojou prítomnosťou našu konferenciu, si dovoľujeme spomenúť prof. Dr. Lyla E. Crakera z Univerzity štátu Massachusetts v Amherste, USA a Dr. Petra Purbrica z austrálsko-novozélandskej farmaceutickej firmy Integra-Health-Care z Brisbane, Austrália. Mladú generáciu špičkovej vedy reprezentoval prof. Dr. Nazim Sekeroglu z Aralik univerzity v Kilis, Turecko. O ňom môžeme prezradiť, že je prezidentom Asociácie pre liečivé a aromatické rastliny Stredozemskej oblasti. Tešilo nás, že veľmi početnú delegáciu tvorili účastníci (až 25) z ťažko skúšanej Ukrajiny. Vďaka financiám poskytnutým z EÚ sa na podujatí aktívne zúčastnili významní profesori, pôsobiaci na univerzitách v Charkove, Odese, Kyjeve, Černivci, Lvove, Mukačeve a v Užhorode.

Konferencia bola príležitosťou na stretnutie odborníkov zaoberajúcich sa výskumom a vývojom vo vedných oblastiach ekológie a biológie. Hlavný editor prof. Dr. Piotr Tryanowski pre ďalší rozvoj ich vedec-

kých disciplín prezentoval prípravu vydania vlastného vedeckého medzinárodného periodika „European Journal of Ecology“ pod hlavičkou vydavateľa – De Gruyter Open. Nesporný význam mala aj časť konferencie, paralelne organizovaná na bohosloveckých fakultách s názvom: „Ekológia a bioetika v teológii“.

Podujatie bolo sprevádzané výstavkou kozmetických prípravkov, fytoaditív, prístrojmi a informáciami o službách našich obchodných partnerov. Súčasťou akcie bol aj „krst“ novovydanej vysokoškolskej učebnice s celoslovenským významom s názvom „Praktikum a metódy využitia rastlín so sekundárnym metabolizmom“ (autor: doc. Dr. Ivan Šalamon, krstný otec: prof. Dr. Lyle E. Craker).

Program bol obohatený o odbornú exkurziu do priestorov firmy Medicproduct, a.s. Lipany, s ktorou máme vybudovaný spoločný úsek výskumu a vývoja s orientáciou na izoláciu prírodných látok pomocou vymrazovacieho sušenia. Zahraniční účastníci ocenili návštevu krásneho prostredia Bardejovských kúpeľov.

Sumárne sa na spoločnej konferencii troch fakúlt PU v Prešove zúčastnilo 109 účastníkov z 8 krajín sveta (Austrália, USA, Turecko, Grécko, Slovinsko, Srbsko, Poľsko a Ukrajina). V knihe abstraktov bolo publikovaných 122 príspevkov. Odznelo 6 prednášok v pléne, 35 v sekciách a prezentovalo sa 40 posterov.

doc. RNDr. Ivan Šalamon, CSc.
predseda organizačného výboru
Foto: archív FHPV, PBF a GTF PU

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky na 5. európskom kongrese EUGEO v Budapešti

Na pôde Eötvös Loránd University v Budapešti sa 30. augusta – 2. septembra 2015 konal v poradí už piaty celoeurópsky kongres geografov EUGEO, ktorý zorganizovala Európska asociácia geografických spoločností (European Association of Geographical Societies) spolu s Maďarskou geografickou spoločnosťou (Magyar földrajzi társaság). Na kongrese sa zúčastnilo viac ako 600 delegátov z 45 krajín z Európy, Ázie a Ameriky.

Počnúc prvým kongresom EUGEO, ktorý sa konal v r. 2007 v Amsterdame, sa vytvorila veľmi úspešná platforma pre stretávanie a výmenu poznatkov v oblasti geografického bádania na európskej úrovni. EUGEO kongres sa takto stal tretím najprestížnejším podujatím pre európskych geografov po kongresoch organizovaných IGU (International Geographical Union) a AAG (Association of American Geographers). Ďalšie kongresy boli v r. 2009 v Bratislave, v r. 2011 v Londýne a v r. 2013 v Ríme. Tohtoročné stretnutie v Budapešti, patrilo medzi najväčšie geografické podujatia v Európe.

V rámci ústrednej témy: Konvergenca a divergencie geografie v Európe, odzneli kľúčové príspevky nasledujúcich geografov:

- Jean Poesen (Katholieke Universiteit Leuven, Belgium): *Soil erosion hazard and mitigation in the Euro-Mediterranean region: do we need more research?*
- Herman van der Wusten (University of Amsterdam, The Netherlands): *Imagined communities and practiced geopolitics*
- Eleonore Kofman (Middlesex University, United Kingdom): *Mobilities and Migrations in Europe: a problematic dichotomy*
- Michael A. Fullen (The University of Wolverhampton, United Kingdom): *Closed loop recycling and Physical Geography*
- Peter Meusburger (Heidelberg University, Germany): *Knowledge environments. Some methodological considerations*
- Judit Timár (Hungarian Academy of Sciences, Hungary): *Convergences and divergences of geographies from an East-Central European perspective*

Našu univerzitu reprezentovali na tomto podujatí prof. RNDr. René Matlovič, PhD., RNDr. Kvetoslava Matlovičová, PhD., ktorí predniesli spoločný príspevok: „*The dynamics of higher education sector in Slovakia*“ a doc. Mgr. Piotr Pachura, PhD., s prezentáciou na tému: „*The space in knowledge production*“. Uvedené príspevky odzneli v rámci sekcie: „*The Geography of Higher Education and the Production of Knowledge*“. Jej iniciátormi a organizátormi boli prof. René Matlovič a doc. Piotr Pachura, ktorí sú členmi riadiaceho výboru komisie IGU „*Dynamics of Economic Spaces*“, pod záštitou ktorej sa sekcia konala.

Okrem toho sa prof. Matlovič a dr. Matlovičová zúčast-

nili aj na spoločnom medzinárodnom workshope, kde sa zapojili do prípravy tiež pre nastávajúce spoločné rokovanie Medzinárodnej geografickej únie (IGU) na tému „*Towards a new international strategy of geographical education (ISGE)*“.

Uvedené podujatie vytvorilo priestor aj na spoločné rokovania s kolegami z Univerzity v Debrecíne, predmetom ktorých bola analýza výsledkov nedávno realizovaného výskumu priestorovej distribúcie Rómskej menšiny v Maďarsku a ich komparácia s výsledkami podobného prieskumu u nás (publikovaného aj ako Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013). Cieľom bolo navrhnúť vhodné oblasti pre uplatnenie vybraných nástrojov Pro-poor turizmu, ktoré sú predmetom riešenia projektu VEGA č. 1/0165/15: Pro-poor turizmus ako nástroj trvalo udržateľného rozvoja marginalizovaných komunít a sídiel na východnom Slovensku.

RNDr. Kvetoslava Matlovičová, PhD.
Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky
FHPV PU
Foto: Gábor Mózsi

Prezentácia GTF PU na Vedeckej show Michaela Londesborougha

Súčasťou tejto akcie bola aj prezentácia jednotlivých fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove. Touto úlohou poverila každá z fakúlt dvoch študentov, ktorí mali na starosti rozdávanie propagačných materiálov o jednotlivých študijných programoch a podávanie informácií o možnostiach štúdia prípadným záujemcom. Prostredníctvom týchto prezentácií bola predstavená aj Gréckokatolícka teologická fakulta, v zastúpení doktorandov, ktorí túto akciu hodnotia kladne, pretože bol prejavovaný záujem o viaceré študijné programy, t.j. v bakalárskom študijnom programe o animáciu voľnočasových aktivít a v magisterskom študijnom programe o probačnú a mediačnú prácu, a taktiež aj o katolícku teológiu.

Mgr. Zuzana Čandová,
Mgr. Jaromíra Sedláková
Foto: archív GTF PU

Vedecká show Michaela Londesborougha

Prorektor pre vedu, umenie a šport, prof. PhDr. Milan Portik, PhD., privítal 1. októbra 2015 na pôde Prešovskej univerzity v Prešove britského vedca Dr. Michaela G. S. Londesborougha B.Sc Hons Ph.D. Tento vedec v súčasnosti pracuje v Ústave anorganickej chémie Akadémie vied ČR. V roku 2014 vo svojom výskume dosiahol veľký úspech, keď sa mu podarilo v spolupráci so španielskymi vedcami objaviť unikátny laser na báze boranov. Trikrát získal cenu v súťaži mladých českých a slovenských anorganických chemikov, spolupracuje na projektoch s British Council v Prahe, na popularizačných projektoch Akadémie vied ČR, Českej televízie a Národného technického múzea. Venuje sa najmä popularizácii vedy v širokej verejnosti, výučbe mladých ľudí a budovaniu vzťahov medzi mladými vedcami vo Veľkej Británii a Českej republike. V roku 2009 získal od Akadémie vied ČR Medailu Vojtěcha Náprstka za popularizáciu vedy. V rokoch 2011 a 2014 bol opäť odmenený za popularizáciu vedy Akadémiou vied ČR.

Vo svojej vedeckej show, na pôde Prešovskej univerzity v Prešove, s názvom „Tajomstvo energie“, sa návštevníci mohli dozvedieť, čo je energia, aký je jej pôvod, ako sa uvoľňuje, ako ju môžeme skrotiť pre vlastné potreby a ako budeme uchovávať energiu potrebnú v budúcnosti.

V popoludňajšej show s názvom „Špióni, raketové palivá, lieky a mikroelektronika: úžasná chémia boranov!“, Michael Londesborough vysvetlil, prečo sú borany – teda zlúčeniny bóru a vodíka – úžasné chemikálie. Návštevníkov previedol prvým storočím ich výskumu plného špionáže, tajomného raketového paliva, polovodičov, mikroelektroniky a dokonca i nádeje pre chorých na HIV/AIDS.

Ing. Gabriela Dzurišová
Foto: AV štúdio CCKV PU

Prešovský bibliografický deň 2015

V Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) sa 9. septembra 2015 konal odborný knihovnícky seminár Prešovský bibliografický deň 2015. Metodický seminár usporiadala UK PU v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou (SNK) v Martine, odborom Národná bibliografia (NB). Seminár otvoril Ing. Peter Haľko, riaditeľ UK PU, ktorý vo svojom príhovore vyzdvihol najmä skutočnosť, že podujatie, ktoré je určené predovšetkým pre knihovníkov – bibliografov z východoslovenského regiónu zorganizovala UK PU v spolupráci s SNK už po pätnásty raz v rade. Odbornou garantkou podujatia bola vedúca Oddelenia spracovania kníh a špeciálnych dokumentov NB

SNK PhDr. Ľudmila Rohoňová, PhD., ktorá spolu so svojimi kolegami Mgr. Martinom Krejčím, Mgr. Radoslavom Maslíkom a PhDr. Annou Kucianovou, PhD. zabezpečovala seminár aj lektorsky. Prednášky sa týkali týchto odborných oblastí:

- Informácie o plánovanej implementácii pravidiel RDA a MDT
- Menné a korporatívne autority
- Metódy citovania podľa STN ISO 690: 2012
- Článková bibliografia v procese digitalizácie
- Editácia, reindexácia a deduplikácia databázy KIS3G

Podujatie sa skončilo diskusiou s pracovníkmi SNK a výmenou skúseností bibliografov získaných pri implementácii nových pravidiel a metodických pokynov do knihovníckej praxe.

Ing. Peter Haľko
Foto: archív UK PU

Medzinárodná vedecká konferencia pod gesciou Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakowe

Rodina, jej význam, hodnota i nástrahy dnešnej doby ako aktuálna a nadčasová téma. na pôde Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakowe sa 2. júna 2015 konala medzinárodná vedecká konferencia, kde organizátormi konferencie boli: Katedra etiky sociálnej práce, Katedra pedagogiky Inštitútu sociálnej práce a Katedra psychológie Inštitútu náuk o rodine Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakowe.

Spoluorganizátormi konferencie boli:

- Pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity v Prešove (SK),
- Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove (SK),
- Katedra sociológie, Fakulty ekonomiky a medzinárodných vzťahov, Vysokej školy ekonomickej v Krakove, (PL),
- Katedra sociológie, Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave (SK),
- Štátna vyššia škola technická a ekonomická Ks. Bronislawa Markiewicza v Jaroslawii (PL),
- Katedra sociálnej práce, Pedagogickej fakulty, Katolíckej univerzity v Ružomberku (SK).

Cieľom konferencie „Rodina jej hodnoty i nástrahy“ bolo na jednej strane zblížovanie súčasných rodinných hodnôt, ale tiež identifikovanie nových nebezpečenstiev, ktoré vznikajú v oblasti sociálnej, politickej, ekonomickej - vo svete „globálnej rodiny“, dvadsiateho prvého storočia ovplyvnenej náboženským synkretizmom, alebo explicitným zjednotením normatívov spoločnosti. Bývalý prezident Pápežskej rady pre rodinu kardinál Ennio Antonelli, v jednom z prvých svojich rozhovorov povedal: „V dnešnej dobe rodina je najvyšším ideálom, ktorý si cení aj súčasná mládež Európy, ocitajúc sa v kríze a v nebezpečenstve vnímania inštitútu rodiny.“ Medzi najväčšie hrozby rodiny, ktoré sa ukázali patria: 1. (ne)jednota, 2. (ne)stabilita manželstva a 3. preferovanie spolužitia v nemanželských zväzkoch tzv. kohabitáciách. Medzi možnosti prekonávania kríz v rodinách kardinál Anto-

nelli zdôrazňuje: „Musíš sa naučiť rešpektovať, tolerovať, obetovať seba, dávať a nečakať za to nič, prekonať svoje „ja“, dávať len to, čo je prínosné, čo dáva a robí druhým radosť. Ale nie je to jednoduché. Je potrebné sa to naučiť. Tu vidieť určitú slabosť, citlivosť a zraniteľnosť človeka. Okrem iného dôležitú rolu tu zohráva aj kultúra nepriaznivého vnímania statusu rodiny v tej ktorej spoločnosti, kde vidíme aj existenciu určitých záujmov, ktoré vyvolávajú útoky namierené proti inštitútu rodiny a manželstva“.

Konferenciu otvoril a prítomným sa v úvode prihovorenil kardinál Stanisław Dziwisz – primas poľský a krakovský metropolita, ako aj bývalý osobný tajomník pápeža Jána Pavla II. a jeho magnificencia ks. prof. dr hab. Wojciech Zyżak – rektor Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakowe. Nasledovala plenárna sekcia, kde vystúpili pozvaní hostia z Poľska i Slovenska s bohatou diskusiou na záver pléna, ktorú moderovala dr. hab. Małgorzata Duda, prof. UPJP2 a po ktorej boli prítomní pozvaní na slávnostný obed. Od 14:00 do 18:00 sa konali rokovania v štyroch sekciách s podnetnou, tvorivou a bohatou diskusiou.

Predmetné diskusie boli prejednávané formou rozpráv v troch sekciách, kde boli diskutované aj otázky:

1. Rodina vo zväzku hodnôt.
2. Cirkev a výzvy postmodernej rodiny.
3. Sociálna intervencia a činnosti podporujúce rodiny v situáciách, ktoré pôsobia dysfunkčne.

Na medzinárodnom vedeckom podujatí sa zúčastnil z Pravoslávnej bohosloveckej fakulty aj dekan fakulty prof. ThDr. Ján Šafin, PhD., doc. PhDr. Tomáš Hanganon, PhD. a PhDr. Andrej Nikulin, PhD., prodekan pre rozvoj a zahraničné vzťahy PBF PU v PO.

Z doktorandov fakulty sa aktívne zúčastnila na konferencii PhDr. Daniela Cehelská, ktorá bola súčasne aj členkou organizačného tímu medzinárodnej vedeckej konferencie.

PhDr. Daniela Cehelská
Foto: archív PBF PU

I. PREŠOVSKÉ KAZUISTICKÉ FÓRUM

alebo

„Legendárna osobnosť prešovskej školy sociálnej práce“

Neobyčajným otvorením zimného semestra v novom akademickom roku na pôde Inštitútu edukológie a sociálnej práce (IEaSP), Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (FF PU) bolo premiérové vedecké podujatie s názvom 1. PREŠOVSKÉ FÓRUM KAZUISTÍK. V priestoroch FF PU sa 22. septembra 2015 uskutočnilo vedecké sympóziu pri príležitosti významného životného jubilea pána doc. PhDr. Jozefa Kredátusa, PhD., ktorý sa neodmysliteľne spája s Prešovom a sociálnou prácou. Ako uvidela riaditeľka IEaSP prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD. vo svojich úvodných slovách „J. K. sú iniciály, ktoré patria slávnym mužom (JFK), mužom na dvoch stranách Atlantiku.“ Po slávnostnom otvorení, nasledovali osobné gratulácie, ku ktorým sa pripojilo mesto Prešov, zastúpené viceprimátorom Ing. Štefanom Kužmom, vedecká obec na čele s rektorom Prešovskej univerzity prof. PhDr. Petrom Kónym, PhD., ktorý docentovi Jozefovi Kredátusovi udelil bronzovú medailu univerzity za jeho vedeckú, odbornú, praktickú činnosť a rozvoj odboru sociálnej práce. V zastúpení Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove zablahoželali oslávencovi aj doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD. (prodekan FF PU), PhDr. Denisa Šoltésová, PhD. (zástupkyňa riaditeľky IEaSP) a Mgr. Lenka Kvašňáková, PhD. (IEaSP). Úprimné slová blahopriania a vďaky za dlhoročné priateľstvo predniesol aj pán doc. PhDr. Vladimír Frk, CSc. spolu s doc. PhDr. Ivanou Pirohovou, PhD. (Katedra andragogiky FF PU). Ku gratulantom a gratulantkám sa pridala aj pani prof. PhDr. Jana Levická, PhD., v zastúpení Trnavskej univerzity v Trnave, doc. PhDr. Peter Brnula, PhD., Univerzita Komenského v Bratislave a mnoho ďalších. Zahraničnú gratuláciu z Univerzity Hradec Králové osobne odovzdala Mgr. Zuzana Truhlářová, Ph.D. Vedecké sympóziu s cieľom analýzy a reflektácie trendov kazuistickej metódy a jej využitia v sociálnej praxi sa spájalo s krstom knihy *“Slovo a čin Jozefa Kredátusa”*, ktorej autorkou je samotná riaditeľka IEaSP prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD. a krstným otcom riaditeľ Gréckokatolíckej charity v Prešove PhDr. Peter Valiček. Súčasťou podujatia

boli obohacujúce prednášky, ktoré prezentovali odborníci a odborníčky. S témou „Interakcia ako stratégia v socioterapii“ nás oboznámil sám oslávenec doc. PhDr. Jozef Kredátus, PhD., na ktorého nadviazala prof. PhDr. Jana Levická, PhD. s námetom „Využitie prípadovej štúdie v sociálnej práci.“ Konštruktívne a tvorivo vedená odborná diskusia sa vzniesla aj po prednáškach prof. PhDr. Evy Žiakovej, CSc. a Mgr. Jána Kahana (Kvantitatívna analýza vs výsledky kazuistik), Mgr. et Mgr. Kataríny Levickej, PhD. (Využitie kazuistiky vo výučbe) a Mgr. Romana Pavlíka (Závislosť nie je bojom jedného človeka). Organizátorom podujatia bol Inštitút edukológie a sociálnej práce FF PU v spolupráci s Centrom pre edukáciu a výskum seniorov a Gréckokatolíckou Charitou v Prešove. Vedecké sympóziu sa uskutočnilo pod záštitou primátorky mesta Prešov Ing. Andrey Turčanovej. Stretnutie sa nieslo v príjemnom komornom duchu, ktorého výstupom boli nielen podnetné sumarizačné postrehy, výmena cenných poznatkov, ale aj nadobudnutie nových kontaktov.

Mgr. Lucia Bartková

Mgr. Anna Jašková

IEaSP, FF PU v Prešove

<http://socialnapraca.weebly.com/>

Foto: Marcel Mravec,

AV štúdio CCKV PU

Inštitút politológie FF PU na VI. kongrese Českej spoločnosti pre politické vedy v Prahe

V priestoroch Fakulty sociálnych vied Univerzity Karlovy a Filozofickej fakulty Univerzity Karlovy v Prahe sa 9. – 11. septembra 2015 uskutočnil v poradí už VI. Kongres Českej spoločnosti pre politické vedy (ČSPV). Po predošlých piatich ročníkoch (Brno, 2000; Praha, 2003; Olomouc, 2006; Plzeň, 2009; Hradec Králové, 2012) sa pod vedením ČSPV (hlavného organizátora) a Ústavu politológie Filozofickej fakulty Univerzity Karlovy (spoluorganizátora kongresu) stala „stovežatá Praha“ opätovne miestom konania jedného z najvýznamnejších a najreprezentatívnejších stretnutí členov českej politologickej obce. Nechýbali medzi nimi ani známe osobnosti ako P. Barša, V. Dvořáková, J. Fiala, L. Kopeček, J. Mareš, B. Říchová a mnohí ďalší. Mimoriadny význam tohto podujatia zvýraznil aj jeho medzinárodný charakter v podobe aktívnej účasti politológov, ako aj ďalších akademikov a vedeckých pracovníkov z rôznych krajín sveta (Kanada, Maďarsko, Poľsko, Rusko, Slovensko, Turecko, USA, atď.). Spomedzi nich bol hlavným pozvaným hosťom prof. Gianfranco Pasquino z Johns Hopkins University, ktorý prezentoval širokému auditóriu príspevok venovaný centrálnemu konceptu pluralizmu s názvom *Pluralizmus v politológii: od Tocquevillova k Putnamovi*.

Česká spoločnosť pre politické vedy (ČSPV), združujúca výskumníkov, akademikov a študentov politológie, medzinárodných vzťahov, európskych a bezpečnostných štúdií v Českej republike, aj týmto ročníkom preukázala svoju úspešnú úlohu v napredovaní

organizácie vedeckého podujatia, ktoré sa koná tradične v trojročnej perióde na rôznych miestach politologických pracovísk v rámci Českej republiky. Uvedený trojročný cyklus vychádza z identickej trojročnej periódy organizácie kongresov Medzinárodnej politologickej asociácie (IPSA), ktorej 24. celosvetový ročník sa uskutoční nasledujúci rok (2016) v tureckom Istanbule.

Podobne ako v minulých rokoch, aj tohtoročná štruktúra programu bola charakteristická vyšším počtom panelov (33), zameraných na rôzne okruhy a problematiky. V rámci nich mali účastníci kongresu možnosť prezentovať výstupy svojho doterajšieho výskumu a pracovných projektov. Medzi tematickými okruhmi nechýbali panely zamerané napríklad na otázky globálneho charakteru, medzinárodnej politiky a geopolitiky, politických ideológií, volebných systémov alebo nových perspektív a prístupov v politológii a ďalších príbuzných odboroch.

Inštitút politológie FF PU v Prešove na uvedenom podujatí aktívne zastupovali a svojimi príspevkami prezentovali odborní asistenti Mgr. Michal Cirner, PhD. a Mgr. Veronika Vašková, PhD. ako aj interní

doktorandi Mgr. Vladimír Bokša a Mgr. Gabriel Székely. V rámci panelu P32 – *Voľby v Českej republike a na Slovensku* bol prezentovaný príspevok s názvom *Reflexia komunálnych volieb 2014 na Slovensku z pohľadu fenoménu „nepolitickej“ politiky* (M. Cirner – G. Székely), v ktorom autori prezentovali doterajšie výsledky v komunálnych voľbách na Slovensku so zameraním na reflexiu nárastu účasti a volebnej úspešnosti nezávislých kandidátov vo voľbách tohto typu. V paneli P23 – *Politické strany odznel príspevok Analýza a komparácia kľúčových faktorov vysokej popularity strany Smer-SD a hnutia ANO 2011*, v ktorom autori (V. Bokša – V. Vašková) poukázali na zásadné rozdiely a spoločné body úspešnosti jednotlivých politických subjektov na vnútornej politickej scéne.

Aktívna účasť členov Inštitútu politológie na tomto podujatí prispela okrem pozitívnej a kvalitnej prezentácie pracoviska aj k otvoreniu nových komunikačných ciest medzi jednotlivými politologickými pracoviskami, budovaniu dobrých vzájomných vzťahov a spolupráce medzi ich členmi. V neposlednom rade bola účasť na tomto zahraničnom podujatí pre zástupcov Inštitútu politológie zdrojom bohatých skúseností, ktoré môžu vo svojej ďalšej pracovnej náplni plnohodnotne využiť. Tohtoročný VI. Kongres v Prahe s určitosťou preukázal vysokú kvalitu a odbornosť, ktorou zahraničné pracoviská a ich členovia disponujú. Týmto úspechom sa česká politologická komunita môže pochváliť celkom zaslúžene.

Mgr. Gabriel Székely
Foto: autor

Language, literature and culture in a changing transatlantic world III

Pred šiestimi rokmi, v r. 2009, Inštitút anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty PU v Prešove organizoval prvú konferenciu pod názvom *Language, literature and culture in a changing transatlantic world*, ktorá sa mala stať začiatkom novej tradície. V súlade s týmto cieľom 10. – 12. 9. 2015 prebehla tretia akcia tohto druhu, pričom tentoraz sa organizácia niesla aj v duchu pripomenutia si 50. výročia založenia akademického štúdia anglického jazyka v Prešove. Konferencia tak nadobudla nielen vedecko-odborný, ale aj slávnostno-nostalgický rozmer.

Počas troch dní sme privítali kolegov zo slovenských univerzít i hostí z Austrálie, Švajčiarska, Veľkej Británie, Maďarska, Poľska, Albánska či Českej republiky. Vo štvrtok, 10.9.2015, po hudobnom úvode odprezentovanom študentmi a pedagógmi Katedry hudby IHVU FF PU v Prešove, konferenciu otvoril rektor PU v Prešove prof. Peter Kónya, slávnostné príhovory predniesli riaditeľ inštitútu doc. Milan Ferencík a prodekan FF pre zahraničné vzťahy doc. Zuzana Straková. Plenárne prednášky sa niesli v duchu hlavnej témy konferencie – jazyk, literatúra a kultúra. Predniesli ich prof. Dr. Miriam Locher z Univerzity v Bazileji (Švajčiarsko), odborníčka na interpersonálnu pragmatiku, prof. Dániel Z. Kádár z Univerzity v Huddersfelde (Veľká Británie), taktiež odborník na pragmalingvistiku a osobitne zdvorilostnú teóriu, prof. Anne Brewster z Univerzity New South Wales (Austrália), ktorá sa špecializuje na literatúru austrálskych pôvodných obyvateľov. Prof. László Komlósi z Univerzity v Győri (Maďarsko) sa vo svojej prednáške sústredil na prepojenie jazyka, literatúry a kultúry. Jednotlivé prednášky účastníkov konferencie sa týkali problematiky pragmalingvistickej zdvorilosti, lexikológie a syntaxe anglického jazyka, kontaktu jazykov, problematiky spoločnosti v literatúre,

postmodernizmu a rôznych aspektov kultúry. Študenti doktorandského štúdia, ale aj iní záujemcovia mali možnosť dozvedieť sa viac o austrálskej literatúre a kultúre počas seminára, ktorý viedla prof. Brewster.

Keďže 50 rokov anglistiky v Prešove si inštitút chcel pripomenúť aj so svojimi absolventmi, zorganizoval v rámci konferencie aj sekciu pre učiteľov základných a stredných škôl. Takmer 100 učiteľov z rôznych škôl si prišlo vypočuť plenárnu prednášku, ktorou im Peter Pritchard (Veľká Británie) pripomenul, aká dôležitá je pre žiakov správna motivácia. Tri workshopy pre učiteľov sa zase zamerali na konkrétne problémy, s ktorými sa učelia na základných a stredných školách stretávajú – vyučovanie žiakov so špecifickými učebnými potrebami, aplikácia metódy CLIL

a špecifiká vyučovania angličtiny v primárnom vzdelávaní.

V spolupráci s vydavateľstvom Oxford University Press bola pripravená aj prednáška o efektívnom vyučovaní slovnéj zásoby.

Konferenčná recepcia sa niesla v slávnostnom, ale aj spomienkovom duchu, keďže jej súčasťou bolo aj ohliadnutie sa na päťdesiat rokov prešovskej anglistiky. Pri tejto príležitosti sme okrem účastníkov konferencie na nej privítali aj viacerých bývalých kolegov, ktorí spoluvorili jej dejiny, pričom niekoľkí významní prešovskí anglisti boli ocenení vedením FF. Najvyššími oceneniami boli poctení prof. Ludmila Urbanová (cena Jana Bayera) a doc. Josef Grmela (medaila FF).

Konferencia ponúkla odborné a spoločenské fórum pre anglistov ako aj odborníkov z praxe. Stala sa dôstojným vyvrcholením pripomenutia si polstoročnice prešovskej anglistiky a súčasne potvrdila, že inštitút dlhodobo patrí k národne aj medzinárodne etablovaným pracoviskám.

doc. PaedDr. Alena Kačmárová, PhD.

doc. Zuzana Straková, PhD.

Foto: F. Franko, M. Buday

Konferencia o religiofóbií

V priestoroch historickej auly Trnavskej univerzity Pazmaneum sa 10.9.2015 uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia na tému „Religiofóbia: realita, prevencia a edukácia“. Hlavnými organizátormi konferencie boli Katedra pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a Cirkevný odbor Ministerstva kultúry SR. Na organizácii sa podieľali Katedra filozofie a religionistiky Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Katedra religionistiky Husitskej teologickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe a Inštitút kontextuálnej teológie Evanjelickej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Hlavným cieľom konferencie bolo podnietiť odbornú diskusiu o takých formách xenofóbie, ktoré sa nejakým spôsobom vzťahujú k náboženstvu (islamofóbia, antijudaizmus, apod.), keďže fenomén takzvanej „religiofóbie“ sa ukazuje ako mnohotvárný a v súčasnosti málo teoreticky spracovaný. Odborníci zo Slovenska, Česka, Poľska a Spojených štátov amerických diskutovali o adekvátnosti samotného pojmu „religiofóbia“ a na báze opisu spektra prejavov xenofóbie vo vzťahu k náboženstvu sa zamýšľali nad spôsobmi jej prevencie vzhľadom k výchove a vzdelávaniu.

Multidisciplinárny prístup k postihnutiu oboch hlavných aspektov konferenčného programu, deskripcie a edukácie vo vzťahu k takzvanej „religiofóbií“, zahŕňal uplatnenie prístupov viacerých vedných disciplín: religionistiky, sociológie, etnológie, filozofie, teológie a pedagogiky. Výstupom z konferencie, vôbec prvej svojho druhu na Slovensku, bude konferenčný zborník.

Stretnutie odborníkov a predstaviteľov náboženských spoločností pôsobiacich v Slovenskej republike otvoril dekan Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave prof. René Bilík, prorektorka Trnavskej univerzity prof. Blanka Kudláčová a riaditeľ Cirkevného odboru Ministerstva kultúry JUDr. Ján Juran. Moderátorom podujatia bol doc. Martin Dojčár.

Podujatie bolo zostavené z troch blokov. V prvom predpoludňajšom bloku hovoril Pavol Dancák o symptómoch nábožensky motivovanej xenofóbie v medziach tolerance a nejasného pluralizmu. Zdeněk Vojtíšek sa zaoberal nenáboženskou spiritualitou ako formou kritiky inštitucionalizovaného náboženstva. Michal Kratochvíla prezentoval poznatky z výskumu o sociálnej vzdialenosti mládeže k ľuďom hlásiacim sa k vybraným náboženstvám. Ivan Štampach sa venoval historickému kontextu súžitia kresťanov, moslimov a židov v Európe a informoval o obsahu charty moslimov žijúcich v Európe, ktorá proklamuje slobodu vyznania. Podľa Štampacha do Európy v súčasnosti prenikajú extrémne podoby islamu, ktoré však reprezentujú len jedno až dve percentá moslimov. Abdulwahab Al-Sbenaty vo svojom príspevku identifikoval päť etáp vývoja islamofóbie - nevedomosť, strach, odsúdenie, nenávisť a násilné prejavy voči moslimom. Podľa Sbenatyho trpí strachom z islamu až tretina Slovákov.

Druhý predpoludňajší prednáškový blok bol venovaný prejavom antisemitizmu a antijudaizmu v súčasnej slovenskej spoločnosti (Monika Vrzgulová a Peter Salner), prenasledovaniu, diskriminácii a intolerancii voči kresťanom vo svete a na Slovensku (Patrik Daniška), prevencii religiofóbie pedagogickým vedením školopovinných detí (Monika Zaviš), interkultúrnej výchove (Marek Rembierz), biblickým východiskám medzináboženského dialógu (Ondrej Prostředník) a tolerancii z teologickej perspektívy Cirkvi Ježiša Krista svätých neskorších dní (William B. Cottle).

Popoludňajší konferenčný blok tvorila panelová diskusia s predstaviteľmi menšinových náboženských spoločností pôsobiacich v Slovenskej republike pod moderátorskou taktovkou doc. Ivana Štampacha.

Konferenčné vystúpenia a diskusie ukázali, že komplexnosť, rozsah a spoločenská aktualita témy „religiofóbia“ si vyžadujú ďalšiu reflexiu.

doc. PaedDr. Martin Dojčár, PhD.

19. konferencia Spoločnosti pre kresťansky orientovanú filozofiu

Členovia Katedry filozofie a religionistiky Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove sa zúčastnili na konferencii, ktorú každoročne organizuje Spoločnosť pre kresťansky orientovanú filozofiu v Českej a Slovenskej republike. Tento ročník konferencie bol 19. v poradí a nosnou témou stretnutia bolo Poznanie a reálnosť hodnôt.

Podujatie sa uskutočnilo 6. až 8. septembra 2015 na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku. S prednáškou vystúpil aj zástupca Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove prof. PhDr. Pavol Dancák, PhD. Jeho štúdia niesla názov *Myslenie o hodnotách podľa J. Tischnera*. Za prítomnosti členov i nečlenov Spoločnosti, ktorá má svoju tradíciu od roku 1997, spolu vystúpilo jedenásť prednášateľov. Témy príspevkov sa sústreďovali na vnímanie hodnôt z rôznych uhlov a perspektív.

Počas neformálnej časti konferencie sa jednotliví zúčastnení stretli na večierku, kde bol priestor na otvorenie rôznych zaujímavých filozofických tém.

Na záver sa účastníci dohodli, že jubilejný 20. ročník sa uskutoční v Českej republike na Univerzite Palackého v Olomouci. Bližšie info na <http://krestanskafilozofia.eu/index.html>.

Ing. Mgr. Barbara Baloghová

Ekológia a bioetika v teológii

V aule Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa 10. septembra 2015 uskutočnila sekcia vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou pod názvom „*Ekológia a bioetika v teológii*“. Zastrešujúcim vedeckým podujatím bola trojdňová konferencia „*Nové trendy výskumu v ekologických disciplínach*“, ktorá bola výstupom riešenia projektu finančne podporeného prostredníctvom Štrukturálnych fondov Európskej únie ako súčasť projektu: „*Akcelerácia rozvoja ľudských zdrojov vo vede a výskume, inovácia a zlepšenie kvality vzdelávacieho procesu*“ (ITMS 26110230069) na ktorom spolupracujú 3 fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, a to Fakulta humanitných a prírodných vied, Gréckokatolícka teologická fakulta a naša, Pravoslávna bohoslovecká fakulta. Nielen tento fakt sa podpísal pod úspešný priebeh konferencie, ale jej významnosť bola podčiarknutá i hosťami, tak domácimi ako aj zo zahraničia.

Medzi inými to bol projektový manažér projektu „*Akcelerácia rozvoja ľudských zdrojov vo vede a výskume, inovácia a zlepšenie kvality vzdelávacieho procesu*“, *doc. RNDr. Ivan Šalomon, CSc.* z Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove, prodekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty, *prof. ThDr. Marek Petro, PhD.* a *doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.* Zo zahraničných hostí nás poctili návštevou *prof. dr hab. Małgorzata Duda* z Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakove a *ks. dr. Artur Aleksiejuk* z Kresťanskej teologickej akadémie vo Varšave.

Už podľa rôznorodosti tém a pôso-

bísk autorov sa konferencia javila ako výborným priestorom na vypočutie si kolegov pedagógov, psychológov, lekárov, doktorandov a ostatných ctených hostí. Modlitba „*Carju nebesnyj*“ bola dôstojným a predovšetkým duchovným i slávnostným otvorením, po ktorej nasledovali slová hlavného organizátora konferencie, prodekana pre rozvoj a zahraničné vzťahy PBF, *PhDr. Andreja Nikulina, PhD.* Ten okrem iného podčiarkol význam spolupráce jednotlivých fakúlt a vyjadril presvedčenie a túžbu zároveň, aby si každý z účastníkov odniesol veľa inšpiratívnych podnetov a nových poznatkov. Konferenciou prítomných hostí i aktívnych účastníkov sprevádzala absolventka doktorandského štúdia na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte, *Mgr. Martina Kormošová, PhD.*

Ako prvý sa so svojou prednáškou predstavil dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty, *prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.*, vedúci Katedry cirkevných dejín a byzantológie, kde nás ako teológ bližšie oboznámil s ekologickou krízou ako krízou teológie s nesporne zaujímavým názvom príspevku „*Muchy v raji*“.

S druhou prednáškou vystúpil *prof. ThDr. Marek Petro, PhD.* z Katedry systematickej teológie na GTF v rámci ktorej rozobral tému ochrany života každej ľudskej bytosti od počatia až po prirodzenú smrť s prihliadnutím na inštrukcie v pokoncilových dokumentoch.

O zvieratách, ktoré boli stvorené Bohom piaty a šiesty biblický deň z pohľadu biblie rozprával *prof. ThDr. Alexander Cap, CSc.*, vedúci Katedry biblických náuk PBF.

Následne sa so svojou prednáškou o médiách a ich využití pri environmentálnej výchove a ochrane prírody predstavil *doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.* reprezentujúci Katedru aplikovanej edukológie GTF. Nesporným faktorom vyplývajúcim z jeho prednášky je vplyv a zásah médií do života celej spoločnosti. Avšak s pozitívnymi prichádzajú i negatívne stránky, ktoré na jednej strane človeku pomáhajú, uľahčujú prístup k informáciám a ponúkajú väčší komfort vo vzdelávaní, no na strane druhej ho uzatvárajú do virtuálneho priestoru bez skutočného života, vzduchu a vody, ktoré môže človek zažiť len v skutočnom svete prírody.

„*Ekosystém - zmysel pre zodpovednosť za nezodpovedný svet*“ bol názov prednášky *prof. dr hab. Małgorzata Duda* z Pápežskej univerzity Jána Pavla II. so sídlom v Krakove. Tým, že sa svet neustále vyvíja, stáva sa nebezpečným pre ekosystém a ohrozuje tým i budúcnosť ľudstva. Autorka sa snažila priblížiť učenie Cirkvi o zodpovednosti za osud Zeme.

Prvý úsek konferencie ukončila prednáška *doc. MUDr. Márie Belovičovej, PhD.* a *doc. PhDr. Liliany Belovičovej, CSc.* so zameraním nielen na medicínsku, ale aj bioetickú a teologickú analýzu antikoncepcie či umelého ukončenia tehotenstva, ktoré v súčasnosti nadobúda stále masovejší charakter.

Druhú časť konferencie po diskusii a krátkej prestávke otvoril *doc. ThDr. Miroslav Župina, PhD.*, poverený prodekan pre vzdelávanie PBF príspevkom, ktorý analyzoval vzťah medzi človekom a stvoren-

stvom podľa Apokalypsy apoštola Jána. Na jeho slová kontinuálne nadviazal *doc. ThDr. Ján Husár, PhD.*, pôsobiaci na Katedre biblických náuk PBF s biblickou úvahou o úlohe človeka v stvorení sveta. Vážnu otázku oplodnenia in vitro z hľadiska židovskej bioetiky vo svojom príspevku otvoril *ks. dr Artur Aleksiejuk* z Kresťanskej teologickej akadémie so sídlom vo Varšave. Vo všeobecnosti platí, že umelé oplodnenie pomáha naplniť prikázanie „byť plodným“ čo je aj dôvodom prečo je daná udalosť spoločensky uznaná. Avšak s týmto aktom prichádza i množstvo etických otázok, ako napr. kto je skutočná matka, aké je postavenie dieťaťa v náboženstve a čo robíť so zvyšnými embryami.

Druhú časť konferencie ukončili doktorandi Katedry kresťanskej antropológie a sociálnej práce PBF. Do vážnej problematiky eutanázie ako sociálno-kultúrneho fenoménu nás svojou prednáškou ako prvá vtiahla *PhDr. Daniela Cehelská*. Následne nás problematikou trestného práva a interrupcie, alebo umelého prerušenia tehotenstva, zakotvenej v tomto legislatívnom dokumente previedol *Mgr. Ing. Miroslav Šulík*. O internetovej závislosti, resp. jej následkoch na jedincovi – človeku, ktorý sa nevedomky stáva jeho „otrokom“, nevynímajúc i postoj pravoslávia k internetu ako fenoménu postmodernej spoločnosti vo svojej prednáške predstavila *Mgr. Martina Kormošová, PhD.*

PBF s prednáškou pod názvom „Ekológia v teológii 21. storočia“. *Mgr. Ján Pilko, PhD.* z Katedry kresťanskej pedagogiky a psychológie PBF vystúpil ako prvý lektor v záverečnej časti konferencie s prednáškou prezentujúcou dielo Vasila Veľkého, významného teológa 4. storočia, Deväť homílií o stvorení sveta.

Svoj priestor pre prezentáciu dostali aj doktorandi Katedry kresťanskej antropológie a sociálnej práce PBF. Do vážnej problematiky eutanázie ako sociálno-kultúrneho fenoménu nás svojou prednáškou ako prvá vtiahla *PhDr. Daniela Cehelská*. Následne nás problematikou trestného práva a interrupcie, alebo umelého prerušenia tehotenstva, zakotvenej v tomto legislatívnom dokumente previedol *Mgr. Ing. Miroslav Šulík*. O internetovej závislosti, resp. jej následkoch na jedincovi – človeku, ktorý sa nevedomky stáva jeho „otrokom“, nevynímajúc i postoj pravoslávia k internetu ako fenoménu postmodernej spoločnosti vo svojej prednáške predstavila *Mgr. Martina Kormošová, PhD.*

Mgr. Zuzana Jusková z Katedry kresťanskej psychológie a pedagogiky ukončila povedzme „doktorandskú“ časť konferencie príspevkom o génomov inžinierstve a kresťanskom pohľade na túto nesporne atraktívnu tému.

PhDr. Andrej Nikulin, PhD., vedúci Katedry kresťanskej pedagogiky a psychológie vystúpil ako posledný účastník s príspevkom pod názvom „Úloha Cirkvi pri riešení aktuálnych otázok ekológie“. Okrem iného sme sa tu dozvedeli niečo viac o vzťahu medzi duchovným životom, zmýšľaním človeka a jeho postojom voči okolitému prostrediu. Výhodiskom sa stali slová o tom, že porozumenie stvoreniu a mať zaň zodpovednosť človek môže iba vtedy, keď si sám uvedomí svoje miesto a povolanie, ktoré od Boha má, a ktoré pramení z poznania Boha. Preto odpovede na mnohé súčasné ekologické otázky treba hľadať v duchovnom stave človeka.

Mgr. Martina Kormošová, PhD.
Foto: archív PBF PU

Nové horizonty v edukácii

Cataluňa – ako je v rodnom jazyku nazývané autonómne spoločenstvo a historické územie v severovýchodnom Španielsku – bola v dňoch 9. až 12. júna 2015 miestom hľadania nových horizontov v edukácii. V Barcelone sa totiž uskutočnil 6. ročník vedeckej konferencie s názvom „International Conference on New Horizons in Education“. Organizátormi

konferencie boli: The Association of Science, Education and Technology (TASET), Governors State University and Sakarya University.

Katedra pedagogiky FHPV Prešovskej univerzity v Prešove mala na konferencii taktiež svoje zastúpenie, keďže sme s *doc. PaedDr. Lenkou Pasternákovou, PhD.* prezentovali príspevky zamerané na inovatívne metódy a interakciu vo výučbe. V úvode konferencie prezident Sakarya univerzity Prof. Dr. Muzaffer Elmas ocenil vybraných docentov a profesorov za významný rozvoj vedecko-výskumnej činnosti tejto inštitúcie. Na konferencii odznelo mnoho zaujímavých tém od kolegov, či už zo Slovenska, z Čiech, Poľska, ale

aj z Turecka, Indie a mnohých iných krajín z Ázie či Afriky. O veľmi dobrej atmosfére na konferencii svedčila i bohatá účasť odborníkov na plenárnych prednáškach i v jednotlivých sekciách.

Zvlášť by sme chceli vyzdvihnúť výber miesta konferencie, keďže Barcelona je známa absolútne originálnymi architektonickými skvostami A. Gaudího. Verím, že sme neboli jediné účastníčky, ktoré navštívili symbol tohto mesta – Gaudího katedrálu Sagrada Família. V parku Güell je taktiež mnoho architektonických zaujímavostí. Vo voľnom čase je možnosť vidieť prvotriedne morské akvárium, múzeá a mnoho iného. 6. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie INTE 2015 v Barcelone možno považovať za veľmi vydarené a prospešné podujatie, vďaka ktorému sa opäť do povedomia širokej vedeckej verejnosti dostala problematika edukácie z viacerých hľadísk. Organizátori podujatia vyjadrili potešenie nad jej úspešným priebehom a veríme, že prezentácia Katedry pedagogiky FHPV PU v Prešove na jej ďalších ročníkoch chýbať nebude. Práve naopak. Chceme vyjadriť presvedčenie, že naša katedra, fakulta i univerzita bude prostredníctvom prezentovania výsledkov vedecko-výskumnej činnosti propagovaná na INTE konferenciách aj v budúcnosti.

Mgr. Mária Dupkalová, PhD.
doc. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD.
Foto: archív Katedry pedagogiky FHPV PU

Diagnostika v športe 2015

Na pôde Prešovskej univerzity v Prešove sa 17. a 18. septembra 2015 uskutočnila už po tretíkrát medzinárodná vedecká konferencia Diagnostika v športe 2015. Konferenciu organizovala Fakulta športu PU v Prešove v spolupráci s Fakultou telesnej výchovy Rzesowskej univerzity, Národným športovým centrom a Východoslovenskou pobočkou Slovenskej vedeckej spoločnosti pre telesnú výchovu a šport. Konferencia sa uskutočnila s podporou agentúry APVV a projektu APVV-0768-11 Telesný, funkčný a motorický rozvoj stredoškolskej mládeže v reflexii jej pohybovej aktivity. Zúčastnili sa na nej odborníci z univerzít v Poľsku, Čechách a na Slovensku.

Rokovanie v rámci medzinárodnej vedeckej konferencie prebiehalo v troch sekciách:

Diagnostika v telesnej a športovej výchove, Diagnostika v elitnom športe a Diagnostika nešportujúcej populácie. V prvý deň konferencie odzneli prednášky pozvaných odborníkov vo všetkých troch sekciách.

Diagnostika nešportujúcej populácie:

- doc. Mgr. Martin Zvonař, PhD. (Fakulta športovních štúdií MU Brno) Vývoj pohybového režimu dospelé populácie v ČR.

- doc. PaedDr. Tomáš Perič, PhD. (Fakulta telesnej výchovy a športu UK Praha) Analýza výsledkov meraní zdatnosti českej populácie vo veku 6 - 15 let.

Diagnostika v elitnom športe:

- doc. Mgr. Marián Vanderka, PhD. (Fakulta telesnej výchovy a športu UK Bratislava) Optimalizácia silového tréningu zameraného na zvyšovanie športovej výkonnosti.

- Dr. hab. prof. nadzw. Mariusz Oziemek (AWF Krakow) Multidirectional diagnostics of the athlete's preparation - from theoretical bases to sport practice.

Diagnostika v telesnej a športovej výchove Sekcia bola venovaná výstupom z projektu APVV.

- prof. PaedDr. Ján Junger, PhD. (Fakulta športu PU v Prešove) Pohybová výkonnosť stredoškolákov Prešovského samosprávneho kraja.

- doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD. a kol. - APVV tím (Fakulta športu PU v Prešove) Motorický a telesný stav vo vzťahu k pohybovej aktivite adolescentov Prešovského kraja.

Druhý deň konferencie začal prehliadkou posterových prezentácií

účastníkov a následne prebehlo rokovanie v jednotlivých odborných sekciách.

Mgr. Terézia Slančová, PhD.
Foto: archív Fakulty športu PU

Súčasný trendy a výzvy v katolíckej teológii a religionistike

Na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty sa 12. júna 2015 uskutočnila odborná konferencia mladých vedeckých pracovníkov s názvom „Súčasný trendy a výzvy v katolíckej teológii a religionistike.“ Podujatie bolo adresované pre študentov doktorandského štúdia a mladých vedeckých pracovníkov. Cieľom stretnutia bolo prezentovať súčasný stav teoretického poznania z oblasti katolíckej teológie a religionistiky. Zároveň malo stretnutie podnietiť výmenu poznatkov a skúseností v teoretickej, metodologickej a praktickej rovine v oblasti pôsobenia doktorandov na vysokých školách s osobitným zreteľom na katolícku teológiu a religionistiku. Účastníci stretnutia nadviazali, posilnili a prehĺbili vzájomnú spoluprácu s inými fakultami. Odbornými garantmi podujatia boli Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., prof. PhDr. Pavol Dancák, PhD. a doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD. Na úvod stretnutia všetkých účastníkov privítal dekan fakulty a zaželel im plodnú diskusiu a výmenu poznatkov. V prvej časti podujatia prezentovali výsledky svojej práce doktorandi našej fakulty, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a zástupcovia Katolíckej univerzity v Ružomberku a doktorandi z Poľska. V druhej polovici stretnutia predstavili svoju prácu súčasní študenti Gréckokatolíckej teologickej fakulty, ktorí majú ambíciu pokračovať v štúdiu na doktorandskom stupni. V závere stretnutia sa otvorila plodná diskusia na záver ktorej organizátori zhodnotili priebeh súčasného ročníka a navrhli vízie na budúci ročník obdobného stretnutia.

ThLic. PaedDr. Silvia Nováková
Foto: archív GTF PU

„Reťaz“ Rozpráv k zákonu o mediácii na GTF PU pokračuje

Môžeme konštatovať, že na Gréckokatolíckej teologickej fakulte študijný program *Probačná a mediácia práca* má už pevné základy, dokonca každým rokom študenti prejavujú o štúdium v tomto programe čoraz väčší záujem. Aj preto sa pedagógovia, prednášajúci v tomto študijnom programe, rozhodli spolu s odborníkmi z praxe stretávať na kolokviách a rokovať s pozvanými zástupcami Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, mediátormi, notármi, sudcami, advokátmi, cirkevnými právnikmi, psychológmi a inými odborníkmi z teórie a praxe o kvalitnejšom a početnejšom využívaní mediácie v praxi, ktorá vedie k uplatniteľnosti študentov.

15. júna 2015 sa konala v poradí už *V. Rozprava k novele zákona o mediácii*, ktorý ma byť novelizovaný v blízkej budúcnosti, dokonca MS SR hovorí o novom zákone o mediácii. Organizačne ju zastrešovala Katedra aplikovanej edukológie pod vedením doc. Gabriela Paľu. Prizvaní odborníci spolu s vedeckou obcou pripomienkovali pracovnú verziu navrhovaného zákona, ktorý by mal smerovať k zlepšeniu legislatívneho prostredia zameraného na efektívne využitie aplikačného potenciálu mediácie v praxi. Aktívnymi koordinátormi kolokvia boli študenti, študujúci v programe *Probačná a mediácia práca*.

Súčasná situácia v oblasti reálneho využívania mediácie nie je veľmi priaznivá. V novom zákone navrhujeme cez pripomienky odborného fóra mnohé pozitívnejšie úpravy, ktoré by navodili skutočné zlepšenie využívania inštitútu mediácie a odbremenenie preťažených súdov. Slovenská republika má právnou úpravou mediáciu spomedzi krajín EÚ najviac formalizovanú a neefektívnu, čo je značnou škodou.

ThLic. Emília Halagová, PhD.
Foto: archív GTF PU

Druhý Kongres rodiny v Prešovskej archieparcii zakončili Púťou rodín v Ľutine

V Prešovskej archieparcii sa v piatok 26. a v sobotu 27. júna konal druhý *Kongres rodiny*, ktorý sa uskutočnil v rámci archieparciálneho *Roka rodiny*. Začal evanjelizačným koncertom bohosloveckej gospelovej skupiny Anastasis vo štvrtok večer.

V aule Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v piatok 26. júna zazneli viaceré prednášky a skúsenosti i svedectvá. Prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ otvoril celodenný program modlitbou a krátkym príhovorom. Doc. Marcel Moješ, PhD., pedagóg GTF

PU, zoznámil účastníkov kongresu s konferenciou na Pápežskej univerzite Santa Croce v Ríme o manželstve a rodine. PaedDr. Mgr. Renáta Ocilková, koordinátorka KBS pre ľudské práva a členka Výboru pre rodovú rovnosť pri Rade vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, hovorila o nebezpečenstvách rodovej rovnosti v kontexte rodiny. MUDr. Anna Kováčová, detská psychiatrička na Klinike detskej psychiatrie Detskej fakultnej nemocnice v Bratislave, členka organizácie Donum vitae a Svetového hnutia matiek, hovorila o sebazničujúcom správaní sa mladých. Rímskokatolícky kňaz Miloš Pikala predstrel tému Rodina ako komunita. Popoludní zazneli svedectvá a skúsenosti z protopresbyterátu Svidník a svedectvá z putovania ikony Svätej rodiny po farnostiach. Modlitba

Akatistu požehnania rodín ukončila druhý deň kongresu, ktorý pokračoval v sobotu 27. júna v Ľutine Púťou rodín a stretnutím prvoprijímajúcich detí s prešovským arcibiskupom a metropolitom.

Program tretieho dňa kongresu začal archijerejskou svätou liturgiou v Bazilike minor, ktorej predsedal prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ a koncebroval pomocný biskup Milan Lach SJ a viac ako tridsať kňazov. V homílii vладыka Ján pozval deti a ich rodičov k pravidelnej modlitbe a povedal, že aj Rok rodiny má ako jeden z hlavných cieľov priviesť rodiny k spoločnej modlitbe. „Boh nevymyslel nič lepšie ako rodinu. Ľudská spoločnosť závisí od kvality rodín“, povedal metropolita.

Vydarený minuloročný i tohtoročný Kongres rodiny predznamenáva rodiacu sa tradíciu týchto kongresov aj do budúcich rokov.

doc. ThDr. Ľubomír Petrík, PhD.
Foto: archív GTF PU

Prepojenie akademických pracovísk a praxe

Na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa 6. mája 2015 uskutočnil odborný seminár *História v regióne – región v histórii; Spolupráca univerzity, múzeí, archívov a pamiatkových úradov pri výskume a propagácii dejín východného Slovenska*. Organizátormi odborného seminára bol Inštitút histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Prešovský samosprávny kraj – Odbor kultúry a Košický samosprávny kraj – Odbor kultúry a cestovného ruchu. Na odbornom seminári sa zúčastnili zástupcovia jednotlivých pracovísk pôsobiach na území Prešovského a Košického samosprávneho kraja, a to Krajské múzeum v Prešove, Ľubovnianske múzeum – hrad, Múzeum v Kežmarku, Šarišské múzeum Bardejov, Vihorlatské múzeum v Humennom, Vlastivedné múzeum v Hanušovciach nad Topľou, Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi, Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína v Trebišove, Východoslovenské múzeum v Košiciach, Zemplínske múzeum v Michalovciach, SNM – Spišské múzeum, SNM – Múzeum rusínskej kultúry Prešov, Podtatranské múzeum v Poprade, Krajský pamiatkový úrad Prešov, Krajský pamiatkový úrad Košice, Štátny archív v Prešove a Štátny archív v Levoči. V úvode podujatia prítomných privítal za Prešovský samosprávny kraj – Odbor kultúry, vedúci odboru Mgr. Vasiľ Fedič a za Košický samosprávny kraj – Odbor kultúry a cestovného ruchu, vedúca odboru PhDr. Jana Kováčová, ktorí zároveň aj predstavili inštitúcie (múzeá) v ich zriaďovateľskej pôsobnosti. Za domáce pracovisko prítomných privítala riaditeľka Inštitútu histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove doc. PhDr. Ľubica Harbuľová, CSc., ktorá zá-

roveň prítomným predstavila činnosť inštitútu, a doc. Mgr. Ján Adam, PhD., ktorý bol odborným a organizačným garantom seminára.

Po úvodnej časti bol odborný seminár rozdelený na dve časti. V prvej časti seminára bola predstavená profilácia a výskumné zameranie ďalších pracovísk, ktoré sú riadené ministerstvami vnútra (archívy) a kultúry (krajské pamiatkové úrady a múzeá pod správou Slovenského národného múzea). Druhá časť seminára bola venovaná predovšetkým diskusii o možnostiach a formách spolupráce pri výskume a propagácii dejín východného Slovenska. Toľkokrát opakované slová o prepojení akademických pracovísk a praxe môžu napr. znamenať spoluprácu pri vypisovaní tém záverečných a diplomových prác s prihliadnutím na aktuálnu činnosť partnerských inštitúcií. Ďalej participáciu na spoločných projektoch v rámci rôznych grantových schém, aj cezhraničných.

Zúčastnení zástupcovia akademických a odborných pracovísk pôsobiach na území Prešovského samosprávneho kraja a Košického samosprávneho kraja na záver odborného seminára konštatovali, že prehĺbenie a zintenzívnenie vzájomnej spolupráce je v záujme všetkých účastníkov a jej synergický efekt bude mať pozitívny vplyv na rozvoj vedeckých a kultúrnych aktivít pri výskume, prezentácii a propagácii dejín východného Slovenska.

Mgr. et Mgr. Luciána Hoptová, PhD.
Foto: Mgr. Tibor Dohnanec, PhD.

Tréning: Stimulácia procesov myslenia v podmienkach školskej triedy

Na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove sa 13. a 14. júla 2015 konal metodický seminár, venovaný problematike rozvoja procesov myslenia a schopnosti učiť sa žiakov so zníženým školským výkonom.

Pozvanie organizátorky tréningu, doc. Ivety Kovalčíkovej, prijala školská psychologička a univerzitná profesorka Carol Robinson-Zaňartu. Profesorka Robinson-Zaňartu pôsobí na Štátnej univerzite v San Diegu, Kalifornii, kde v súčasnosti vedie kurzy dynamickeho hodnotenia kognitívnych schopností.

V rámci klinických intervencií pracuje prevažne s bilingválnymi mexickými deťmi a deťmi z kmeňov pôvodných obyvateľov Ameriky, ktoré vykazujú ťažkosti s učením sa. Jej expertíza a dlhoročné skúsenosti s tréningom učiteľov a školských psychológov v oblasti rozvíjania schopnosti učiť sa u detí boli dôvodom, pre ktorý ju doc. Iveta Kovalčíková pozvala, aby z pozície lektorky konzultovala a vymenila si skúsenosti s rozvíjaním schopnosti učiť sa v kultúrne rozdielnych kontextoch.

Zorganizovanie tréningu a prítomnosť Carol Robinson-Zaňartu na ňom boli umožnené vďaka prostriedkom čerpaným z projektu APVV -0281-11 *Exekutívne funkcie*

ako štrukturálny komponent schopnosti učiť sa, ktorého zodpovednou riešiteľkou je doc. Kovalčíková.

Projekt skúma schopnosť učiť sa z pohľadu kognitívistickej paradigmy, so zameraním sa na vyššie kognitívne a exekutívne funkcie a ich účasť v procesoch učenia sa. Jedným z cieľov projektu je vytvoriť sadu stimulačných úloh pre žiakov v elementárnom stupni vzdelávania, ktorých školský výkon je znížený z dôvodu deficitov aj v oblasti vyššej kognície. Program tréningu tak bol naviazaný na tieto projektové ciele.

Na tréningu sa zúčastnili členovia riešiteľského tímu, ktorí v uplynulých mesiacoch vyvíjali program na stimuláciu exekutívnych funkcií v podmienkach školskej triedy, kurikulárne zameraný na matematiku a slovenský jazyk.

Cieľom tréningu bola pilotná administrácia novovytvoreného stimulačného programu pod supervíziou profesorky Robinson-Zaňartu.

Prvý deň sa niesol pod heslom „od teórie k praxi“. Členovia riešiteľského tímu spolu s Carol Robinson-Zaňartu navštívili komunitné centrá v Bzenove a Jarovniciach. Zámerom týchto návštev bolo stretnúť sa so starostami obce, zamestnancami komunitných centier, terénymi pracovníkmi, aj

samotnými rómskymi deťmi a zároveň prakticky pilotne aplikovať v rámci projektu vytvorené stimulačné jednotky pre rozvoj myslenia detí.

V oboch obciach na návštevníkov čakali prezentácie, približujúce súčasný stav v rómskych osadách. Členovia tímu simultánne tlmočili informácie profesorky, ktorá ďalšími otázkami a komentármi prispievala do diskusie. Následne prebehla administrácia stimulačných jednotiek pre oblasť slovenský jazyk a matematika v skupine detí.

Počas druhého dňa tréningu Carol Robinson-Zaňartu viedla interaktívnu prednášku určenú pre členov riešiteľského tímu. Prednáška bola primárne zameraná na kognitívnu edukáciu, schopnosť učiť sa a prostriedky a techniky rozvoja metakognície žiaka. Profesorka Robinson-Zaňartu v nej predstavila model MiCOSA, ktorý vyvinula ako nástroj pre učiteľov na rozvoj myslenia a učebných zručností detí. Zároveň odborne zanalyzovala stimulačné jednotky pre rozvoj myslenia detí, ktoré boli pilotne testované predchádzajúci deň v komunitných centrách.

V diskusii týkajúcej sa pilotného testovania stimulačného programu poskytla cenné rady a usmernila členov riešiteľského tímu pri tvorbe stimulačných jednotiek. Carol Robinson-Zaňartu ukončila tréning s príslubom ďalšej spolupráce.

Správa je čiastkovým výstupom grantového projektu APVV č. 0281-11 *Exekutívne funkcie ako štrukturálny komponent schopnosti učiť sa: diagnostika a stimulácia*.

Mgr. Marta Filičková, PhD.
Foto: Mgr. Ivan Ropovik, PhD.

XIII. svetový kongres MAPRJAL

Pod vyššie uvedeným názvom sa v dňoch 13.9.2015-20.9.2015 v španielskom meste Granada konalo stretnutie asi 1300 rusistov z približne 70 krajín. Hlavným organizátorom podujatia bol MAPRJAL (Medzinarodná asociácia prepodavatelej ruskovo jazyka i literatury), ktorá bola založená v r. 1967 v Paríži. Jej prvým prezidentom bol svetoznámy jazykovedec V. Vinogradov. V rámci MAPRJAL-u boli vytvorené jednotlivé **národné asociácie**, medzi nimi aj Asociácia rusistov Slovenska (ARS), ktorá združuje v prvom rade učiteľov ruštiny na všetkých stupňoch škôl.

XIII. svetový kongres rusistov prebiehal v Palácovom kongrese Granady a mal veľmi bohatý program. Niesol sa pod názvom **Ruský jazyk a literatúra v priestore svetovej kultúry** a jednotlivé rokovania boli zaradené do 14 sekcií a 8 okrúhlych stolov. Popri klasických filologických témach z oblasti jazyka, literatúry a metodiky vyučovania ruštiny veľká pozornosť bola venovaná **interdisciplinárnym** aspektom ruštiny. V prvom

rade sa to týka takých tém, ako sú: *Ruská kultúra v epoche globalizácie, Ruský jazyk v interkultúrnej komunikácii, Ruský jazyk v internetovom priestore, Preklad ako prostriedok interkultúrneho porozumenia* a iné. Osobitnú pozornosť na seba pútala sekcia č. 5 pod názvom *Jazyk. Kultúra. Vedomie*, kde v centre záujmu vystupujúcich bola najmä nová filologická disciplína **lingvokulturoológia**, ktorá za posledné desaťročia v plnej

miere potvrdila svoju oprávnenosť a zaradila sa do pevného systému rusistických a ďalších filologických disciplín. V jej rámci sa jazyk skúma ako **bázový kód etnokultúry**, pričom sa analyzujú jednotlivé jazykové jednotky v širokých súvislostiach prostredníctvom bohatých kultúrno-historických asociácií v prepojení na antropocentrické ukazovatele. Práve v tejto sekcii vystúpili aj niektorí zástupcovia PU – autor týchto riadkov a doc. L. Guzi. Okrem nich z prešovských rusistov na XIII. svetovom kongrese MAPRJAL-u sa prezentovali doc. A. Petriková a PhDr. D. Sabolová z Inštitútu rusistiky FF PU.

Rokovanie kongresu prinieslo mnoho nových poznatkov a podnetov v oblasti vedeckej a odbornej rusistiky. Prezidentka MAPRJAL-u prof. L.A. Verbickaja poukázala na terajšie pozície ruštiny vo svete, pričom konštatovala, že v súčasnosti ruský jazyk na rôznom stupni ovláda okolo 450 miliónov ľudí a zaujíma 5. miesto medzi svetovými jazykmi. Ruština sa takto dlhodoobo stáva **jazykom medzinárodnej komunikácie** a jej prostredníctvom sa rozširujú mnohé poznatky z ruskej a svetovej kultúry, vedy, techniky a iných sfér ľudskej činnosti. Napokon to na kongrese demonštrova-

li viaceré ruskojazyčné vydavateľstvá svojou knižnou produkciou, v rámci ktorej dominovali najmä rôzne moderné učebnice ruštiny určené v prvom rade cudzincom.

XIII. svetový kongres mal bohatý **spoločensko-kultúrny rámec**. Na pravidelných večerných koncertoch vystúpili významní interpreti a reprezentačné hudobné telesá mesta Granada a tunajšej univerzity. Istým spájajúcim symbolom všetkých účastníkov kongresu bolo **odhalenie sochy A.S. Puškina** v jednom z granadských parkov.

Nemenej zaujalo účastníkov kongresu **legendárne mesto Granada**, ktoré získalo mestské práva už v r. 62. n. l., teda v období Rímske ríše. Jeho história zanechala bohaté stopy zo života starých iberských kmeňov, Rimanov, Keltov, Germánov, Maurov. Osobitne kultúra posledne menovaného národa v čase **Granadského emirátu**, ktorý trval viac ako 700 rokov, je viditeľná na mnohých miestach dnešnej Granady. Usporiadatelia

nám zabezpečili vstup do legendárnej pôvodne arabskej pevnosti **al Hambry**, týčiacej sa nad mestom, v ktorej sa podľa odborníkov nachádzajú najväčšie skvosty arabského staviteľského umenia v súčasnej Európe. Koncom XV. storočia za panovania Izabely Kastílskej (Katolíckej) a Ferdinanda Aragónskeho sa celé dnešné územie Španielska navrátilo pod španielsku korunu. Oficiálne sa to považuje za víťazstvo

kresťanskej Európy nad islamom, neoficiálne sa pripúšťa, že likvidáciou Granadského emirátu Európa stratila najmä v kultúrnej a vzdelanostnej oblasti. Spomínaní španielski monarchovia zostali v historickom povedomí tohto kraja ako veľkí panovníci a sú pochovaní v miestnej bazilike. Príznačným kultúrno-historickým fenoménom Granady je na jednom z námestí veľkolepá socha Izabely Kastílskej a Krištofa Kolumba, ktorý sa obracia na kráľovnú s prosbou ohľadom jeho plánovanej objaviteľskej cesty do „Západnej Indie“.

XIII. svetový kongres MAPRJAL viditeľne obohatil vedeckú filologickú základňu jeho účastníkov, sprostredkoval nové užitočné kontakty a pomohol rozšíriť kultúrno-historický prehľad o jednom z nádherných regiónov Európy. Účastníci XIII. svetového kongresu MAPRJAL sa rozišli v nádejnom očakávaní svojho XIV. kongresu, ktorý bude o štyri roky v hlavnom meste Kazachstanu Astana.

prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD.

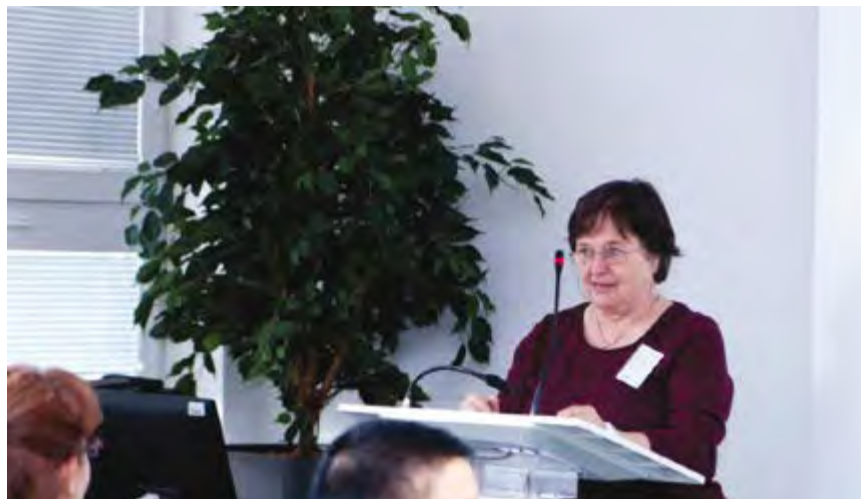
Foto: archív Inštitútu rusistiky FF PU

Vedecké sympóziium – Školská úspešnosť žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Na pôde Katedry špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa 13. mája 2015 uskutočnilo vedecké sympóziium na tému Školská úspešnosť žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Podujatie sa konalo v rámci riešenia projektu APVV-0851-12 *Osobnostné a sociálne faktory školskej úspešnosti žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v podmienkach inklúzie* (2013-2016) s podporou mediálneho partnera Prohuman, vedecko-odborného recenzovaného internetového časopisu pre oblasť sociálnej práce, psychológie, pedagogiky, sociálnej politiky, zdravotníctva, verejného zdravotníctva, ošetrovateľstva a rozvojovej pomoci. Vedecké sympóziium otvorila a prítomných hostí privítala vedúca Katedry špeciálnej pedagogiky PF PU, doc. Bibiána Hlebová, spolu s prodekanou pre vzdelávanie PF PU, doc. Ivetou Scholtzovou.

S prvou prednáškou pod názvom *Inklúzia ako vízia a proces dobrých zmien* vystúpila prof. Marta Horňáková, ktorá ako popredná slovenská odborníčka na liečebnú pedagogiku, pôsobiaca na Inštitúte Juraja Páleša v Levoči, poukázala na pozitívne aspekty inkluzívneho vzdelávania, ktoré je významným prvkom školskej úspešnosti žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školách hlavného prúdu. Na *Edukačný po-*

tenciál a limity detí s problémovým správaním v kontexte ich školskej úspešnosti sa vo svojej prednáške zameral ďalší z pozvaných hostí, doc. Albín Škoviera z Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. Dr. Lenka Krejčová z Filozofickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe vystúpila s prednáškou pod názvom *Využití dynamické diagnostiky při inkluzi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*, v rámci ktorej prítomným predstavila koncept dynamického vyšetrenia ako jeden z významných predpokladov školskej úspešnosti detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Nasledujúca prednáška pod názvom *Determinanty úspešnej a efektívnej edukatívnej rehabilitácie žiakov so zrakovým postihnutím v inkluzívnych podmienkach*, s ktorou vystúpila doc.

Jana Lopúchová z Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, efektívne dopĺňala interdisciplinárny charakter problematiky školskej úspešnosti tentokrát zrakovo postihnutých žiakov. Po obedňajšej prestávke nasledovala prednáška dr. Pavla Janoška, liečebného pedagóga z Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorý sa vo svojej prednáške pod názvom *Inkluzívna klíma školy verus školská úspešnosť* venoval rozvoju inkluzívnej klímy v materských a základných školách. S poslednou, no nemenej významnou prednáškou pod názvom *Osobnostné a sociálne faktory školskej úspešnosti žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v podmienkach inklúzie*, ktorý je rovnomenný i s prebiehajúcim projektom APVV-0851-12 na Katedre špeciálnej pedagogiky PF PU, dr. Tatiana Dubayová ako vedúca riešiteľka prítomných oboznámila so samotným projektom i jeho parciálnymi výsledkami.

Záverečná diskusia a vyhodnotenie záverov viedli ku konštatovaniu, že unikátnosť realizovaného vedeckého sympózia spočívala nielen v odborne hodnotných a podnetných prednáškach, ale predovšetkým v interdisciplinárnom pohľade odborníkov na aktuálnu a diskutovanú problematiku školskej úspešnosti žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Mgr. Anna Semanová
Foto: archív PF PU

Správa z 12. medzinárodnej kantovskej vedeckej konferencie

Na pôde Prešovskej univerzity v Prešove sa 15. a 16. mája 2015 organizovala už tradičná kantovská medzinárodná konferencia. Tá ako výstup grantového projektu VEGA 1/0238/15 *Kantove idey rozumu a súčasný svet* predstavila už svoje 12. pokračovanie, na ktorom jej účastníci ponúkli široké spektrum príspevkov nadväzujúcich na dielo nemeckého veľikána Immanuela Kanta a preukázali jeho význam aj pre súčasnosť.

„Náboženský“ kontext Kantovej idey „večného mieru“.

Na treťom plenárnom zasadnutí svoju štúdiu *Kant a téza o doux commerce. O vzťahu obchodného ducha, práva a mieru v Kantovej filozofii dejín* odprezentoval apl. prof. Dieter Hüning z Univerzity v Triere. Po tomto vystúpení predstavila svoju prácu *Chápanie „prekrásneho ducha“ podľa Friedricha Schillera ako kritika Kantovej etickej povinnosti* dr. hab. Kinga Kaškiewicz z Univerzity Mikuláša Koperníka v Toruni.

Záverečné plenárne zasadnutie dňa bolo zastúpené príspevkami dvoch ruských odborníkov prof. Dr. S. A. Nižnikova, PhD. (*Antropológia Viktora Nesmelova a Immanuela Kanta: pro et contra*) a doc. Dr. A. M. Orechova (*Sociálny obraz sveta vo filozofickej tvorbe I. Kanta*) z Ruskej univerzity Družby národov v Moskve, ako aj mladého nemeckého vedeckého pracovníka S. Schlütera z Westfálskej Wilhelmovej univerzity v Münsteri (*Kantovo svetoobčianstvo a stoici*).

Druhý deň sa niesol v duchu príspevkov od slovenských vedeckovo-výskumných pracovníkov. Plenárne zasadnutia otvoril prof. PhDr. Lubomír Belás, CSc. s aktualizáč-

ným príspevkom *Kantova praktická filozofia v kontexte súčasnosti*. Na filozoficko-estetický význam Kantovej praktickej filozofie sa zamerala nasledujúca rečníčka prof. PhDr. Jana Sošková, CSc. s príspevkom *Medzi možnosťou a skutočnosťou umeleckej a estetickej praxe 20. storočia*.

V poradí 6. plenárne zasadnutie obohatili svojimi príspevkami doc. PhDr. Eugen Andreanský, PhD. (*Kantova teória humoru z pohľadu súčasných interpretácií*), doc. Mgr. Sandra Zákutná, PhD. (*Práca Štefana Tichého Philosophische Bemerkungen über das Studienwesen in Ungarn (1792) ak prvá reflexia Kantovej filozofie na Slovensku*) a PhDr. Kristína Bosáková, PhD. (*Kantovský obrat v Gadamerovej hermeneutike*).

Záverečnú časť konferencie reprezentovali vystúpenia PhDr. Mareka Stachoňa, PhD. (*Kant a sociálna kritika*), Mgr. Evy Zelizňáckovej (*Povinnosť dôstojného života v Kantovom systéme práva*) a Mgr. Petra Kyslana (*Multikultúrna výchova verzus Kantova výchova k svetoobčianstvu*).

Môžeme konštatovať, že toto podujatie prinieslo opätovne pestrú škálu zaujímavých a inšpiratívnych príspevkov, ktoré predstavili nielen šírku odkazu nemeckého filozofa Immanuela Kanta, ale preukázali aj jeho aktuálnosť pre súčasnosť.

Mgr. Kristián Stacho

**Foto: archív Inštitútu filozofie
FF PU**

Konferenciu otvoril svojim príhovorom predseda organizačného výboru a vedúci riešiteľ projektu prof. PhDr. Lubomír Belás, CSc., ktorý okrem spomenutia bohatej tradície naznačil i určitý trend smerovania ďalšieho bádania v rámci diela nemeckého filozofa Immanuela Kanta.

Súčasťou prvého dňa plenárnych vystúpení boli prezentácie zahraničných autorov z Nemeckej republiky, Poľskej republiky a Ruskej federácie. Ako prvý vystúpil predseda *Kant-Gesellschaft* v Nemecku prof. Dr. Bernd Dörflinger z Univerzity v Triere, ktorý predstavil príspevok *Právne a etické aspekty Kantovej idey mieru*. Druhou rečníčkou bola Dr. Margit Ruffing z Univerzity Johanna Gutenberga v Mainzi, redaktorka *Kant-Studien*, ako aj členka *Kant-Gesellschaft* s príspevkom *Kantov jazyk pravdivosti*.

Po krátkej prestávke so svojimi referátmi vystúpili poľskí profesori Mirosław Żelazny a Tomasz Kupś z Univerzity Mikuláša Koperníka v Toruni. Prvý objasňoval tému *Problém mravov vo svetle slovanských jazykov*. Druhý menovaný odkryl

Ako sme boli deťmi Slnka...

Dňa 8. apríla 2015 pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov sa v Knižnici P. O. Hviezdoslava v Prešove uskutočnilo slávnostné uvedenie nových detských kníh *Deti Slnka/Children of the Sun/Khameskere čhave (2014)* a *Deti Slnka/Children of the Sun/Khameskere čhave pre deti v predškolskom veku (2015)*, ktoré zorganizovala Katedra špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Iniciátorkou vzniku týchto kníh bola prof. Susan C. Barfieldová z USA (Montana State University Billings), ktorá v akademickom roku 2013/2014 pôsobila na Pedagogickej fakulte PU v rámci Fulbright pobytu a aktívne sa zaujímala aj o vzdelávanie žiakov pochádzajúcich z rómskej komunity. Keďže problematikou multikultúrnej výchovy sa vo svojom osobnom i pracovnom živote zaoberala už niekoľko rokov, bolo celkom prirodzené, že osobne navštívila aj niekoľko škôl a školských zariadení s rómskymi žiakmi, po návšteve ktorých bola milo prekvapená úrovňou ich vedomostí a zručností, najmä ich inklinovaním k výtvarnému a hudobnému prejavu. Jej osobné stretnutie s doc. Bibiánou Hlebovou, ktorá sa tiež dlhodobo venuje literárnohistorickému výskumu pôvodnej a prekladovej rómskej literatúry pre deti a mládež na Slovensku a jej edukačnému využitiu v multikultúrnej a emocionálnej výchove žiakov v primárnom vzdelávaní, celkom spontánne vyústilo do realizácie zaujímavého projektu – zostavenia dvoch trojjazyčných detských kníh (le-porel) na motívy rómskej rozprávky *Deti Slnka* od D. Hivešovej-Šilanovej (z knihy *Vtáčatko Koráločka*) pod názvom *Deti Slnka/Children of the Sun/Khameskere čhave (2014)* a *Deti Slnka/Children of the Sun/Khameskere čhave pre deti v predškolskom veku (2015)* (obidve v slovenskom, anglickom a rómskom jazyku) s cieľom spoznávania inakosti rómskej kultúry a identity, vzájomného obohacovania a zblížovania rómskych i nerómskych žiakov prostredníctvom slovesného umenia a výtvarného prejavu, ako aj prekonávania istých predsudkov a bariér, ktoré často vyplývajú len z neznalosti toho druhého.

Na tvorbe nových detských kníh aktívne participovali aj externý učiteľ rómskeho jazyka na PF PU v Prešove, dr. Stanislav Cina, ktorý súčasne pôsobí ako štátny poradca pre oblasť vzdelávania a zdravia na Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Autormi ilustrácií v nových detských knihách boli rómski žiaci zo Spojenej školy Chminianske Jakubovany pod vedením svojich učiteľov a žiačka zo Základnej školy Kriváň, ktorej ilustrácia na titulných stranách kníh sa stala akýmsi logom celého slávnostného podujatia. Oživením krstu nových detských kníh bolo aj pestrofarebné

hudobno-dramatické pásmo na motívy nových kníh, ktoré si pripravili žiaci zo Spojenej školy Chminianske Jakubovany a ktorých účastníci podujatia odmenili zaslúženým potleskom. Na slávnostnom uvedení nových detských kníh sa zúčastnili nielen spomínaní traja autori, ale aj ďalší významní hostia – Ing. Andrea Turčanová, primátorka mesta Prešov; doc. Jana Burgerová, dekanka PF PU; dr. Kvetoslava Komanická, vedúca odboru školstva v Prešove; Nora Hložeková, výkonná riaditeľka Fulbrightovej komisie na Slovensku; Janelle Luna, zástupca amerického veľvyslanectva na Slovensku a kultúrny atašé USA na Slovensku, ako aj hostiteľka, Mgr. Marta Skalková, riaditeľka Knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove, ktorá bola súčasne moderátorkou podujatia. Účastníci slávnostného uvedenia nových detských kníh popriali autorom veľa pozitívnej energie do ďalšej práce a detským knihám veľa (nielen) detských čitateľov. Voľným pokračovaním slávnostného uvedenia nových detských kníh bolo aj zorganizovanie **tvorivej dielne** pod názvom *Deti Slnka* pre učiteľov základných a špeciálnych základných škôl, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 6.-9. júla 2015 na Katedre špeciálnej pedagogiky PF PU. Hlavnými aktérmi podujatia bola prof. Susan C. Barfieldová, doc. Bibiána Hlebová a dr. Stanislav Cina, ktorí si pre účastníkov podujatia pripravili zaujímavé odborné, edukačné a invenčné námety do pedagogickej praxe pri práci s novými detskými knihami. Obohatením ich spoločnej práce bolo využitie zostaveného a prezentovaného *Metodického manuálu pre učiteľov na multikultúrnu, emocionálnu a jazykovo-komunikačnú výchovu pri práci s adaptovanou rómskou rozprávkou Deti Slnka* od D. Hivešovej-Šilanovej v slovenskom, rómskom a anglickom jazyku (B. Hlebová, S. Barfieldová, 2014). V komornom prostredí 13 účastníkov tvorivej dielne z celého Slovenska sa podarilo vytvoriť podnetné a aktivizujúce prostredie, ako aj splniť konkrétne predsavzatia – poukázať na spoluprácu troch jedinečných kultúr, zdôrazniť potrebu edukácie anglického jazyka s námetmi na metódu

práce, zvýrazniť kontinuitu predprimárnej a primárnej edukácie žiakov v procese spoznávania inakosti Rómov v slovesnom umení a posilnenia identity rómskych žiakov k vlastnému etniku, kultúre a tradíciám. Odmenou pre účastníkov **tvorivej dielne Deti Slnka** bolo odovzdávanie certifikátov a CD nahrávok z rúk hlavných aktérov podujatia, odmenou pre organizátorov a aktérov podujatia bolo nielen poďakovanie zo strany jeho účastníkov, ale aj vyslovenie ich priania, aby sa podujatia podobného zamerania na našej Pedagogickej fakulte aj naďalej organizovali.

PhDr. Tatiana Čekanová
Foto: archív PF PU

Jediný komplexný atlas svojho druhu v Európe: *Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013*

Autori:

Alexander Mušinka (Ústav rómskych štúdií, Prešovská univerzita),
Daniel Škobla (*United Nations Development Programme*),
Jakob Hurrle (*Centrum pro výzkum měst a regionů, Univerzita Karlova v Praze*),
Kvetoslava Matlovičová (*Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky, FHPV, Prešovská univerzita*)
Jaroslav Kling (*United Nations Development Programme*).

Recenzenti:

Iveta Radičová - Univerzita Komenského v Bratislave
Robert Ištók - Prešovská univerzita v Prešove

Po viac ako trojročných prípravách a náročnom terénnom zbere dát sa koncom minulého roka podarilo medzinárodnému tímu antropológov, sociológov a geografov spracovať prvú časť unikátnej monografie *Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013* (ďalej len Atlas'13; Mušinka a kol. 2014).

Atlas'13 je výsledkom spolupráce a podpory viacerých partnerov:

- Rozvojového programu OSN (UNDP),
- Ústavu rómskych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove,
- Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky, FHPV, Prešovskej univerzity v Prešove,
- Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity,
- Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS),
- a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Ide o prvý a jediný ucelený Atlas rómskych komunít svojho druhu vôbec v Európe. Je výnimočný komplexnosťou mapovania rómskeho etnika na Slovensku na úrovni jednotlivých obcí.

Dielo bolo zostavené na základe metodiky tzv. pripísanej etnicity, ktorá v takom rozsahu doposiaľ nebola použitá. Prvé pokusy s týmto druhom kvalifikovaných odhadov početnosti a iných vybraných atribútov rómskych komunít, boli uskutočnené v 80. rokoch minulého storočia (vtedy išlo o oficiálny census, pri ktorom bola použitá táto technika na mapovanie rómskej menšiny, no jeho výsledky práve z uvedeného dôvodu neboli nikdy oficiálne zverejnené). Ďalší pokus sa uskutočnil v 90. rokoch minulého storočia, kedy v rámci kanadsko-slovenského *Svinia Project* bola touto technikou mapovaná situácia v Prešovskom kraji. Následne v r. 2004 sa výskumný tím pod vedením prof. Ivety Radičovej pustil do komplexného mapovania rómskych komunít na Slovensku, ktorý vyústil do vydania prvého súboru dát označených ako: *Atlas rómskych komunít na Slovensku 2004*. Napriek jeho označeniu „atlas“ však neobsahoval žiadne kartografické výstupy a nepokryl všetky obce s rómskymi komunitami.

Ambícia vytvoriť komplexné dielo, ktoré by uvedené nedostatky neobsahovalo vznikla v r. 2010. Rozsiahlému terénnemu zberu dát, predchádzala pilotáž realizovaná pod záštitou Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity (2010) založená na telefonickom zisťovaní. Na jej základe bolo z celkového počtu 2 890 obcí SR vybraných 1 070, v ktorých bola identifikovaná komunita väčšia ako 30 Rómov. Po následných nároč-

ných prípravách bol zostavený súbor indikátorov a vytvorený veľmi podrobný dotazník o rozsahu takmer 500 otázok. Po zaškolení anketárov prebehla terénna časť projektu, ktorá trvala od septembra 2012 do augusta 2013.

Špecifikum mapovania ktoré využíva Atlas'2013 spočíva v použitej metodike kvalifikovaného odhadu tzv. *pripísanej etnicity*. Vychádza sa pri ňom z odhadov „znalcov miestnych pomerov“ ako sú starostovia, poslanci a zamestnanci obecných a mestských úradov (OcÚ a MsÚ) a iných relevantných osôb, ktoré disponujú požadovanými informáciami napr. miestni aktivisti, učitelia, príslušníci policajného zboru, terénni sociálni pracovníci. V súvislosti so štatistikami týkajúcimi sa početnosti Rómov sa neraz stretávame s tým, že výsledky z oficiálneho Sčítania ľudu, domov a bytov (SLDB), sú označované ako málo dôveryhodné, pretože nereflektujú slovenskou majoritou vnímanú realitu. Tu je však potrebné zdôrazniť, že aj keď sa výsledky Sčítania (SLDB) nezdajú laickej verejnosti dostatočne presvedčivé, rozhodne sú správne. Dôvod, pre ktorý sa tak výrazne líšia od kvalifikovaných odhadov, spočíva v tom, že oba prístupy odpovedajú inak na v tomto prípade kľúčovú otázku:

Kto je to vlastne Róm?

• *Je to ten, kto sa za Róma považuje?* Toto je perspektíva tzv. *sebadeklarácie*, ktorú uplatňuje ŠÚ SR. Podľa ostatného SLDB z r. 2011, žije na Slovensku 105 738 ľudí, ktorí sa považujú za Rómov.

• *Alebo je to ten, koho za Róma považuje jeho okolie?* Toto je perspektíva, tzv. *pripísanej etnicity*, ktorú uplatňuje Atlas'13. Podľa kvalifikovaného odhadu z r. 2013 (Mušinka a kol. 2014) možno považovať za Rómov 402 810 obyvateľov Slovenska.

Význam mapovania *Atlas'2004* ako aj *Atlas'2013* teda spočívajú v tom, že prinášajú alternatívny, slovenskou verejnosťou tak veľmi žiadaný pohľad na rómske etnikum z pohľadu majoritného obyvateľstva.

Ako naznačujú početné najmä zahraničné ohlasy, za najcennejšiu časť je považovaná kartografická časť Atlasu'2013, ktorá prináša súbor prvých 38 máp (z pôvodne vytvorených 96, ktoré doposiaľ neboli publikované), ponúkajúcich unikátny pohľad nielen na priestorovú distribúciu rómskej menšiny na Slovensku, ale aj kartograficky spracovaný súbor ďalších atribútov umožňujúcich vytvoriť si veľmi detailnú predstavu o rozdieloch ich životných podmienok v rámci jednotlivých obcí Slovenska.

Práca má prelomový význam aj v európskom kontexte. Autori už absolvovali sériu medzinárodných stretnutí pracovných tímov, ktoré prejavili o metodiku záujem (napr. vo Veľkej Británii, Švédsku, Rumunsku, Maďarsku, Česku, Chorvátsku a Slovinsku).

Aplikačný význam diela v národnom kontexte spočíva v tom, že slúži ako dôležitý nástroj územnoplánovacej politiky a referenčný rámec pre nastavenie podmienok čerpania prostriedkov z eurofondov v SR.

Uvedenou prácou autori prispeli nemalou mierou k zviditeľneniu a šíreniu dobrého mena Prešovskej univerzity v Prešove ako akademickej inštitúcie, kde sa realizuje kvalitný výskum a to nie len doma ale aj v zahraničí. Som preto veľmi rád, že vedenie Prešovskej univerzity ocenilo tento výnimočný počin a udelilo obom autorom Cenu rektora práve za túto jedinečnú monografiu.

Dr. h.c., prof. David Z. Scheffel, Phd.
Professor of Anthropology
Thompson Rivers University
Kanada

Poznámka autora:

Ďakujem autorom Atlasu 2013 za poskytnutie obrazovej prílohy.

Cit.:

Mušinka A., Škobla D., Hurrle J., Matlovičová K., Kling J. (2014): *Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013*, Bratislava, UNDP, 2014. ISBN 978-80-89263-18-9, 120 s. Atlas je dostupný aj online na: <http://www.unipo.sk/pracoviska/urs/publikacnacinost/>
<http://www.unipo.sk/fakulta-humanitnych-prirodných-vied/geografia/pracovnici/matlovicova/pp/>

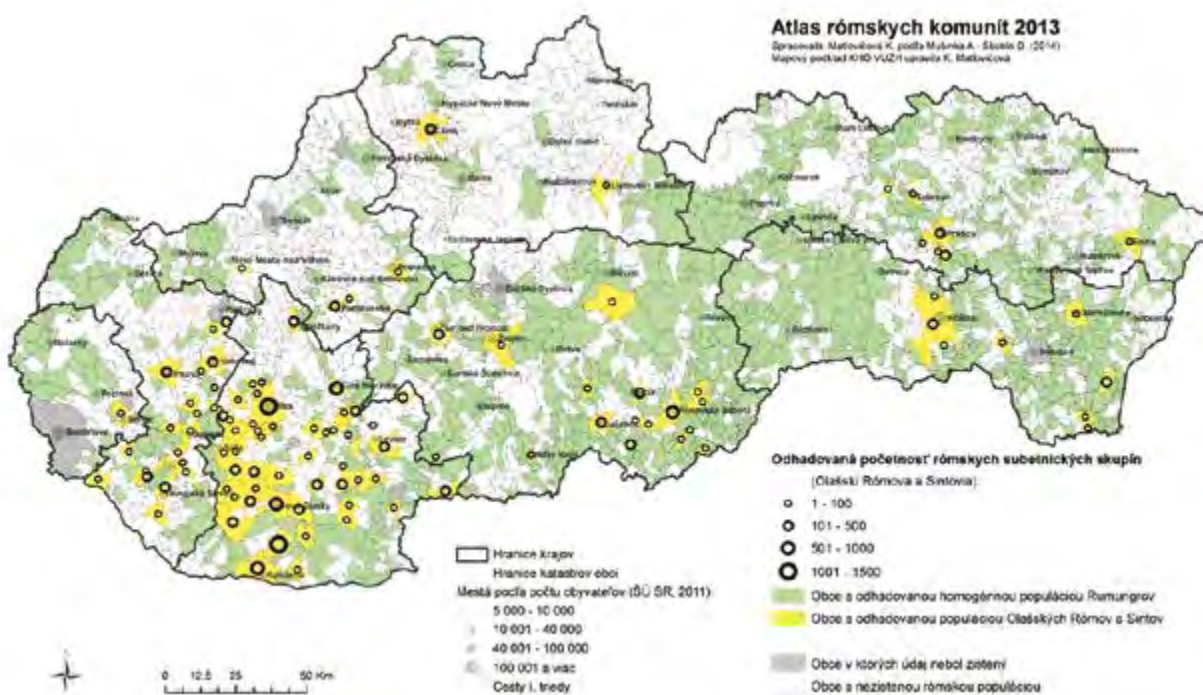
Jedným z tých, ktorí navštívili Prešovskú univerzitu v Prešove, aby získali informácie o tvorbe a realizácii Atlasu rómskych komunít 2013 boli aj kolegovia z Rumunského ústavu pre výskum národnostných menšín (Romanian Institute for research on National Minorities) z mesta Cluj. Počas návštevy Prešovskej univerzity v Prešove ich prijal aj rektor PU v Prešove prof. Peter Kónya.

Foto: archív A. Mušinku

Prezentácia Atlasu v Rumunsku, Oradea University

Foto: archív K. Matlovičovej

Odhadovaná početnosť rómskych subetnických skupín na Slovensku

Autor mapy: K. Matlovičová

Zdroj dát: Mušinka a kol. (2014)

Mobilita pozvaného pracovníka z praxe v rámci programu Erasmus+ na FZO PU

Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove aktívne využíva možnosti a ponuky programu Erasmus+. Tak to bolo aj pri získavaní grantu pre pozvaného pracovníka z praxe. Záujem prejavila Katedra pôrodnej asistencie, ktorá prihlásila do výberu uchádzačov o grant z tohto programu profesionálnu samostatne pracujúcu pôrodnú asistentku Moniku Walter z Rottenburgu v Nemecku, ktorá v súčasnosti pracuje v Tübingene. Grant nám bol pridelený a mohli sme začať riešiť administratívnu časť zabezpečenia jej mobility, ktorá zahŕňala dohodnutie termínu a programu, zaslanie pozývacieho listu a vyplnenie štandardných dokumentov, ktoré si vyžaduje administrácia programu. 26.4.2015 nastal ten deň, keď pani Monika pricestovala. Od 27.-28.4. mala na fakulte pripravený bohatý program. 27.4.2015 sa tu konal medzinárodný pracovný workshop s názvom „Nové trendy v pôrodnej asistencii“, ktorý sa konal v spolupráci s FN sP J. A. Reimana v Prešove a Regionálnou komorou SKSaPA v Prešove. Záštitu nad workshopom prevzala pani dekanka dr. h. c. prof. PhD. Anna Eliašová, PhD. spolu s námestníčkou pre ošetrovateľskú starostlivosť vo FN sP J. A. Reimana v Prešove PhDr. Máriou Haraksimovou, MBA. a prezidentkou RK SKS a PA v Prešove Mgr. Ľubicou Staroňovou. Pani Monika Walter, ktorá ho viedla, na ňom podrobne predstavila prácu samostatnej pôrodnej asistentky v Nemecku. Z odborných tém sa venovala príprave žien na pôrod, zvládaniu patologických stavov počas prvej

a druhej doby pôrodnej, alternatívnym metódam tlmenia pôrodných bolestí a posúdeniu novorodenca po pôrode. Teoretické poznatky doplnila o praktické ukážky a ich nácvik. Na workshope sa zúčastnilo 20 profesionálnych pôrodných asistentiek zo Slovenska.

28.4.2015 pokračoval jej program výučbou študentiek druhého a tretieho ročníka odboru pôrodná asistencia. Teoretické a praktické témy boli vybrané na základe konzultácií s pedagógmi Katedry pôrodnej asistencie. Okrem teoretických informácií z oblasti prípravy na pôrod, manažmentu pôrodných bolestí, starostlivosti o rodičku a novorodenca, ako aj kompetencií samostatných pôrodných asistentiek v Nemecku, študenti si mohli prakticky nacvičiť techniky zvládania pôrodných bolestí v prvej

a druhej dobe pôrodnej, pôrodné polohy a precvičili si rôzne druhy masáží počas pôrodu. Dozvedeli sa mnoho zaujímavých informácií z praxe, napr. že pôrodné asistentky v Nemecku môžu pracovať na živnosť, odvádzajú pôrody doma, a tiež aj v zmluvných nemocniciach a pôrodných domoch, kde nie sú zamestnané, ale na základe dohody môžu prísť odvieť pôrod u svojej klientky, o ktorú sa starajú počas tehotenstva. Keďže pôrodné asistentky pracujú samostatne, je samozrejmosťou, že po pôrode sú to ony, ktoré preberajú starost-

livosť o šestonedielky v ich domácom prostredí. Pre účastníkov bolo prekvapujúcim zistením, že počet návštev v domácnosti je veľmi vysoký (viac ako 20) a zahŕňa nielen starostlivosť o šestonedielku, ale aj o dieťa do jedného roka. O tom, že zdravotné poisťovne nemajú problém v preplácaní starostlivosti nie je potrebné hovoriť, starostlivosť o tehotnú, príprava na pôrod, analgézia počas pôrodu je plne hrađená. Pani Monika Walter sa dotkla mnohých oblastí, ktoré boli zaujímavé a nezabudla povedať, že pôrodné asistentky v Nemecku musia na seba pracovať, aby mali širokú klientelu a nezabudla pripomenúť, že si platia osobitné poistenie v súvislosti s výkonom samostatnej praxe, pretože prevzatie zodpovednosti niečo stojí. Študentky odboru pôrodná asistencia zaujímalo,

akým spôsobom študujú pôrodné asistentky a boli prekvapené, že študijný program je podobný nášmu študijnému programu, napriek tomu, že väčšina z nich nekončí ako bakalár. Čo by sa dalo vytknúť, že u nás na Slovensku nemáme pôrodné asistentky, ktoré pracujú samostatne a tak nám chýbajú vzory, od ktorých by sa študenti mohli učiť priamo v teréne.

Positívny ohlas zo strany profesionálnych pôrodných asistentiek a študentov organizátorov z Katedry pôrodnej asistencie povzbudil, aby sa aj v budúcnosti pokúsili pozvať odborníkov zo zahraničia, prezentovať ich skúsenosti a prácu. Pani Monika Walter, ktorá od nás odchádzala po náročnom dvojročnom pracovnom programe, prisľúbila, že veľmi rada medzi študentov opäť príde a my už vieme, čo by bolo náplňou jej programu...

PhDr. Silvia Žultáková, PhD.

PhDr. Ľubica Rybárová, PhD.

Foto: archív FZO PU

Vzácná návšteva významného hudobného vedca na Katedre hudby

V rámci programu Erasmus+ sme 21. a 22. apríla 2015 privítali na Katedre hudby IHVU FF PU v Prešove významného hudobného vedca, vedeckého riaditeľa Telemannovho centra v Magdeburgu Dr. Carstena Langeho. Telemannovo centrum v Magdeburgu je jediné vedecké pracovisko v celosvetovom kontexte zapodievané sa výskumom života a diela jedného z najvýznamnejších nemeckých barokových skladateľov, rodáka z Magdeburgu, Georga Philippa Telemanna (1681-1767). Dr. Carsten Lange prišiel na prednášky na pozvanie doc. Mgr. art. Karol Medňanského, PhD., ktorý má s ním dlhodobé vedecké kontakty – v Telemannovom centre bol na vedeckej stáži v rokoch 2000 a 2006 – a v roku 2005 sa Dr. C. Lange zúčastnil aktívne s príspevkom v Prešove aj na jednej medzinárodnej vedeckej konferencii. Prednášky Dr. C. Langeho sa niesli v duchu najnovších vedeckých výskumov, ktoré prinášajú Telemannovu tvorbu v úplne novom svetle. Donedávna sa G. Ph. Telemann považoval za skladateľa takmer výlučne inštrumentálnej hudby s dominantným postavením zobcovej flauty. Dr. C. Lange v prvý deň svojich prednášok poukázal na význam jednotlivých miest Telemannovho pôsobenia a ich vplyv na jeho skladateľskú tvorbu. Vzhľadom na túto skutočnosť sú v jeho tvorbe evidentné vplyvy talianskej, francúzskej a poľskej hudby – v rokoch 1704 až 1708 pôsobil ako kapelník v poľskom šľachtickom sídle v Sorau (Žary). Nie menej podnetné boli prednášky na druhý deň – 22.4.2015 vo Veľkej aule MPC v Prešove – na ktorých Dr. C. Lange priblížil u nás takmer neznámu oblasť Telemannovej cirkev-

Erasmus+

nej hudby. Zaujímavým bolo konštatovanie, že G. Ph. Telemann venoval cirkevnej hudbe 2/3 svojej tvorby. Ide nielen o veľmi početnú tvorbu – napríklad okolo 1800 cirkevných kantát a 46 pašiových diel – ale mimoriadne zaujímavú aj na základe jej teologickej podstaty a textových súvislostí. G. Ph. Telemann, podobne ako jeho veľký súčasník J. S. Bach – vychádza z učenia reformátora Dr. Martina Luthera, z jeho názorov na hudbu, ako aj z podstaty Reformácie, na základe čoho dochádza k jednote teológie a hudby. Tieto vzťahy sú úplne novými pohľadmi na tvorbu G. Ph. Telemanna.

Veľmi pozitívnym výsledkom návštevy Dr. C. Langeho na Katedre hudby IHVU FF PU v Prešove bola ponuka na ďalšiu vedeckú spoluprácu a možnosť vedeckej stáže v Telemannovom centre v Magdeburgu. V tomto zmysle sa bude doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD. uchádzať o DAAD – štipendium, ktoré by mu to umožnilo hlbšie sa zapodievať niektorými oblasťami Telemannovej tvorby.

prof. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD.

Foto: archív IHVU FF PU

Prešovskí seniori súťažili pod piatimi kruhmi

Päť olympijských kruhov a päť športovo-zábavných disciplín pod piatimi olympijskými farbami čakalo 22. mája na 140 seniorov z dvadsiatich združení, klubov, denných centier a zariadení pre seniorov mesta Prešov v druhom ročníku Olympijského päťboja o putovný pohár primátorky mesta Prešov.

V športovej hale Prešovskej univerzity v Prešove toto podujatie organizačne zabezpečila Fakulta športu PU s mestom Prešov a Olympijským klubom Prešov. Všetkých aktérov privítali a popriali veľa síl a športového šťastia zástupca primátorky pán Ing. Štefan Kužma, PhD. Rudolf Dupkala, PhD., predseda Komisie MsZ sociálnej a bytovej, PaedDr. Iveta Boržíková, PhD. prodekan pre vedu a rozvoj Fakulty športu PU v Prešove a podpredsedníčka Olympijského klubu Prešov doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD. Organizačne súťaže zabezpečovala a na hladký priebeh dohliadala Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.

Muži a ženy prezentovali svoje zručnosti a športové zapojenie v hode šípok na cieľ, kope na presnosť, hodoch do basketbalového koša, hode na cieľ a streľbe florbalovou loptičkou na bránu. Víťaznú trofej získali reprezentanti Denného centra Družba Prešov. Zdarný a bezproblémový priebeh a pozitívne ohlasy dodávajú organi-

zátorom množstvo síl, pokračovať v tejto akcii, ktorej spoločenský význam a ľudský rozmer prevyšuje samotné športové zapojenie.

Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.

doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD.

Foto: archív FŠ PU

Akademické vzťahy sa budujú aj na východ

Inštitút edukológie a sociálnej práce otvára svoje možnosti aj smerom na východ. Dôkazom toho je podpis bilaterálnej zmluvy o spolupráci s Východoeurópskou slovanskou univerzitou, ktorá predstavuje nové príležitosti pre tvorivých pracovníkov a pracovníčky, ale najmä pre študentov a študentky.

Podpis zmluvy znamená v tomto prípade významný akademický prínos. *„Táto zahraničná spolupráca prináša benefity nielen v oblasti vedy a výskumu, ale aj akademickú, kultúrnu výmenu a podporu študijnej a vedeckej spolupráce pre humanitné vedy,“* uviedla riaditeľka inštitútu prof. Beáta Balogová. Nejde však

Spoločná realizácia obsahu zmluvy, ktorá o. i. zakotvuje aj program rozvoja vedeckých výskumov v odvetví vedy, ekonómie, informačných technológií, práva, kultúry, tradícií ukrajinského a slovenského národa, bola podpísaná na obdobie 5 rokov. Predstaviťky sa na stretnutí dohodli aj na ďalších zámeroch v oblasti spolupráce, najmä z pohľadu praxe.

S Ukrajinou sú však aj ďalšie ambície, IEaSP sa najbližšie chystá zapojiť aj do pripravovanej výzvy v rámci projektu cezhraničných mobilit a ak bude projekt schválený národnou agentúrou, prví stážisti, stážistky a záujemcovia o mobility by mohli okúsiť atmosféru štúdia na Ukrajine už v akademickom roku 2016/17.

V súčasnosti má prešovský Inštitút edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove podpísaných 14 bilaterálnych dohôd s pracoviskami podobného zamerania v 5 štátoch EÚ (Poľsko, Česká republika, Fínsko, Nemecko, Slovinsko, Francúzsko). V tomto akademickom roku sa začali aj rokovania o podpise bilaterálnej zmluvy s univerzitou v Pittsburghu v USA.

PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová, PhD.

Foto: archív Inštitútu edukológie a sociálnej práce FF PU

Blok expertov na tému: kultúra, osвета a andragogika

Blok expertov je cyklus stretnutí odborníkov a odborníčok z oblasti vzdelávania dospelých so študentmi, s cieľom inšpirovať sa navzájom. Akcia je otvorená aj širokej odbornej verejnosti a pripravuje ju Katedra andragogiky FHPV PU v Prešove. Potreba prepojenia praxe a univerzitného vzdelávania je aktuálnou témou a platforma neformálnych stretnutí spojených s prezentáciou a diskusiou je zaujímavou a atraktívnou formou vzájomnej interakcie.

Blok expertov sa konal 1. októbra 2015 a bol venovaný kultúrno-osvetovej andragogike. Vzácnym hosťom bola PhDr. Svetlana Chomová, PhD. z Národného osvetového centra, ktorá je jedným z mála exper-

tov na Slovensku, ktorí sa venujú tejto téme systematicky. Svetlana Chomová predstavila študentom odboru andragogika aktuálnu situáciu v kultúre a osvete v praxi a venovala sa aj možným perspektívam v tejto oblasti pre absolventov odboru. Aktuálne

a zaujímavé informácie zazneli aj k pripravovaným osvetovým aktivitám v oblasti ľudských práv. Táto téma v optike aktuálnej situácie opäť zdôrazňuje potrebu osvety a vzdelávania v tak dôležitých témach, akou sú ľudské práva a ich ochrana. Inšpirujúcim momentom bolo povzbudenie stu-

dentov k aktivite a iniciatíve, že napriek nie ideálnym podmienkam je možné realizovať zaujímavé a prínosné vzdelávacie, kultúrne aj osvetové aktivity. Záver akcie tvorila otvorená diskusia a ponuka pomoci s realizáciou odbornej praxe, stáže alebo spolupráce na témach záverečný prác.

Prvý Blok expertov naznačil, že organizáciou takýchto aktivít sa dá prispieť k lepšej príprave študentov pre potreby praxe. Blok expertov bude Katedra andragogiky organizovať pravidelne v minimálne mesačných intervaloch s maximálnym zapojením študentov.

PhDr. Branislav Frk, PhD.

Foto: archív Katedry andragogiky FHPV PU

Spolupráca pokračuje

Na GTF PU v Prešove 19. mája 2015 privítali vzácnu návštevu: rektora Gréckokatolíckej teologickej vysokej školy Nyíregyházi Dr. Tomáša Véghešő, vysokoškolského profesora. Na GTF zavítal na pozvanie dekana fakulty Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD. Hlavným dôvodom návštevy bolo podpísanie novej bilaterálnej zmluvy o pokračovaní spolupráce medzi obidvoma inštitúciami.

Táto spolupráca začala hneď po obnovení činnosti GTF v roku 1990, ale ešte v nezazmluvnenej forme. Prvá písomná deklarácia o spolupráci sa objavila v roku 2004 a bola podpísaná na dva roky. Po jej uplynutí bola podpísaná dohoda o spolupráci na štyri roky. Spolupráca sa týkala pozvaní pedagógov na konferencie, výmeny publikácií, informácií o celoročnom programe inštitúcií, informácií o študijných programoch. Prvé dva dokumenty o spolupráci podpísal vtedajší rek-

tor vysokej školy Dr. Štefan Pregun a za GTF jej vtedajší dekan prof. ThDr. Vojtech Boháč, PhD.

Po uplynutí lehoty dohody o spolupráci padol návrh, aby spolupráca bola realizovaná na základe zmluvy. Po vzájomnom prejednaní textu zmluvy, predstavitelia obidvoch inštitúcií sa zhodli na jej podpísaní na dobu piatich rokov. Podpis prvej päťročnej zmluvy o spolupráci medzi obidvoma inštitúciami sa uskutočnil 11. mája 2010 v Nyíregyházi. Podpísali ju rektor vysokej školy Dr. János Soltész a dekan GTF Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. Obsah zmluvy sa rozšíril o vzájomnú výmenu pedagógov a ponuky nielen základného kurzu katolíckej teológie, ale aj vyšších kvalifikačných stupňov. Zmluva, podpísaná 19. mája 2015 v Prešove, nadobúda platnosť od 1. júna 2015 a bude platná do 30.

mája 2020. V súčasnej zmluve sa zakotvila aj možnosť spolupráce medzi knižnicami a hlavne zapojenia sa pedagógov do projektov vo vedeckej činnosti.

Na základe predchádzajúcich skúseností veríme, že i ďalšie päťročné obdobie posunie obidve inštitúcie vpred, čo im môžeme len zo srdca zaželať.

prof. ThDr. Vojtech Boháč, PhD.
koordinátor spolupráce za GTF
Foto: archív GTF PU

Valné zhromaždenie Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci (AVSP) na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove

Na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa 21.9.2015 uskutočnilo valné zhromaždenie Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku, z dôvodu, že predsedníčkou je prof. PhD. Beáta Balogová, PhD, riaditeľka Inštitútu edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, kde je aj sídlo asociácie.

Občianske združenie Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku (AVSP) je dobrovoľné združenie občanov, avšak členmi združenia sú aj právnické osoby (vysoké školy), ktoré sa podieľajú na vzdelávaní v oblasti sociálnej práce na území Slovenskej republiky. Združenie sleduje všeobecne prospešné ciele zamerané na skvalitnenie študijného odboru sociálna práca a tým aj skvalitnenie výkonu sociálnej práce v praxi. Poslaním združenia je prispievať svojou činnosťou k rozširovaniu teoretických vedomostí a praktických zručností v oblasti sociálnej práce, napomáhať jej etablovaniu ako samostatného spoločensko-vedného odboru.

Na valnom zhromaždení sa zúčastnilo 37 členov Asociácie z rôznych univerzít a vysokých škôl na Slovensku, ktorí sa venujú vzdelávaniu v sociálnej práci. Po otvorení a privítaní pani predsedníčkou, bolo do združenia prijatých dvanásť nových členov AVSP. Ďalším bodom programu bolo zbilancovanie fungo-

vania AVSP, kedy predsedníčka informovala členov Asociácie o hospodárení a aktivitách, ktoré sú zároveň zverejňované aj na webovej stránke AVSP <http://avspsr.weebly.com/>. Po schválení a doplnení stanov nasledoval hlavný bod programu, a to voľba správnej rady, dozornej rady a samotného predsedu AVSP. Za členov správnej rady boli zvolení: prof. Levická Jana, PhD. (TT); prof. Eva Žiaková, CSc. (KE); PhDr. Denisa Šoltéssová, PhD. (PO); doc. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD. (BB); doc. Markéta Rusnáková, PhD. (KU); doc. Andrej Mátel, PhD. (BA) a PhDr. Martina Čierna, PhD. (BA). Za nových členov dozornej rady boli zvolení: doc. Dr. Ladislav Roman, PhD.; Ing. Martina Špániková, PhD. a doc. PhDr. Alena Bašistová, PhD. Za predsedníčku AVSP bola opätovne zvolená prof. PhD. Beáta Balogová, PhD. Okrem hlavného bodu programu, ktorým boli voľby, sa na zasadnutí prejednávali aj témy: požiadavky časopisu *Sociálni práce/ Sociálna práca*, úpravy korpusu sociálnej práce a návrhy vlastného ocenenia pre authority, ktoré sa zaslúžili o rozvoj sociálnej práce na Slovensku.

Na záver stretnutia sa znovuzvolená predsedníčka poďakovala všetkým zúčastneným za účasť, aktívne a tvorivé stretnutie.

PhDr. Mgr. Martin Hamadej a Mgr. Lívia Pížová

Pracovná stáž v prípravnom kempu Detroit Red Wings

Zľava: Mgr. Marek Kokinda, PhD. a Tomáš Jurčo

Zľava: Tony Granato (asistent trénera),
Mgr. Marek Kokinda, PhD.,
Jeff Blashill (hlavný tréner)

Slovensko, ako malá krajina sa môže pochváliť svojím zastúpením a úspešnosťou hokejistov v najprestížnejšej hokejovej lige sveta. Tomuto predchádza výber a príprava talentovaných hokejistov od žiackych kategórií po profesionálnu hráčsku kariéru, ktorá začína vstupným draftom. Táto príprava vytvára základ pre ich hernú realizáciu v náročných podmienkach NHL. Pred siedmimi rokmi sa tejto problematike začal venovať Mgr. Marek Kokinda, PhD., v spolupráci s prof. PhDr. Milanom Turekom, PhD., ktorí pôsobia na Katedre športovej kinantropológie FŠ PU v Prešove. Dlhodobá realizácia v expertnom hokejovom prostredí vyústila do spolupráce s jedným z najúspešnejších hokejových klubov HC Košice a individuálnej diagnostickej činnosti s reprezentantmi, ktorí pôsobia v najprestížnejších ligách sveta. Medzi takých je možné zaradiť aj Tomáša Jurča momentálne pôsobiaceho v družstve NHL Detroit Red Wings. Vzájomná spolupráca Tomáša Jurča s Mgr. Marekom Kokindom, PhD., a Mgr. Danielom Kičurom, absolventom Fakulty športu a kondičným trénerom HC Košice, začala pred štyrmi rokmi. V roku 2012 ocenený najlepší slovenský hokejista do 20 rokov sa každý rok pripravuje na najprestížnejšiu a najnáročnejšiu ligu sveta. To vyústilo k pozvaniu na dvojtzdňo-

vý predsezónny kemp, na ktorom Mgr. Marek Kokinda, PhD., absolvoval pracovnú stáž zameranú na konfrontáciu a získavanie nových poznatkov v diagnostike a príprave hráčov NHL. Počas tohto obdobia hráči absolvovali zdravotné prehliadky, kondičné hodnotenie a tréningový proces na ľade. Každý hráč mal pripravený individuálny tréningový plán, ktorý bol realizovaný v popoludňajších hodinách. V tomto období Tomáš Jurčo trénoval pod odborným vedením Mgr. Mareka Kokindu, PhD. Obdobie bolo akýmsi „rozbehovým“ pred hlavným kempom realizovaným od 16.9.2015, po ktorom nasledovala séria prípravných zápasov. Získané poznatky a komunikácia s realizačným tímom umožňujú inováciu metodických informácií a praktickej realizácie. Ladový hokej je v Detrote váženým spoloč-

ským „fenoménom“ a ekonomicky zabezpečený klub umožňuje hráčom v plnej miere sa koncentrovať na podávanie maximálnych výkonov. V tíme pôsobí aj Tomáš Tatar, ktorý bol v minulej sezóne najlepším strelcom Detroitu Red Wings. Obidvom slovenským reprezentantom prajeme úspešnú sezónu ukončenú získaním slávneho Stanleyho pohára. Pracovná stáž v USA umožnila Mgr. Marekovi Kokindovi, PhD., získať množstvo nových poznatkov a skúsenosti, ktoré je možné uplatniť v praxi na pôde Prešovskej univerzity v Prešove.

PhDr. Marcel Nemeč, PhD.
Fakulta športu PU v Prešove
Foto: archív M.K.

Mgr. Marek Kokinda, PhD.

PROGRAM Leonardo da Vinci Partnerstvá : Workplace training in healthcare

Výučba a príprava sestier priamo na klinickom pracovisku (workplace learning) je dôležitou súčasťou ich profesionálnej kariéry a rastu. Nedostatok sestier a požiadavky ich pracovného zaradenia zintenzívňujú potrebu zvyšovania ich mentorských a koučingových kompetencií. V súčasnosti je veľká variabilita a rôznorodosť v definovaní a implementácii konceptov súvisiacich s mentorstvom, klinickou supervíziou, koučingom, tútorstvom, resp. preceptorstvom. Výskum skúseností sestier s ich klinickým učením a prípravou priamo na ich klinickom pracovisku potvrdzuje potrebu mentorstva. V súčasnosti však nie je dostupný žiadny zlatý štandard postupu v supervízii sestier na pracovisku. Mentori, kouči (na pracovisku) často poukazujú na nedostatočnú prípravu požiadaviek supervízie sestier na pracovisku, ako aj ich implementáciu v praxi. V súčasnosti existuje rozpor medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi v distribúcii požiadaviek a kompetencií v trajektórii prípravy a výučby sestier. Ciele projektu sú zamerané na výmenu vedomostí a perspektívu harmonizácie v prístupe vzdelávania a prípravy sestier v klinickej praxi

na zdravotníckom pracovisku. V rámci realizácie projektu bola urobená analýza klinickej praxe v jednotlivých partnerských krajinách, čo pomohlo riešiteľom objasniť a podporiť ďalšiu orientáciu v procese organizácie výučby na pracovisku. V rámci toho boli špecifikované vzdelávacie ciele, potrebné zručnosti a kompetencie sestier, študentov a absolventov, ktorí nastúpia na pracovisko. Zjednotenie požiadaviek medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi je v tomto procese kľúčové. Na základe prehľadu a identifikácie rozdielov v rozdielnych klinických podmienkach, ich hĺbkovej analýze, objasnení a zistení ich silných stránok prebiehala počas trvania projektu príprava praktickej príručky pre mentorov, kontaktné sestry na pracovisku, študentov a absolventov odboru ošetrovateľstvo, resp. iných zdravotníckych odborov, ktorých príprava prebieha v klinických podmienkach a manažérov zdravotníckych zariadení.

26. a 27.2.2015 sa na Fakulte zdravotníckych odborov PU v Prešove konalo 4. pracovné stretnutie riešiteľov projektu Workplace Training in Health Care. Fakulta je riešiteľom tohto projektu už druhý rok.

15 účastníkov z partnerských inštitúcií z Holandska, Belgicka, Fínska, Nórska a našej fakulty počas týchto dvoch pracovných dní absolvovali návštevu vo FNsP J.A.Reimana v Prešove, kde sa oboznámili s jej históriou a súčasnosťou a prehliadli si priestory internistického monobloku. Počas prehliadky sa im venovali doc. MUDr. Ján Kmec, PhD., doc. MUDr. Alexander Kiško, CSc., PhDr. Mária Haraksimová, MBA, PhDr. Božena Sokolová a Mgr. Bibiana Steiskalová, ktorým touto cestou ďakujeme za spoluprácu. Hostom na stretnutí bola Mgr. Martina Lepiešová, PhD., ktorá prezentovala skúsenosti so spolupráce medzi Ústavom ošetrovateľstva JLF UK v Martine a mentormi v Univerzitnej nemocnici v Martine pri praktickej výučbe študentov ošetrovateľstva. Počas dvojdňového pracovného stretnutia sa účastníci venovali finalizácii obsahu Príručky pre mentorov, ktorej finálna podoba v tlačenej a elektronickej verzii (web stránka) je výstupom tohto dvojročného projektu. Podrobne rozobrali obsah jednotlivých častí príručky, ktoré boli prezentované zástupcami jednotlivých partnerov. V závere stretnutia sa dohodli, že nasledujúce stretnutie sa bude konať 6.5.2015 v Holandsku v Terneuzene.

Program stretnutia a fotogaléria zo stretnutia sú na web stránke projektu: <http://www.unipo.sk/fakulta-zdravotnictva/ekty-Leonardo/Presov>

PhDr. Ľubica Rybárová, PhD.
doc. Mgr. Elena Gurková, PhD.
Foto: archív FZO PU

Všeobecná teória relativity: 100 rokov po Hilbertovi

-
- **Visegrad Fund**
-
-

Slovné spojenie „teória relativity“ nie je celkom neznáme aj medzi nezainteresovanými ľuďmi, väčšinou je spájané s menom Alberta Einsteina. Už menej ľudí vie, o čo vo všeobecnej teórii relativity ide. Zjednodušene táto teória hovorí o vzájomnom vzťahu medzi časopriestorom a hmotou, pričom gravitáciu interpretuje ako geometrický jav v zakrivenom časopriestore. Hmotné teleso je zdrojom gravitačného poľa, ktoré určuje vlastnosti časopriestoru v okolí daného telesa.

Už storočnica uplynula od publikovania rovníc poľa tejto gravitačnej teórie. Málokto tiež vie, že hoci sa spomínané rovnice zvyknú nazývať Einsteinove rovnice poľa, na ich formulácii sa paralelne s Einsteinom podieľal aj nemecký matematik David Hilbert (1862-1943). Hilbert je okrem toho známy aj prednáškou na 2. medzinárodnom kongrese matematikov v roku 1900 v Paríži, kde predniesol 23 najdôležitejších dovtedy nevyriešených problémov matematiky. Toto jeho vystúpenie je považované za najvydarenejšiu prezentáciu otvorených problémov matematiky vôbec.

Názov tohto príspevku je zároveň aj podtitulom jubilejného 20. ročníka medzinárodnej letnej školy z globálnej analýzy a jej aplikácií (<http://www.lepageri.eu/summer-school>), ktorá sa konala 17.-21. au-

gusta 2015 v Kongresovom centre Academia v Starej Lesnej. Z vedeckého pohľadu bolo podujatie zamerané na matematické základy všeobecnej teórie relativity, kde aj po 100 rokoch od jej počiatku existuje veľa otáznikov. Pre účastníkov, najmä začínajúcich mladých vedeckých pracovníkov, podujatie ponúklo kompaktné zhrnutie problematiky, ako aj prehľad aktuálnych vedeckých výsledkov v danej oblasti.

Hlavnými organizátormi podujatia boli Lepage Research Institute (LRI), výskumná inštitúcia so sídlom v Českej republike, a Prešovská univerzita (PU) v Prešove prostredníctvom členov Oddelenia matematiky Katedry fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied (FHPV). Ďalšími inštitúciami podieľajúcimi sa na organizácii podujatia boli Ja-

giellonian University v Krakove, Eötvös Loránd University v Budapešti a Univerzita Hradec Králové. Pre organizovanie podujatia sa podarilo v silnej konkurencii získať finančnú podporu z Medzinárodného vyšehradského fondu. Záštitu nad podujatím prevzal dekan FHPV PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD.

Z pôvodne 99 registrovaných záujemcov z 36 krajín nakoniec na letnej škole participovalo 65 účastníkov z 24 krajín (okrem európskych krajín napr. USA, Mexiko, Čile, Venezuela, Japonsko, Čína, Irán), čo svedčí o širokom záujme o toto podujatie vo svete. Hlavnú zásluhu na týchto relatívne vysokých číslach mali pozvaní hostia. V dopoludňajších sériách prednášok na témy Matematické základy metricko-afinných teórií gravitácie a Variačné základy všeobecnej teórie relativity sa prezentovali špičkoví vedeckí pracovníci na tieto problematiky: profesor Salvatore Capozziello (Università Di Napoli, Taliansko), resp. profesor Demeter Krupka (LRI, Česká republika). Okrem nich v popoludňajších blokoch vystúpilo ďalších 8 pozvaných renomovaných odborníkov z celého sveta pracujúcich v oblasti teórie relativity: profesori Vladimir Chernov (USA), Marco Ferraris (Taliansko), Jerzy Kijowski (Poľsko), Marcella Palese (Taliansko), Istvan Racz (Maďarsko), Miguel Sánchez (Španielsko), Gennady Sardanashvily (Rusko) a Nicoleta Voicu (Rumunsko). Na podujatí odznelo tiež 20 príspevkov od iných účastníkov podujatia o aktuálnom výskume v tejto oblasti a ďalší 4 účastníci prezentovali výsledky

„Úvod do geometrickej morfológie“ – workshop na Katedre ekológie FHPV

svojej práce prostredníctvom posterov. Spomedzi účastníkov letnej školy možno spomenúť tiež profesora Kennetha Nordtvedta (USA), ktorý začiatkom 80-tych rokov minulého storočia pôsobil ako jeden z dvoch akademických vedeckých pracovníkov v poradnom tíme prezidenta Ronalda Reagana. Na podujatí predniesol tiež svoj príspevok k téme, ktorej sa venoval vo svojej vedeckej kariére, v minulosti podporenej NASA.

Tak ako aj v ostatných ročníkoch, organizátori zozbierali informácie o príspevkoch na letnej škole do Zborníka rozšírených abstraktov, ktorý vyjde pod hlavičkou PU v Prešove. Zároveň, vzhľadom na silné vedecké obsadenie, najkvalitnejším príspevkom prezentovaným počas letnej školy bude venované jedno vydanie medzinárodného vedeckého časopisu s názvom *International Journal of Geometric Methods in Modern Physics* (World Scientific). S vedeckým vydavateľstvom Atlantis Press bolo tiež dohodnuté vydanie monografie o matematických základoch všeobecnej teórie relativity, ktorá bude obsahovať série prednášok hlavných prednášajúcich (Capozziello, Krupka).

Zámerom organizátorov bolo tiež sprístupniť účastníkom, ktorí k nám merali dlhú cestu z rôznych krajín, krásy východného Slovenska. Preto mali hostia letnej školy možnosť vybrať si jeden z dvoch celodenných výletov, a to buď trasu Spišský hrad, Spišský salaš, Levoča, alebo niektorú z turistických trás vo Vysokých Tatrách v okolí Hrebienka. Navyše vo štvrtok v rámci spoločenského večera si mohli účastníci okrem špecialít slovenskej kuchyne vychutnať aj tóny goralskej ľudovej hudby v príjemnom prostredí tatranskej prírody pri neformálnych rozhovoroch okolo ohňa.

Medzi spoluorganizujúcimi inštitúciami stihla počas podujatia prebehnúť aj debata na tému miesta pre organizáciu ďalších ročníkov tohto už tradičného podujatia, na ktorého organizácii sa pravidelne podieľa aj PU v Prešove. Predbežne by sa mal 22. ročník konať v Krakove.

Mgr. Ján Brajerčík, Ph.D.
člen organizačného výboru
Foto: archív KFMT FHPV PU

Katedra ekológie FHPV PU intenzívne rozvíja spoluprácu s mnohými domácimi, no najmä zahraničnými špičkovými pracoviskami. Výsledkom sú okrem spoločného výskumu, publikácií a projektov aj ďalšie dôležité podujatia – odborné prednášky, kurzy, workshopy a výstavy. Aktivita v tejto

oblasti neustala ani po najväčšej akcii organizovanej katedrou – Kongrese slovenských zoológov „Zoológia 2014“ (november 2014) a už začiatkom tohto roka prišiel jej vedúci doc. Mgr. Martin Hromada, PhD. s myšlienkou zorganizovať workshop venovaný vzdelávaniu pracovníkov a študentov katedry, ale aj iných pracovísk v oblasti modernej, kvantitatívnej analýzy tvarov – geometrickej morfológie. Podujatie sa uskutočnilo 2. až 4. marca s organizačnou a finančnou podporou Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV (SZS) a viedla ho Anna Kubicka z Univerzity Adama Mickiewicza v Poznani (Poľsko).

Lektorka a organizátori si pri príprave workshopu stanovili skromný cieľ – prilákať osem účastníkov. Bolo to číslo vychádzajúce z faktu, že sa ide o špecifickú problematiku, ale dôvodom bol aj záujem lektorky venovať sa čo najviac jednotlivým účastníkom, ich otázkam a analýze ich vlastných údajov. Po niekoľkých hodinách od zverejnenia oznamu o konaní workshopu bolo potrebné, vzhľadom na žiadosť ďalších záujemcov, toto číslo prehodnotiť a nakoniec sa na workshope zúčastnilo 11 doktorandov a vedeckých pracovníkov z jednej českej, štyroch slovenských univerzít a z dvoch ústavov Slovenskej akadémie vied. Peňažný príspevok spoluorganizátora (SZS) pomohol znížiť náklady účastníkov na minimum. Členovia SZS boli od poplatku oslobodení ostatní platili iba symbolický poplatok.

Prvý deň tejto akcie bol venovaný úvodu do geometrickej morfológie, metodiky získavania a spracovania údajov, vhodnému softvéru pre 2D a 3D údaje a vizualizácie tvarov. V ďalšej časti Ania vysvetlila princíp a využitie metód analýzy získaných údajov a testovanie rozdielov medzi sú-

bormi. Na záver, v posledný deň workshopu, prišli na rad kvantitatívna genetika, niektoré fylogenetické aspekty morfológie, no hlavne práca v skupinách a samotná analýza údajov. Po skončení workshopu nás milo prekvapili reakcie a spätná väzba od niektorých účastníkov. Nešlo iba o slová vďaky, ale aj konštruktívne nápady, námety a návrhy, ktoré nám určite pomôžu pripraviť ďalšie podujatia na ešte vyššej úrovni. Silnou motiváciou pre nás (či už ako katedru, alebo ako výbor SZS) je aj vyjadrenie jedného z účastníkov: „Veľa zdaru pri organizovaní ďalších kurzov. Slovenskí zoológovia ich rozhodne potrebujú.“

Mgr. Peter Manko, Ph.D.
Katedra ekológie FHPV PU
Foto: autor

Výročné hodnotiace stretnutie projektu CCNURCA na FZO PU

Fakulta zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove je riešiteľom trojročného projektu CCNURCA - Competency based Curriculum Reform in Nursing and Caring in Western

Balkan Universities v programe TEMPUS.

Hlavným cieľom projektu je reforma vysokoškolského vzdelávania sestier na partnerských univerzitách z krajín Západného Balkánu v súlade s princípmi kompetenčného vzdelávania, profesionálnych štandardov platných v Európskej únii, Boloňskou deklaráciou, ECTS a direktívami Európskej komisie pre vzdelávanie v regulovaných zdravotníckych povolaniach.

Členovia konzorcia:

Koordinujúca inštitúcia:

ODISEE Gent, Belgicko

Katholik University Leuven, Belgicko

HANZE, University of Applied Sciences Groningen, Holandsko

Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta zdravotníckych odborov, Slovensko

University of East Sarajevo, Bosna a Hercegovina

University of Mostar, Bosna a Hercegovina

University of Zenica, Bosna a Hercegovina

University of Montenegro, Čierna Hora

Eqrem Çabej University of Gjirokastra, Albánsko

“Fan S. Noli” University of Korca, Albánsko

University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albánsko

a

ministerstvá zdravotníctva a školstva v Albánsku, Čiernej Hore, Srbsku a troch kantónov v Bosne a Hercegovine.

9.-11. februára 2015 sa na fakulte konalo pracovné zasadnutie konzorcia. V rámci neho 48 účastníkov bilancovalo priebeh riešenia projektu počas jeho prvého roku realizácie. Jednotliví zástupcovia zo vzdelávacích inštitúcií prezentovali nové bakalárske študijné programy a diskutovali so zástupcami ministerstiev zdravotníctva a školstva krajín Západného Balkánu o podmienkach ich pilotného testovania a zavedenia do systému vzdelávania sestier. Stretnutie v mene hosťiteľskej inštitúcie otvorila doc. PhDr. Štefánia Andraščíková, PhD., MPH.

Počas prvého roku riešenia projektu:

- bola realizovaná analýza a porovnanie aktuálnych študijných programov v odbore ošetrovateľstvo v partnerských krajinách EÚ a Západného Balkánu
- bol vytvorený koncepčný rámec a štruktúra kompetenčne orientovaného bakalárskeho študijného programu v súlade s direktívami EÚ, ECTS a Boloňskou deklaráciou
- vytvorené nové bakalárske študijné programy v odbore ošetrovateľstvo
- prebehol výcvik učiteľov zo zúčastnených univerzít zo Západného Balkánu v oblasti metód teoretickej a praktickej prípravy sestier, metód hodnotenia a tvorby kurikula.
- experti z inštitúcií z členských krajín EÚ pôsobili ako poradcovia pri tvorbe študijných programov.

Počas dvoch dní prebiehali aj práce v skupinách, ktoré viedli experti z krajín EÚ, ktoré sú členmi konzorcia. Zástupcovia vzdelávacích inštitúcií a ministerstiev s expertmi konzultovali pripravené študijné programy, ktoré mali byť predložené v marci 2015 Európskej komisii. Začiatok ich pilotného testovania bol stanovený na nasledujúci akademický rok.

V nasledujúcom období bude prebiehať:

- výber študentov pre realizáciu pilotného testovania vytvorených študijných programov v odbore ošetrovateľstvo v krajinách Západného Balkánu
- pilotné vzdelávania sestier v bakalárskych študijných programoch v partnerských inštitúciách
- príprava legislatívy pre ich implementáciu v rámci kompetenčného vzdelávania sestier

- zriadenie trans-európskej siete excelentných vzdelávacích inštitúcií pre prípravu a vzdelávanie v odbore ošetrovateľstvo
- evaluácia a akreditácia nových študijných programov v partnerských krajinách Západného Balkánu.

Dr. Filip Dunez, ODISEE Gent

PhDr. Ľubica Rybárová, PhD.

Foto: archív FZO PU

Zdravé nôžky – inovácia vzdelávacieho programu fyzioterapeutov

Koncom roku 2014 nadácia Tatra banky v rámci grantového programu „Kvalita vzdelávania“ prijala z portfólia slovenských vysokých škôl rekordný počet žiadostí, a to až 107. Z prijatých žiadostí externá hodnotiacia komisia vybrala 14 najlepších a podporila ich celkovou sumou 40 800 €. Medzi úspešne zhodnotené projekty bol zaradený aj projekt Katedry fyzioterapie FZO PU v Prešove s názvom „Zdravé nôžky“ – inovácia vzdelávacieho programu fyzioterapeutov. Vďaka podpore Nadácie Tatra banky je možné realizovať hlavný zámer projektu, ktorým je zvýšenie kvality vzdelávania študentov fyzioterapie FZO PU v Prešove v oblasti terapie porúch klenby nohy.

Fyzioterapia patrí na Slovensku k mladým rozvíjajúcim sa odborom, ale zároveň zaznamenáva rýchly rozvoj v oblasti využitia moderných prístrojov pre diagnostiku porúch pohybového aparátu. Podobne fyzioterapeutické metódy a postupy sa rozvinuli z analytických metód orientovaných na jeden úsek biomechanického reťazca ku globálnym metódam analyzujúcim zreženie porúch pohybového systému s ich aplikáciou v terapii. Dôležitú súčasť fyzioterapeutickej praxe tvorí diagnostika a terapia porúch pohybového aparátu.

V našom projekte sme sa zamerali na zlepšenie kvality vzdelávania študentov fyzioterapie v problema-

tike terapie porúch klenby nohy. Základným bodom prevencie porúch klenby nohy je jej správna diagnostika s následnou terapiou, a to už v útlom veku ako sú deti predškolského veku. Vybavenie odborných učební modernými pomôckami a priamy nácvik ich využitia v praxi prispieva k zvýšeniu nielen teoretických vedomostí študentov, ale aj ich praktických schopností a klinických skúseností. Získané teoretické vedomosti a praktické zručnosti následne študenti fyzioterapie využívajú v reálnej praxi vo forme edukačných workshopov v spolupráci s predškolskými zariadeniami. Realizácia praktických cvičení v predškolských zariadeniach poskytuje študentom novú netradičnú možnosť prepojenia teórie a klinickej praxe. Prvé skúsenosti študenti získavali pri realizácii seminárnych cvičení v rámci Detskej univerzity organizovanej Prešovskou univerzitou v Prešove konanej v lete 2015. Všetky zakúpené pomôcky z grantového programu Tatra banky slúžia ako didaktická pomôcka pre

študentov, ale zároveň sú nepochybne spestrením cvičení realizovaných s deťmi predškolského veku. Vybavenie odborných učební Katedry fyzioterapie FZO PU v Prešove predstavuje prínos pre dlhodobé skvalitnenie výučby študentov v odbore fyzioterapia. Členovia riešiteľského tímu z Katedry fyzioterapie FZO PU v Prešove: PhDr. Wioletta Mikuláková, PhD., PhDr. Eva Labunová, PhD., Mgr. Katarína Urbanová, PhD. Lucia Kendrová, PhD. Bc. Petra Homzová a PhDr. Kamila Kociová, PhD. Riešitelia v spolupráci so študentmi fyzioterapie sa priamo podieľajú na tvorbe a realizácii pohybových programov plánovaných pre naplnenie stanovených cieľov projektu.

PhDr. Wioletta Mikuláková, PhD.
PhDr. Eva Labunová, PhD.
PhDr. Bc. Petra Homzová
Mgr. Katarína Urbanová
PhDr. Lucia Kendrová

Foto: Mgr. Katarína Urbanová

Vivat Universitas Presoviensis, Vivant Membra quae Libet

Leto je bohaté na kultúrne aktivity rôznych umeleckých festivalov v speve, hudbe, tanci. Vrcholom vysokoškolských umeleckých súborov sú slávnosti, medzinárodné festivaly a súťaže Akademická Banská Bystrica, súťažný festival vysokoškolských speváckych zborov a Akademický súťažný festival vysokoškolských folklórnych súborov striedavo v Nitre alebo vo Zvolene.

Akademická Banská Bystrica 2015

V tomto roku už po 16-ty krát privítala Banská Bystrica domáce a zahraničné vysokoškolské spevácke zbory a hostí. V dňoch 7-10. mája 2015 sa konal XVI. ročník medzinárodného festivalu vysokoškolských speváckych zborov Akademická Banská Bystrica 2015. Súťažilo sa v štyroch kategóriách: miešané spevácke zbory, komorné spevácke zbory, ženské spevácke zbory a súťaž v sakrálnnej zborovej tvorbe, v ktorých sa predstavilo šesť univerzitných speváckych zborov z Maďarska (Pécs), Českej republiky (Ostrava, Pardubice) a Slovenska (Ružomberok, Prešov, Banská Bystrica). Medzinárodný festival Akademická Banská Bystrica 2015 sa konal pod záštitou doc. Ing. Vladimíra Hladovského, PhD., rektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a ministra kultúry Slovenskej republiky.

Umeleckú úroveň, hlasovú kultúru, interpretáciu a umelecký výraz skladieb, intonačnú čistotu a dramaturgiu programu hodnotila medzinárodná porota, zložená z radov profesionálnych odborníkov v oblasti spevu, vysokoškolských pedagógov, dirigentov, skladateľov, zbornajstrov z Českej republiky, Srbska, Poľska a Slovenska. Predsedom poroty bol Dr. h. c. Ondrej Lenárd, dirigent, profesor Hudobnej a tanečnej fakulty VŠMU v Bratislave.

Ženský spevácky zbor Iuventus Paedagogica Prešovskej univerzity v Prešove s umeleckou vedúcou a dirigentkou Mgr. Tatianou Švajkovou, PhD. súťažil v kategórii ženské spevácke zbory. Počas II. festivalového koncertu, v predvečer súťažného dňa, v ktorom sa prezentujú pred publikum všetky spevácke zbory, „náš zbor“ naznačil, že má nielen smelé ambície,

ale aj veľkú šancu získať najvyššie pocty, ocenenia. Mladé, pekné „devy“ spievali uvoľnene, distingvovane a s gráciou. Reagovali na všetky gestá dirigentky a predstavili sa vo veľmi dobrom svetle. Z ich vystúpenia bolo cítiť ľahkosť, hravosť a radosť zo spevu. Obecenstvo s aplauzom kvitovalo interpretácie skladieb, do ktorých sa započúvali. Každá z predvedených skladieb v podaní protagonistiek vyznela s veľmi sympatickým vokálnym prejavom, presvedčivo s mladickým entuziazmom. Skladba Petra Breinera: „Svadobná odobierka“, v ktorej sa ako sólistka, sopránová primadona predstavila Anežka Čintalová bola vyvrcholením nielen vystúpenia Ženského speváckeho zboru Iuventus Paedagogica, ale celého druhého festivalového koncertu.

Súťažný deň priniesol pre Ženský spevácky zbor Iuventus Paedagogica Prešovskej univerzity v Prešove bohatú žatvu ocenení. Do súťažného vystúpenia dirigentka Tatiana Švajková zaradila náročné kompozície významných slovenských aj svetových autorov. Repertoár skladieb sa prelínal obdobím renesancie, romantizmu, anglického skladateľa 20. storočia až po súčasnú slovenskú tvorbu. Zo zboru bolo cítiť istotu, že majú súťažný program nacvičený a zvládnutý. Snáď až na malé „intonačné zaváhanie“ v skladbe „Perpetuo vincit“ od Juraja Jartima bolo celkové súťažné vystúpenie zboru po umeleckej stránke excelentné. Prvé dve skladby autora Pierre Passereau „Il este bel et bon“ a skladba „Bez pory da bez vremeni“ od Petra Iljiča Čajkovského boli ukážkou dynamiky, rytmickej presnosti, intonačnej čistoty, správnej zrozumiteľnej výslovnosti, agogiky. V ďalších skladbách „Fairy Song“ od Iris Szeghy a „Ave Maria“ od Gustava Holsta „prešovské vokalistky“ dominovali v tak náročnej „speváckej disciplíne“, akou je vyváženosť a homogenita

hlasových skupín. Soprán, mezzosoprán a alt boli vo všetkých skladbách kompaktné a hlasovo vyrovnané. Účinkovanie Ženského speváckeho zboru Iuventus Paedagogica na XVI. ročníku Akademickiej Banskej Bystrice 2015 ocenila medzinárodná porota diplomom za umiestnenie v zlatom pásme v kategórii ženských speváckych zborov; Cenou primátora mesta Banská Bystrica pre „Najlepší slovenský spevácky zbor festivalu ABB 2015“; Cenou Hudobného odboru Matice slovenskej za „Vyspelú hlasovú kultúru“ a titulom „Absolútny víťaz festivalu Akademická Banská Bystrica 2015“.

Od roku 1997 sa na festivale koná aj voľba Miss ABB. Naše dievčence ani v tejto kategórii sa nedali zahabiť. Miriama Šterbáková zo Ženského speváckeho zboru Iuventus Paedagogica sa stala II. vicemiss z pomedzi 7 uchádzačiek o „korunku najkrajšej speváčky“. Víťazky súťaže dekorovala súčasná MISS Slovenska 2015 Lujza Straková.

Mimoriadne vysoké uznanie sa dostalo Mgr. Tatiane Švajkovej, PhD., dirigentke nášho ženského speváckeho zboru, ktorá po slávnostnom vyhlásení výsledkov festivalu bola poctená porotou dirigovaním spoločného spevu, všetkých speváckych zborov skladbou Eugena Suchoňa „Aká si mi krásna“.

Akademický Zvolen 2015

V dňoch 7.7.-10.7.2015 sa konal už XXII. súťažný ročník sviatku ľudovej kultúry Akademický Zvolen 2015, na ktorom sa predstavilo deväť zúčastnených súborov z univerzít mesta Bratislavy, Košíc Prešova, Žiliny, Nitry, Banskej Bystrice a domáceho Zvolena. Protagonisti festivalu prezentovali tradície slovenského ľudu, ľudové zvyky, obyčaje jednotlivých regiónov. Vytvárali bohatý obraz, mozaiku programových blokov zostavených z hudobno-speváckych a tanečných motívov z oblastí Podpoľania, zvyky spojené s hudobným a tanečným folklórom vrcholiacim rusadelnou tanečnou zábavou v Telgárte na Horehroní, hudobný a tanečný materiál čerpaný z kopaničiarskej oblasti na okolí Turzovky, program inšpirovaný goralskou tematikou, blok zameraný na fenomén celoslovenských dožinkových slávností v Nitre a predstavením gájd, nástroja jedinečného svojím tvarom a konštrukciou.

Vysokoškolský folklórny súbor Torysa, ktorého gestorm je Inštitút hudobného a výtvarného umenia, ka-

tedra hudby Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove vystúpil s programom „Žal, žal šercu žal“ v choreografii Františka Novotného a hudobnom spracovaní PaedDr. Jozefa Hrušovského, PhD. Témou bola mladost', zaľúbenosť, pochabosť. Príbeh lásky, sklamaní a žiaľu mladej ženy, ktorej krátky okamih zmenil jej životnú cestu. Chvilka mladíckej nerozvážnosti, ktorú napísal sám život. Počas programu striedali sa scénické obrazy radosti, veselosti so smútkom a žiaľom. Temperamentná tanečná karička dievčenskej tanečnej zložky bola pastvou pre oči, ich spontánny prejav, precízne obraz-

ce diagonály, kruhu a radu, podupy, s ľahkosťou interpretovaný dynamický tanec, publikum odvdáčilo nadšeným potleskom. Zahanbiť sa nedala ani mužská časť tanečnej zložky, kde mládenci svojimi cifrovanými motívami a čapásmi zvýraznili charakter celého tanca. Spevácka skupina dievčat svojou hlasovou kultúrou, slušnou speváckou technikou a zrozumiteľnou agogikou, ktorej vedúcou je PaedDr. Jana Hudáková, PhD. výrazne zasiahla do celkového veľmi dobrého umeleckého zážitku a hodnotenia folklórneho súboru Torysa zo súťažného vystúpenia. Ľudová hudba, pod vedením Mgr. Stanislava Baláža, PhD., ktorý je zároveň umeleckým vedúcim súboru, dokumentovala vysokú zohratosť, nástrojovú vyrovnanosť, intonačnú čistotu a technickú náročnosť a nápaditosť pri variáciách primáša. Vysokoškolský folklórny súbor pôsobil vysoko kompaktným, komplexným, vyrovnaným a uceleným dojmom vo všetkých zložkách, čo neušlo ani odbornej porote, ktorá výkon Torysy ocenila diplomom za interpretáciu hudobnej a tanečnej zložky. V kuloároch pred vyhlásením laureáta Akademický Zvolen 2015 sa skloňovalo medzi tromi súbormi, ktoré aspirovali na najvyššie ocenenie, aj meno súboru Torysa. Laureátsvo ťušlo o vlások, no Prešovčania nesklamali. Zanechali silný emočný, lyrický a umelecký dojem a vzorne reprezentovali mesto, kraj a predovšetkým svoju Alma mater Prešovskú univerzitu v Prešove, za čo im patrí absolutórium.

Ľudová hudba vysokoškolského folklórneho súboru Torysa, svojou produkciou „vo večerných výpredajoch“, ktoré sú neodmysliteľnou súčasťou večerného života účastníkov festivalu a trvali do skorého rána, získala neoficiálny primát medzi ľudovými hudbami. S primášom Štefanom Galíkom prezentovala krásne melódie a spevy zo Šariša, Zemplína, Spiša.

Ženský spevácky zbor Iuventus Paedagogica a Vysokoškolský folklórny súbor Torysa Prešovskej univerzity v Prešove svojimi vystúpeniami, oceneniami brilantne reprezentovali svoju alma mater, zviditeľnili mesto Prešov a Prešovský kraj. Všetkým patrí volanie na slávu VIVAT, CRESCAT, FLOREAT.

PhDr. Viliam Tarjányi, PhD.
tajomník RUČ
Foto: archív PU

Hralo sa na Gagoch

Študentské divadlo Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove nezahála ani v období „prázdnin“, práve naopak. Kolektív súboru, pod vedením prof. PhDr. Karola Horáka, CSc., 28. augusta tohto roku prezentoval svoju tvorbu na prestížnom divadelnom festivale Kremnické gagy. Predstavenie Živý nábytok patrí ku stálemu repertoáru súboru už od roku 1975 a tentokrát mohlo svojou invenčnosťou potešiť aj návštevníkov banského mesta. Mladý kolektív v zložení J. Jendrichovský, P. G. Hrbatý, R. Pazera, V. Olexová, D. Hvizdošová, L. Papugová, B. Repková, M. Šalap a M. Fedor predviedol klasickú pohybovú inscenáciu postmoderného charakteru, ktorá aktívne využíva prvky biomechaniky. Hra o manipulácii v duchu

ľudskej nenásytosti a túžby „mať“, bola obohatená o novú časť, v ktorej aktéri využili pohyblivý objekt (vysávač). Tým bola demonštrovaná súčasná premena potrieb. V predstavení sa podvedome dostávame zo statusu potreby pre úžitok a zábavu do stavu potreby pre vlastníctvo - potreba ako samoúčel. Divák sa stáva svedkom transformácie, kedy majiteľ objektu už nie je jeho vlastníkom, ale sám sa stáva vlastníctvom - otrokom. Minimalistická scéna a vypätie fyzických síl aktérov sú neklamným znakom produkcií z dielni Študentského divadla. Herci sa v Kremnici tešili slušnej diváckej kulise a svojimi výkonmi si dokázali diváka získať, za čo sa im dostalo odmeny v podobe potlesku. Divadelníci tak opäť reprezentovali dobré meno súboru, ale v konečnom dôsledku aj celej alma mater.

Bc. Peter G. Hrbatý
Foto: archív ŠD FF PU

Koncertom skupiny Anastasis začal v Prešove Kongres rodiny

Po vydarenom minuloročnom Kongrese rodiny sa v Prešovskej archieparchii v rámci prebiehajúceho Roka rodiny konal ďalší Kongres rodiny.

Začal sa vo štvrtok 25. júna v prešovskom Kine Scala večerným evanjelizačným koncertom bohosloveckej gospelovej skupiny Anastasis, ktorá pôsobí pri Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove a Gréckokatolíckom kňazskom seminári blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove. Z piatich formácií tejto kapely niekoľko svojich piesní odohrali a zaspievali štyri formácie. Nejedna pieseň publikum zdvihla či roztlieskala a rozospievala. Podobne ako minuloročný novembrový koncert pri príležitosti 20. výročia vzniku Anastasis, aj tento bol súčasťou Kongresu rodiny. Preto na ňom zaznela aj katechéza o rodine, ktorú predniesol otec Marek Kolesár. Zdôraznil v nej, aby sme sa nedali oklamať nereálnym rodinným životom, ktorý nám často ponúkajú médiá. Ak chceme byť šťastní a mať zdravé manželstvá a rodiny, nestačí iba to, že sme prijali sviatosť manželstva, ale sme povolaní preto niečo urobiť - byť s Pánom.

Na koncerte sa zúčastnil aj prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ s pomocným biskupom Milanom Lachom SJ. Vladyka Ján na konci koncertu povedal, že bol opäť oslovený a zaiste aj všetci prítomní a že sa už teší na ďalší koncert v budúcom roku. Poďakovanie patrí predovšetkým účinkujúcim členom kapely Anastasis, ktorej bývalými členmi sú gréckokatolícki kňazi a súčasnými gréckokatolícki seminaristi, študenti GTF PU. Ďalej je potrebné poďakovať organizátorom koncertu, ako aj Mestu Prešov a Kinu Scala, Slavomírovi Tokárovi - Audioone za kvalitné ozvučenie a Lukášovi Križanovi - Lukko sound, Nest Audio za nádherné osvetlenie.

Na koncerte sa zúčastnil aj prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ s pomocným biskupom Milanom Lachom SJ. Vladyka Ján na konci koncertu povedal, že bol opäť oslovený a zaiste aj všetci prítomní a že sa už teší na ďalší koncert v budúcom roku.

Poďakovanie patrí predovšetkým účinkujúcim členom kapely Anastasis, ktorej bývalými členmi sú gréckokatolícki kňazi a súčasnými gréckokatolícki seminaristi, študenti GTF PU. Ďalej je potrebné poďakovať organizátorom koncertu, ako aj Mestu Prešov a Kinu Scala, Slavomírovi Tokárovi - Audioone za kvalitné ozvučenie a Lukášovi Križanovi - Lukko sound, Nest Audio za nádherné osvetlenie.

doc. ThDr. Ľubomír Petřík, PhD.
Foto: archív GTF PU

Nová premiéra v SND

Činohra Slovenského národného divadla v Bratislave uviedla (8. júna 2015) k jubileu 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra pôvodnú hru Karola Horáka Prorok Štúr a jeho tieň alebo Zjavenie, obetovanie a nanebovstúpenie proroka Ľudovíta a jeho učeníkov (réžia Román Polák). Inscenácia vo „hviezdnom“ obsadení (R. Roth, T. Mašťalír, L. Kostelný, J. Koleník, I. Timková, I. Kuxová, D. Kováčová, D. Žiaranová, L. Paulovič, Š. Bučko, atď.) stvárnila plasticky životné osudy protagonistu slovenského národného hnutia a jeho družiny. Predstavenie sa stalo neformálnym tvorivým činom reprezentatívnej scény slovenského divadla, pričom sa stretlo s veľkou divadelnou rezonanciou u publika.

Bc. Peter G. Hrbatý
Foto: http://www.martin.sk/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=700031&id_dokumenty=42187

Volejbalisti VK Mirad Prešovská univerzita v Prešove majú vysoké ambície

V závere septembra sa začala extraliga volejbalistov ročníka 2015/2016. Vysoké ambície v nej majú aj úradujúci majstri - volejbalisti VK Mirad Prešovská univerzita Prešov. V majstrovskom tíme nastali zmeny - smečiar Martin Sopko st. mieri do arabského sveta, nahrávač Kamil Feňo skončil pre pracovné zaneprázdnenie, takisto blokár Matej Faron a nahrávač Ľuboš Závracky odišiel do Austrálie.

„Každá sezóna prináša nový motív, nové ambície každého hráča, trénera, takisto klubu,“ podčiarkol tréner prešovských extraligistov Ľuboslav Šalata. „Absolvovali sme náročnú a úspešnú prípravu. Naše ambície budú zasa najvyššie napriek tomu, že v kádri došlo k zmenám. V minulej sezóne sme si vybudovali určitý kredit a v ňom by sme radi naďalej pokračovali. Prešovské farby a farby univerzity chceme hájiť veľmi úspešne. Perspektívnym hráčom na bloku po odchode Mateja Farona je Ivo Mikovčík. Najbolestivejšími boli odchody nahrávačov. Príprava však ukázala, že Ján Halaj našiel podobný herný rytmus. Uvidíme, ako sa vykryštalizuje situácia okolo Martina Sopka, či bude pokračovať v zahraničí alebo ostane u nás. Keď ostane, budeme veľmi radi, lebo nepochybne je to najväčšia hráčska osobnosť v extralige.“

Trénera Šalatu sme sa spýtali, či si trúfa zopakovať úspech z minulej sezóny a v čom by mala byť sila tímu. „Veľmi radi by sme ho zopakovali, aj keď v kádri došlo k zmenám. Máme vysoké ambície, vieme však, že súťaž bude veľmi vyrovnaná. V extralige je šesť veľmi kvalitných tímov, o účasť v prvej nadstavbovej päťke bude tuhý boj. Verím, že my v nej budeme a budeme miešať karty čo najvyššie. Budeme sa opierať o kolektívny herný prejav, lebo družstvo, aj keď v ňom sú osobnosti, nemá také výrazné individuality, na ktoré by sa mohlo spoliehať. Tiež na bojovnosť a súdržnosť tímu. To sú naše tradičné zbrane. Hráči budú mať priestor, aby ukáza-

li svoju kvalitu. Sú tu Lux, Hudák, Drobňák, Digaňa, výkonnostný štandard si stále udržiava Červeň, Macko takisto patrí medzi najlepších blokárov v extralige. Chcem dať priestor všetkým hráčom, aby sa vyformovali lídri, ktorí to budú ťahať v rozhodujúcich fázach sezóny.“

Prešov čaká aj pohárová Európa, v šestnástfinále Pohára CEV sa stretne s tímom Lokomotiv Char'kov. „Podarilo sa nám vybaviť, že oba zápasy odohráme v Prešove 17. a 19. novembra. Tým sa nejaká naša šanca uspieť zvýšila. Uvedomujeme si však, že nastúpime proti veľmi kvalitnému mužstvu,“ uviedol Ľ. Šalata.

Pre trénera Ľuboslava Šalatu je to siedma sezóna Prešove. Hneď v prvej, 2009/2010, získal s Prešovom striebornú priečku a jeho viacročná práca vyvrcholila v apríli 2015 ziskom majstrovského titulu. Bol druhý, prvý Prešov dosiahol pred desiatimi rokmi.

Káder VK Mirad PU Prešov - nahrávač: Ján Halaj, smečiari: Michal Hudák, Marcel Lux, Erik Digaňa, Juraj Drobňák, blokári: Michal Červeň, Ľuboš Macko, Ivo Mikovčík, univerzáli: Jozef Peleščák, Michal Rajduga, liberovia: Tomáš Lampart, Kamil Pavlinský, tréner: Ľuboslav Šalata, kondičný tréner: Martin Bercel, fyzioterapeutka: Paulína Maníková, manažér: Marián Palenčár, športový koordinátor: Milan Kundľa.

Ján Jacoš

Foto: Mgr. Viktor Zamborský

Reprezentant PhDr. Marcel Nemec, PhD.

na XXI.

Majstrovstvách sveta v atletike veteránov- Masters

PhDr. Marcel Nemec, PhD.,
štartové číslo 6742,
v rozbehu na 1500 m

Vo francúzskom meste Lyon sa konali Majstrovstvá sveta v atletike veteránov od 04. do 16. augusta 2015, kde Slovensko a Fakultu športu Prešovskej univerzity v Prešove reprezentoval PhDr. Marcel Nemec, PhD. V kategórii masters sa na pretekoch zúčastnilo viac ako 8000 účastníkov. Jedným z nich bol už spomínaný odborný asistent Fakulty športu, ktorý štartoval v behu na 1 500 m. Vo vekovej kategórii M40 sa mu podarilo obsadiť 10. miesto v rozbehu s výkonom 4:40,73. Celkovo sa umiestnil na 44. mieste v konkurencii 73 pretekárov. Slovenská výprava sa domov vrátila so ziskom jednej zlatej, jednej striebornej a dvoch bronzových medailí. Za vzornú reprezentáciu slovenskej veteránskej atletiky všetkým ďakujeme a medailistom srdečne gratulujeme.

Mgr. Marek Kokinda, PhD.
foto: archív MN

Hádzanáčky napíšu dvadsiatu kapitolu

Oddiel ženskej hádzanej TJ Slávia Prešovská univerzita v Prešove pripravuje na pondelok 23. novembra 20. ročník turnaja v hádzanej vysokoškolačok pri príležitosti Dňa študentstva. Záštitu nad podujatím prevzal rektor Prešovskej univerzity profesor Peter Kónya. Turnaj každoročne z pozície zakladateľa a predsedu organizačného výboru organizuje profesor Rudolf Horváth, pedagóg na Pedagogickej fakulte PU a hádzanársky majster sveta z roku 1967.

„Turnaj je výnimočným a originálnym športovým podujatím na akademickej pôde,“ podčiarkol prof. Rudolf Horváth. „Teší ma, že sa na ňom vystriedali štyri generácie študentiek a že napíše dvadsiatu kapitolu. Potešilo aj uznanie družstiev zo zahraničia.“

Prorektor Prešovskej univerzity profesor Milan Portik zvýraznil, že také podujatia sú dôležité, lebo šport má univerzálny jazyk a tento turnaj sa už stal peknou tradíciou. Splňa športové i spoločenské aspekty a prehĺbuje priateľské vzťahy medzi univerzitami.“

„Na devätnástich ročníkoch turnaja hralo desať tímov zo šiestich krajín,“ uviedol sekretár turnaja Ján Jacoš. „Najviac prvenstiev -

osem - získala UKF Nitra. Prešovská univerzita v Prešove dosiahla víťaznú trofej štyrikrát. V minulom roku zvíťazila Nitra, Prešov bol druhý a Kluž tretí. Dvadsiaty ročník sa bude hrať v pondelok 23. novembra od 9. do 17. h v hale Prešovskej univerzity v Prešove.“

Ján Jacoš

Foto: Mgr. Viktor Zamborský

TJ Slávia PU Prešov na MS SR vo vodnom póle získala druhé miesto

V Komárne sa 24.-28.6.2015 konali MS SR 11 roč., za účasti 9 družstiev zo Slovenska. Veľmi dobre si počínali chlapci TJ Slávia PU Prešov oddiel vodného póla, keď v silnej konkurencii z 8 zápasov 7 vyhrali a dosiahli veľmi pekné 2.miesto. Stali sa vicemajstri SR a získali strieborné medaily.

Pre Telovýchovnú jednotu Slávia PU Prešov ako aj pre reprezentáciu mesta pod vedením trénerskej dvojice Knap Daniel, Liška Tomáš je to veľký úspech. Hráči od začiatku dobre plnili taktické pokyny. Medzi rozhodujúcich strelcov družstva patrili Badida, Rešovský, Mesík, Dnysterijan, Liška, Švec, Lokaj, ale aj ostatní naberali skúsenosti. Ide o veľký úspech, keď za družstvom TJ Slávia PU Prešov ostali košické družstvá, Bratislava, Piešťany. Je to dôkaz toho, že pracovať s mládežou sa dá aj v skromnejších podmienkach, preto naše poďakovanie patrí vedeniu TJ Slávia PU Prešov ako ZŠ Mírka Nešpora, kde družstvo po celý rok trénovalo a malo vytvorené dobré podmienky.

Dolný rad zľava: Tristan Randel, Matej Skička, Peter Berezovský, Matvyi Dnystriyan, Andrej Švec, Tomáš Jačišin
Horný rad zľava: Adam Lokaj, Martin Jusko, Jozef Badida, Bruno Rešovský, Šimon Liška, Kristián Mesík, Tomáš Rokošný
Tréneri: Daniel Knap, Tomáš Liška

Peter Novosad

Foto: archív Petra Berezovského

Slávnosť Veni Sancte v Univerzitnom pastoračnom centre v Prešove

Univerzitné pastoračné centrum v Prešove v pondelok, 12. októbra 2015, otvorilo nový akademický rok slávnosťou Veni Sancte. Slávnosťnú sv. omšu o 19:00 v konkatedrále sv. Mikuláša celebroidal košický arcibiskup Mons. Bernard Bober. Svätú omšu koncelebrovali kňazi UPC – Marek Varga a Pavol Hrabovec-

ký, takisto kňazi z Arcidiecézneho centra pre mládež v Prešove i viacerí duchovní otcovia z Prešova. V homílii sa arcibiskup zameril na ovocie Ducha Svätého a jeho význam v živote študenta i pedagóga, pričom spomenul i potrebu vďačnosti, jednoduchosti i úprimnosti, aby v nás i tak ostatní mohli spoznávať Krista. Na slávnosti sa tiež zúčastnili zástupcovia akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove, Technickej univerzity v Košiciach, Vysokej školy sv. Alžbety, atď. Slávnosť pokračovala recepciou v priestoroch tzv. "UPC čaviarne" na Jarkovej ulici. Študenti tak aj vďaka tejto slávnosti mohli načerpať duchovných síl do nového akademického roka.

Mgr. Marek Kotulák
Foto: archív UPC v Prešove

Aktivita Zvyšuje Úspech

Národný rozvojový projekt AZU Aktivita Zvyšuje Úspech - v novom akademickom roku opäť začína so svojimi aktivitami na pôde Prešovskej univerzity v Prešove.

„K dnešnému dňu už projekt zastrešuje aktivity pre študentov vysokých škôl v každom krajskom meste Slovenska. Združujeme a koordinujeme komunitu mladých a nadšených ľudí, ktorí spoločne s nami veria, že cesta k zlepšeniu postavenia absolventov vysokých škôl na trhu práce vedie cez efektívnejšie využitie voľného času počas štúdia pre osobnostný rozvoj. Osobnostný rozvoj je v záujme ako

každého študenta, tak aj vysokej školy. Sme preto nesmierne radi, že zo strany univerzít, ktoré sa do projektu zapojili, máme nemalú podporu. Výhodou takejto symbiózy je priamy kontakt so študentom. Dokážeme flexibilne komunikovať s komunitou mladých ľudí, ktorí predstavujú vrchol pyramídy vzdelávacieho systému na Slovensku. Prostredníctvom seminárov, prednášok, diskusií a workshopov projekt upriamuje pozornosť na potrebu rozvoja soft skills ako rétorika, time-management, leadership či dôslednejšia selekcia zdrojov informácií. Tieto a iné znalosti sú neodmysliteľnou súčasťou každého povolania bez ohľadu na to či ide o korporátnu sféru, vedeckú činnosť alebo vlastné podnikanie. Vďaka blízkeho kontaktu s cieľovou skupinou máme možnosť promptne zisťovať nedostatky vzdelávacieho procesu a flexibilne navrhnúť a koordinovať aktivity, ktoré tieto nedostatky zmierňujú,“ skonštatoval Ing. Marek Lavčák - zakladateľ projektu. Koordinátorkou projektu pre Prešovskú

univerzitu je Mgr. Ivana Doričová, ktorá za pomoci šikovných dobrovoľníkov a pozvaných hostí plánuje zorganizovať v tomto semestri 10 zaujímavých workshopov, na ktoré sú študenti PU srdečne vítaní.

V mene organizátorov a hostí Vás pozývame na všetky podujatia a tešíme sa na Vašu priazeň počas semestra. Všetky informácie o AZU sa dozviete na www.azu.sk, tiež na FB page: AZU-Prešov. Prajeme Vám príjemný, aktívny a úspešný nový akademický rok 2015/2016.

Bc. Zuzana Varaliová
Delegát AZU - FHPV
Foto: archív AZU Prešov

Rozhodnutie o vydaní osvedčenia o akreditácii špecializačného študijného programu

Záber z konania špecializačných skúšok vo FNŠP J. A. Reimana v Prešove

Na Katedre ošetrovateľstva Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove sme s napätím očakávali rozhodnutie o vydaní osvedčenia o rekreditácii dvoch špecializačných študijných programov, ktoré sa tu úspešne realizovali od akademického roka 2011/2012. Päťročné obdobie ale rýchlo uplynulo a v minulom akademickom roku sa účinky osvedčenia o akreditácii v špecializačných študijných programoch pre zdravotnícke povolanie sestra skončili.

Išlo o špecializačný odbor ošetrovateľská starostlivosť v odboroch vnútorného lekárstva a špecializačný študijný odbor v špecializačnom odbore anestéziológia a intenzívna starostlivosť.

Proces prípravy akreditačných spisov bol celkom náročný, avšak vďaka predošlým skúsenostiam a hlavne obetavej spolupráci všetkých zainteresovaných osôb, osobitne pani prodekanke doc. PhDr. Ľubice Derňárovej, PhD. MPH, sme všetky úlohy zvládli a pred začiatkom nového akademického roka 2015/2016 sme sa konečne dočkali.....MÁME TO...s potešením a pocitom dobre vykonanej práce sme čítali: "Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ako vecne príslušný správny orgán podľa paragrafu 40 ods. 1 zákona č.578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, atď..... žiadosti vzdelávacej ustanovizne sa vyhovuje, pretože splnila všetky podmienky paragrafu 40 zákona o poskytovateľoch a vzdelávacej ustanovizni sa priznáva právo uskutočňovať akreditovaný špecializačný študijný program ...".

Radosť vystriedala opätovne chuť do ďalšej pedagogickej práce, dobre naštartovaný projekt špecializačné-

ho štúdia môže tak pokračovať ďalej. 23. a 24. septembra 2015 sa uskutočnili záverečné špecializačné skúšky 28 absolventov študujúcich v akademickom roku 2014/2015. V tomto akademickom roku máme zapísaných 23 študentov.

Špecializačné štúdium v odbore ošetrovateľská starostlivosť v odboroch vnútorného lekárstva je určené pre sestry, ktoré majú ukončený I. alebo II. stupeň vysokoškolského štúdia v študijnom odbore ošetrovateľstvo, vyššie odborné vzdelanie v odbore diplomovaná sestra, prípadne ukončené úplné stredné odborné vzdelanie v odbore sestra.

Kľúčovým kritériom pre prijatie na špecializačné štúdium je dvojročná ošetrovateľská prax v odbore ošetrovateľská starostlivosť vo vnútornom lekárstve. Štúdium trvá jeden rok, t.j. dva semestre. Teoretická príprava prebieha vo vzdelávacej ustanovizni

v rozsahu 120 hodín.

Odborná prax prebieha vo výučbovom zdravotníckom zariadení vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove počas dvoch týždňov, celkovo 80 hodín. Lektorský zbor pre teoretickú časť tvoria lekári a vysokoškolskí pedagógovia so špecializáciou vo vnútornom lekárstve a ošetrovateľstve vo vnútornom lekárstve.

Študenti realizujú odbornú prax vo výučbovom zdravotníckom zariadení pod odborným vedením lektoriek. Súčasťou prípravy je samoštúdium s možnosťou konzultácií, účasť na odborných kurzoch a seminároch organizovaných SKSaPA.

Štúdium končí špecializačnou skúškou, ktorá pozostáva z praktickej a teoretickej časti a jej súčasťou je obhajoba špecializačnej práce. Podmienkou špecializačnej skúšky je absolvovanie predpísanej praxe a výkonov uvedených v špecializačnom študijnom programe. Úspešní absolventi špecializačného štúdia získavajú po vykonaní špecializačnej skúšky diplom o špecializácii v súlade s Vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR č. 465/2007.

Atraktivitu a kvalitu poskytovaného vzdelávacieho programu potvrdzuje pretrvávajúci záujem o získanie špecializácie od jeho zahájenia na Fakulte zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove v akademickom roku 2011/2012 doteraz. Teší nás to a zaväzuje zároveň.

PhDr. Mgr. Marta Jakubíková, PhD.
garant špecializačného programu

Katedra ošetrovateľstva, FZO PU v Prešove

Foto: autorka

Medzinárodná študentská vedecká konferencia v Poľsku

Na Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Targu sa 13.5.2015 konala **Międzynarodowa Konferencja Studenckich Kół Naukowych** s názvom:

ZDROWIE W STYLU ŻYCIA.

Na tejto konferencii bolo prezentovaných 47 prác, z toho počtu vystúpilo päť študentov zo Slovenska, pričom na konferencii bolo prítomných 200 študentov, ako aj iných účastníkov.

Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnili aj študentky **FZO PU v Prešove** a svoje príspevky prezentovali v dvoch sekciách:

sekcia ošetrovateľstva a urgentnej zdravotnej starostlivosti
sekcia fyzioterapie.

Fakultu zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove reprezentovali študentky, ktoré 5. mája 2015, týždeň pred konaním študentskej konferencie v Poľsku, predniesli svoje práce na fakultnom kole ŠVOČ na domovskej pôde FZO PU v Prešove. Hodnotiacia komisia rozhodla, ktorých študentov poctí významením, aby vystúpili na medzinárodnom študentskom fóre.

Katedru ošetrovateľstva na súťaži zastupovala **Bc. Mária Antolíková**, študentka druhého ročníka magisterského študijného programu ošetrovateľstvo prácou s názvom „*Kvalita života a sociálna opora u pacientov s kolorektálnym karcinómom*“. Študentku po odbornej stránke viedla pani doc. Mgr. Elena Gurková, PhD. Cieľom práce bolo zhodnotiť kvalitu života ľudí s kolorektálnym karcinómom, posúdiť vplyv sociálnej opory a sebaúčinnosti v súvislosti so stómiou na kvalitu života. V práci bol použitý The City of Hope Medical Center Quality of Life Survey-dotazník kvality života ľudí s onkologickým ochorením, na hodnotenie vplyvu sociálnej opory použila autorka Multidimenzionálnu škálu vnímanej sociálnej opory od Zimeta, Dahlena, Zimeta a Farleyho, sebaúčinnosť bola mieraná pomocou Stoma care self-efficacy (Bekkers et al. 1996)-dotazník sebaúčinnosti v súvislosti so stómiou. Práca poukázala na význam konceptu sebaúčinnosti v rámci edukácie a psychosociálnej opory u pacientov s kolostómou.

Katedru urgentnej zdravotnej starostlivosti prezentovala študentka 3. ročníka bakalárskeho štúdia Miroslava Konkoľová, ktorá sa vo svojej prezentácii zamerala na „*Špecifiká ošetrovania postihnutého pri traume z visu*“. Prácu študentky odborne usmerňovala PhDr. Ľudmila Miženková, PhD. Autorka poukázala na závažné problémy spojené s dlhodobým visom v lane, kvôli vážnym následkom z dôvodu nepostačujúcich vedomostí o tejto problematike. Cieľom práce bolo poskytnúť prehľad informácií, stojacich na pomedzí zdravotníckej proble-

matiky, činností vo výškach a nad voľnou hĺbkou. Výsledkom spracovania tejto témy je edukačný materiál s návodom, ako postupovať pri vážnom stave traumy z visu na lane. Miroslava veľmi pekne prezentovala svoje osobné skúsenosti pri poskytovaní prvej pomoci postihnutému, ktorý sa ocitne v takejto situácii, pričom postupy pre poskytnutie pomoci korešpondujú s odporúčaniami Európskej resuscitačnej rady.

Tretia súťažná práca bola predstavená v kategórii fyzioterapia. Autorka vo svojej práci s názvom „*Prevenencia vzniku chybného držania tela u detí predškolského veku*“, pod odborným dohľadom PhDr. Evy Labunovej, PhD., skúmala kvalitu držania tela 13-tich detí v predškolskom veku. Cieľom bolo poukázať na dôležitosť prevencie a vytvoriť súbor cvikov pre deti vo forme brožúrky. Snahou predkladateľky bolo zapojiť rodičov a pedagógov predškolského zariadenia do procesu prevencie a zvýšiť ich záujem o túto problematiku. V práci boli použité metódy na hodnotenie držania tela a jeho častí podľa siluetogramu a vyšetrenia, zamerané na skrútené a oslabené svaly. Výsledky poukázali na to, že až 85% skúmaných detí má prítomné posturálne chyby držania tela. Z rozhovoru s rodičmi autorka práce zistila, že až 85% z opýtaných nemá informácie o kvalite držania tela svojho dieťaťa. Výsledky práce poukazujú na dôležitosť včasnej diagnostiky, pravidelnej a cielenej pohybovej aktivity detí a informovať rodičov o prevencii.

Komitet Naukowy zastupovali odborníci v zložení: prof. dr. hab. Jerzy Naskalski, doc. PhDr. Ľubica Derňarová, PhD., MPH; dr. Maria Zięba; dr. Wioletta Ławska; dr. Halina Traczewska; dr. Grażyna Dębska; dr. Bożena Bogusz; ktorí prácu Miroslavy Konkoľovej vyhodnotil ako **tretiu najlepšiu** v sekcii ošetrovateľstva a urgentnej zdravotnej starostlivosti.

Všetky tri študentky veľmi pekne, na vysokej odbornej úrovni, prezentovali jednak výsledky svojich prác, ale aj Fakultu zdravotníckych odborov PU v Prešove. Touto cestou sa im chceme poďakovať za reprezentáciu PU v Prešove, zaželať veľa úspechov v osobnom a profesijnom živote.

doc. PhDr. Ľubica Derňarová, PhD., MPH
Foto: archív FZO PU

Sztuka edukacji – wartość zaniedbanych obszarów, uczenia się zmysły

(Medzinárodná študentská vedecká konferencia, Racibórz, Poľsko)

Počas minulého letného semestra sa študentky Pedagogickej fakulty našej univerzity a členky študentského vedeckého krúžku, pod vedením dr. Hedvivy Kochovej a doc. Renáty Bernátovej, zúčastnili na medzinárodnej študentskej vedeckej konferencii, ktorá sa konala 27.-29. apríla 2015 v Poľskom meste Racibórz. Garantom konferencie, ktorej obsah sa niesol v téme *učenie sa prostredníctvom zmyslov*, bol prof. Jezrego Buzka, poslanec Európskeho parlamentu. Zorganizoval ju vedeckú krúžok študentov z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej v Raciborzi, pod vedením dr. Gabriely Kryk.

Pre študentov boli pripravené prednášky od mnohých odborníkov z rôznych oblastí a rôznych tém – senzorickej terapie (mgr Róza Burek), využívanie kociek Terrarium pri hrách, ale aj v edukácii i terapii (dr Renata Stefańska), polysenzorickým zručnostiam (mgr Jakub Staroń), hudbe a dieťaťu (mgr Janina Wystub), či inšpirácii prírodou v technike (dr inz. Tomasz Czyszpak). Medzi hlavnými prednášajúcimi bola aj prodekanka Pedagogickej fakulty, doc. Renáta Bernátová, ktorej príspevok mal názov *Zmyslové poznávanie prírody deť-*

mi predškolského a mladšieho školského veku. Študenti prezentovali svoje príspevky prostredníctvom posterov. Autormi posterov z našej Prešovskej univerzity v Prešove boli: Bc. Daniela Maková a Bc. Silvia Gomulecová s témou *Metódy zážitkového učenia ako možnosť rozvoja emocionálnej stránky žiaka vo výchovno-vzdelávacom procese na primárnom stupni školy a ich praktické využitie*, Dominika Štrauchová a Pavlína Gemzová s témou *Hry a činnosti na zoládanie agresivity a nepokoja pre žiakov reedukačného centra.* Na záver sme mali možnosť zúčastniť sa na tanečnom, divadelno-dramatickom a speváckom predstavení, kde sa prezentovali deti z „AIRforce“, záujmového centra v Raciborzi.

Konferencia bola vstupom do témy, ktorá sa stala spoločným záujmom poznávania pre všetky zúčastnené strany, študentov a učiteľov z Poľska a Slovenska, členov a vedúcich vedeckých krúžkov na jednotlivých univerzitách.

Pavlína Gemzová
Dominika Štrauchová
Foto: archív PF PU

AMSTERDAM mojimi očami

Mojím článkom by som Vám, milí čitatelia, chcela priblížiť môj pobyt v Holandsku, kde som sa dostala vďaka výmennému programu Erasmus.

V januári, po absolvovaní všetkých skúšok, som sa rýchlo pobalila, kúpila jednosmerný lístok smer Amsterdam a vykročila v ústrety osudu. Plná očakávaní aj strachu z neznámeho som sa po dlhej ceste dostala do srdca Holandska. Ale začiatky neboli jednoduché... Keďže som nemala dopredu vybavené ubytovanie, prvé dni na hoteloch a hľadanie stáleho ubytovania boli trochu stresujúce, no zároveň veľmi vzrušujúce. Po pár dňoch v škole sa mi podarilo vďaka koordinátorom Erasmus dostať internát. Hoci sa nachádzal v černošskej štvrti, bývala som tam s Taliankou, dvoma chlapcami z Turecka a Švédska, bola som spokojná a šťastná. Prvé dni v Inholland University of Applied Science boli veselé, plné kvízov a základných informácií o Holandsku, vďaka ktorým sme sa všetci „erazmáci“ mali možnosť lepšie spoznať. Seba som predstavila prezentáciou o našej krajine a Prešovskej univerzite v Prešove. Prezentácia sa stretla s veľkým ohlasom u študentov aj vyučujú-

cich a verím, že som ňou prispela k rozvoju cestovného ruchu na Slovensku, keďže skoro všetci boli odhodlaní navštíviť tento „skrytý“ kus zeme.

Vo februári nám oficiálne začala výučba na univerzite. Keďže sme v skupine boli len šiesti (4 Portugalci a 1 Švédka), vyučujúci boli s každým z nás v osobnom kontakte. Po ukončení každej hodiny sa úprimne zaujímali ako sme sa udomácnili (či máme kde bývať, či sme si už kúpili bicykel, či si vieme dobiť kredit, ...). Teoretické hodiny sme absolvovali na fakulte, praktické na klinike ACTA, čo bola novopostavená zubná klinika pre študentov stomatológie a dentálnej hygieny. Na každom poschodí bolo nejaké špecializované oddelenie, dentálna hygiena na prvom poschodí. Mali sme 5 predmetov, ktoré zahŕňali ďalšie podpredmety alebo „kurzy“, ako to nazývali oni. Najskôr sme sa učili pracovať s kyretami. Vzhľadom na to, že mali iný spôsob práce, oboznámili sme sa s najprv ním, s hygienou na pracovisku, anamnestickou kartou a spôsobom zapisovania získaných informácií. Pacientov sme ošetrovali s pomocou asistencie holandských študentov a vďaka multikulturnosti Amsterdamu sa mi „pod

ruky“ dostali aj černosi či Indovia. Ďalším zaujímavým predmetom bolo vŕtanie a vyplňanie kazov, ktorý bol snáď najatraktívnejší z predmetov, keďže v Holandsku sú dentálni hygienici kompetentní ošetrovať aj kazové dutiny, nepresahujúce polovicu hrúbky dentínu. Mali sme možnosť praktického cvičenia na Simodonte (stroj s 3D zobrazením kazov na obrazovke), na ktorom sme si mohli vyskúšať prácu s vŕtačkou. Ťažším predmetom pre mňa bola anestéziológia, lebo začiatkom februára sme dostali skriptá v angličtine, ktoré nám všetkým dali dosť zabrať. Okrem školských povinností sme mali dosť času na spoznávanie Amsterdamu. Toto mesto nás dokázalo stále niečím novým prekvapiť. Učaroval mi najmä bohatou históriou, všadeprítomnými romantickými kanálmi, množstvom zelene a dokonale premyslenou dopravou, ktorej jednou z hlavných zložiek je bicykel. Spriatelila som sa s mnohými mladými ľuďmi z rôznych kútov Zeme, s ktorými som aj po návrate domov v kontakte. Spoznávanie aj iných miest ako Rotterdam, Den Haag a ďalších bolo krásnym a užitočne stráveným časom.

Marianna Hužvárová
Foto: archív autorky

Študentská kvapka krvi 2015

UNIPOCENTRUM PU v Prešove, v spolupráci s Národnou transfúznou službou (NTS) v Prešove, organizuje od roku 2009 dvakrát ročne počas zimného a letného semestra mobilné odbery krvi v priestoroch centra pre všetkých zamestnancov a študentov Prešovskej univerzity v Prešove. Rovnako tomu bolo aj 20.10.2015, keď sa uskutočnil už jedenásty mobilný odber, tentoraz v zmysle hesla „Pre teba len kvapka, pre druhého život.“ Od ôsmej hodiny ránej sa UNIPOCENTRUM PU premenilo na provizórne pracovisko Národnej transfúznej služby a počítateľ a tlačiarne zahradili lehátka, stroje a nástroje zdravotníkov. Aj napriek nepriazni počasia sa stu-

dentom nestrácal z tváří úsmev a odhodlanie pre dobrú vec. V hojnom počte a podľa pokynov vyplňali dotazníky potrebné k registrácii darcov. Po nich nasledoval skúšobný krvný obraz, na základe ktorého bola vyhodnotená kvalita krvi a jej odporúčanie na posúdenie lekára. Po jeho schválení prišiel na rad priamo odber. Študenti boli počas celého dopoludnia statoční, disciplinovaní a celý priebeh mobilného odberu bol pokojný a bezproblémový. Najvzácnejšiu tekutinu prišlo odovzdať spolu 63 darcov. MUDr. Martin Trenčan, lekár z NTS Prešov, vyjadril svoju veľkú spokojnosť s mobilným odberom v UNIPOCENTRE PU. Zhodnotil, že je v podstate už tra-

díciou, že na tento odber prichádza veľké množstvo študentov. „Prišlo veľa darcov krvnej skupiny A+, čo v rámci bežnej prevádzky Národnej transfúznej služby v Prešove nebýva zvykom aj napriek tomu, že je to najviac zastúpená krvná skupina na Slovensku. Ďakujeme za spoluprácu a tešíme sa na ďalší odber v jari roku 2016.“

Mgr. Jana Palenčárová
Foto: autorka

Exkurzia s prednáškami v Odbornom liečebnom ústave psychiatrickom, n. o. Predná hora

Pre študentov Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove bola Katedrou kresťanskej pedagogiky a psychológie 1. apríla 2015 zorganizovaná exkurzia, spojená s prednáškami v Odbornom liečebnom ústave psychiatrickom, n. o. Predná hora. Na exkurzii sa zúčastnilo asi 40 študentov z rôznych ročníkov a stupňov štúdia, ktorých sprevádzali prodekan pre rozvoj a zahraničné vzťahy PhDr. Andrej Nikulin, PhD. a PhDr. Bohuslav Kuzyšín, PhD. z Katedry kresťanskej antropológie a sociálnej práce.

Okrem samotnej exkurzie študentov čakal bohatý program odborných prednášok spojených s diskusiou prezentovaných odborníkmi z praxe. Prvá z nich predstavila históriu ústavu a všeobecné informácie o liečbe závislostí v tomto zariadení. Odborný liečebný ústav psychiatrický, n. o. Predná hora (ďalej len OLÚP, n. o. Predná hora) je špecializovaným zariadením ústavnej starostlivosti, v rámci ktorého je na lôžkových oddeleniach poskytovaná špecializovaná zdravotná starostlivosť pacientom:

- so závislosťou od alkoholu a ostatných návykových látok,
- so závislosťou od novodobých nelátkových závislostí,
- chorým na patologické hráčstvo,
- s akoukoľvek závislosťou a súdom nariadenou ochranou odvykacou liečbou,
- s duševným ochorením a iným respiračným ochorením.

OLÚP, n. o. Predná Hora poskytuje dobrovoľné liečenie aj súdom nariadené ochranné odvykacie liečenie. Liečba v tomto zariadení je plne hradená zdravotnou poisťovňou pacienta. Čo sa týka doby trvania komplexnej liečby, u látkových (aj kombinovaných) závislostí predstavuje 3 mesiace a u nelátkových závislostí 2 mesiace.

Prednáška s názvom „Novodobé nelátkové závislosti“ prezentovala nové formy závislostí, medzi inými i netholizmus - závislosť na internete, ďalej patologické hráčstvo (gemblerstvo), závislosť od práce (workholizmus) no i chorobné nakupovanie (shopholizmus).

V rámci poslednej prednášky s názvom „Doliečovanie, sociálna rehabilitácia a reintegrácia závislých pacientov“ bola predstavená psychoterapia ako odborná psychologická pomoc pri riešení životných situácií a problémov, jej význam pri práci so závislými v rámci sociálnej rehabilitácie. Okrem toho boli prezentované možnosti komplexnej liečby prostredníctvom vzdelávacích pobytov pre jedného rodinného príslušníka pacienta s názvom „Rodinná terapia“. Dozvedeli sme sa aj o poskytovaní posilňovacích a opakovacích pobytov pre abstínujúcich, ktoré trvajú spravidla 1-2 týždne. Sú určené pre pacientov, ktorí už absolvovali základnú liečbu a abstínujú. Ich cieľom je prevencia vzniku novej recidívy prostredníctvom posilnenia motivácie k zotrvaní v abstíncii, priebežného riešenia problémov, ktoré sa vyskytnú v živote pacienta.

Študenti počas exkurzie komunikovali nielen s vyučujúcimi, ale kládli otázky i sprevádzajúcim odborníkom. Na základe získaných vedomostí a skúseností si v rámci svojho štúdia prehľadli a zdokonalili poznatky o problematike závislostí a následnej starostlivosti o závislých jedincov.

Mgr. Martina Kormošová
Foto: archív PBF PU

Klub študentov Fakulty manažmentu PU pripravuje v novom akademickom roku nové podujatia

S myšlienkou založiť Občianske združenie Klub študentov manažmentu prišli koncom roka 2014 odborný asistent PhDr. Martin Mudrík, PhD. a doktorand Mgr. Jakub Ivančo, ktorí pôsobia na Katedre marketingu a medzinárodného obchodu. Počiatočná idea sa stretla s pochopením dekana Fakulty manažmentu prof. Ing. Dr. Róberta Štefka, PhD. a následne bolo občianske združenie začiatkom roka 2015 založené.

Jedným z hlavných cieľov Klubu študentov manažmentu bolo vytvoriť komunitu aktívnych študentov Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá by sa zapájala do rôznych školských aj mimoškolských akcií.

Zároveň bola na Facebooku vytvorená stránka Klubu študentov manažmentu, ktorá má k dnešnému dňu už viac ako 230 členov. Jej prostredníctvom informujú organizátori akcií ostatných členov o pripravovaných udalostiach, komunikujú

s nimi a zisťujú ich názory na chystané akcie. Pre zabezpečenie oslovenia väčšieho počtu študentov sa využívajú aj plagáty, ktoré sa vždy umiestnia v priestoroch fakulty. Svoju činnosť začal Klub študentov realizovať koncom letného semestra minulého akademického roka 2014/2015. Prvou lastovičkou aktívít klubu bol filmový večer na novom internáte, v ktorého realizácii sa plánuje pravidelne pokračovať aj v tomto akademickom roku.

V začínajúcom akademickom roku 2015/2016 plánuje klub rozšíriť portfólio organizovaných akcií. Z najväčších pripravovaných podujatí môžeme spomenúť aspoň Manažér party, na ktorú sa študenti môžu tešiť už koncom novembra. Pripravuje sa aj lyžiarsky zájazd, ktorý je predbežne plánovaný na začiatok letného semestra. Ďalšími spoločnými akciami budú rôzne kvízy, turnaje, workshopy a mnoho ďalších.

V realizácii jednotlivých aktivít pomáhajú aj samotní študenti Fakulty manažmentu. Tí pod odborným vedením pomáhajú organizovať a realizovať jednotlivé výlety a akcie a naberajú tak praktické skúsenosti do nasledujúceho profesného života. Ak ste aktívny, máte dobré

nápady a chuť pridať sa do tímu, ste vítaní.

Klub študentov manažmentu dáva možnosť študentom podieľať sa na spoločných aktivitách aj mimo školských lavíc. Aktívnym študentom chce dať možnosť zaujímavou formou využívať čas strávený na fakulte manažmentu. Zároveň si dáva za cieľ budovať nové vzťahy, a to nielen medzi študentmi, ale aj medzi študentmi a učiteľmi. Štúdium na vysokej škole by síce v prvom rade malo byť o nadobudnutom vzdelaní, vedomostiach a skúsenostiach, ale určite by sa nemalo zabúdať ani na mimoškolské aktivity, vytváranie vzťahov či zábavu, ktorá môže byť taktiež kreatívna.

Úspešnosť všetkých akcií, ktoré Klub študentov manažmentu organizuje, závisí najmä od záujmu študentov sa na nich zúčastniť. Z uvedeného dôvodu vynakladáme mnoho úsilia, aby sme študentov dokázali našim programom zaujať. Budeme len radi, ak aj tento článok pomôže k tomu, aby sa počet našich aktívnych členov do budúcnosti zvyšoval.

PhDr. Martin Mudrík, PhD.

Ing. Jakub Ivančo

Mgr. Jakub Horváth

Stáž v hnutí ANO 2011

V máji a v júni som absolvoval odbornú pracovnú stáž cez program Erasmus + v politickom hnutí ANO 2011 v Prahe. Počas stáže som pôsobil v hlavnej centrále hnutia ANO 2011 pod vedením centrálnej manažérky hnutia Mgr. Eriky Duchanovej, kde som pracoval v PR tíme, regionálnej a analytickej sekcii. Harmonogram stáže pokračoval vo výkone práce v poslaneckom klube ANO 2011 priamo v Poslaneckej snemovni Parlamentu ČR, čo mi umožnilo participovať s najbližšími spolupracovníkmi predsedu hnutia Andreja Babiša. Počas mobility som pôsobil aj v ďalšej významnej inštitúcii, ktorou je Senát parlamentu Českej republiky, kde som pracoval v senátorskom klube ANO 2011. Okrem toho som vykonával činnosť aj v think-tanku Inštitút pre politiku a spoločnosť, kde som sa aktívne zúčastňoval na odborných debatách, pripravoval komunikačné a publikačné výstupy, spoluorganizoval vedecké

konferencie a podieľal sa na viacerých prebiehajúcich projektoch. Nadobudol som poznatky v oblasti politických analýz, politického vyjednávania, fundraisingu, politického marketingu a mal možnosť byť v priamom kontakte s poslancami, krajskými manažérmi a členmi predsedníctva hnutia ANO 2011. V priebehu pobytu som na rôznych pracovných pozíciách spoznal množstvo zaujímavých ľudí a bol prakticky v každodennom kontakte s politickou realitou. Okrem toho som získal Europass mobility, v ktorom sú zaznamenané znalosti a schopnosti nadobudnuté v inej európskej krajine, preto odporúčam využiť možnosti stáže cez program Erasmus + všetkým študentom, ktorí sú otvorení novým možnostiam a skúsenostiam.

Mgr. Vladimír Bokša

Inštitút politológie FF PU v Prešove

Foto: archív autora

Letný výskum v Ruskej federácii

V mesiacoch júl až september 2015 sa dvojčlenná skupina z Katedry matematických metód a manažérskej informatiky Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove, konkrétne doc. RNDr. Miron Pavluš, CSc. a Mgr. Tomáš Bačinský, zúčastnili na letnej časti trojmesačného výskumného pobytu v Spojenom ústave jadrového výskumu (SÚJV) v Dubne, Ruská federácia. Počas výskumného pobytu sa menovaní venovali problematike matematického modelovania s aplikáciami do environmentálneho manažmentu. V ústave sa v Laboratóriu informačných technológií (LIT) zú-

Cyklotrón v LJaRe
s vnútorným priemerom 4m

častnili na sérii seminárov Oksany Streltsovej a Maxima Zueva na tému paralelného spracovania výpočtov na hybridnom klastru a na exkurzii v Laboratóriu jadrových reakcií (LJaR). Tiež spolupracovali so svetovými odborníkmi v problematike popisu fyzikálnych dejov pomocou sústav diferenciálnych rovníc, akými sú Ibrohim Sarhadov, Eduard Nikonov a Viktor Robuk. V rámci celého ústavu rozvinuli vedecké kontakty a pripravili pôdu pre budúcu spoluprácu v oblasti výskumu. Po návrate na alma mater pokračujú tento semester šírením poznatkov a plánovaním seminárov a workshopov nielen v rámci katedry. SÚJV bol založený v roku 1956 za účelom medzinárodnej vedeckej spolupráce. Momentálne zamestnáva 5000 ľudí a jeho činnosť podporuje 18 členských štátov. SÚJV disponuje jedným z trinástich počítačových centier prvej pomocnej úrovne pre spracovanie dát z najväčšieho urýchľovača častíc v CERNe.

Mgr. Tomáš Bačinský
Foto: Mgr. Barbara Fedorová

Tradícia ŠVOČ na FZO PU neporušená

Študentská vedecko-odborná činnosť má už na akademickej pôde Prešovskej univerzity v Prešove Fakulty zdravotníckych odborov svoju tradíciu. Výnimkou nebol ani akademický rok 2014/2015. Je nám potešením konštatovať, že sa 5. mája 2015 uskutočnilo fakultné kolo ŠVOČ pod organizačnou záštitou vedúcej katedry ošetrovateľstva PhDr. Dagmar Magurovej, PHD. Na podujatí nám bolo čťou privítať dekanu Fakulty zdravotníckych odborov Dr.h.c. prof. PhDr. Annu Eliašovou, PhD., ktorá fakultné kolo ŠVOČ 2015 slávnostným príhovorom otvorila. Prezentované súťažné práce objektívno-kriticky hodnotil predsednícky výbor, ktorého predsedníčkou komisie bola prodekanka pre vedeckú a výskumnú činnosť doc. PhDr. Ľubica Derňárová, PhD., MPH. Členstvo predsedníckeho výboru tvorili PhDr. M. Jakubíková, PhD., PaedDr. Bc. H. Galdunová, PhD., PhDr. P. Homzová a PhDr. I. Argayová, PhD. Súťažné práce prezentovali študenti jednotlivých kateder. Za katedru ošetrovateľstva sa predstavili študentky Demeterová, Bodnárová, Nagyová a Bc. Antolíková. Za katedru pôrodnej asistencie sa prezentovali študentky Mizeráková a Veselá. Z katedry fyzioterapie sa nám súťažnou prácou predstavili študenti Bc. Patlevičová, Szabová a Brajer. Katedru urgentnej zdravotnej starostlivosti reprezentovala študentka Konkoľová a z katedry dentálnej hygieny študentka Garančovská. Na podujatí sa zúčastnili aj vedúci jednotlivých kateder, pedagogickí pracovníci a študenti, ktorí svojou účasťou morálne podporili účastníkov fakultného kola ŠVOČ 2015. Podujatie prebiehalo v príjemnej pracovnej atmosfére, prezentované práce študentov boli zaujímavé a širokospektrálne. V závere podujatia výsledky súťaže vyhlásila a súťažiacim vyjadrila srdečné blahoželanie a zároveň aj poďakovanie predsedníčka komisie, ktorá konštatovala nasledovné umiestnenie:

- 1.miesto: A. Veselá (katedra pôrodnej asistencie)
- 2.miesto: M. Konkoľová (katedra urgentnej zdravotnej starostlivosti)
- 3.miesto: S. Garančovská (katedra dentálnej hygieny)

PhDr. Jana Cinová, PhD., PhDr. Ľubomíra Lizáková, PhD.
Foto: archív FZO PU, Katedra ošetrovateľstva

Študenti fyzioterapie na stáži v Prahe

Vďaka Prešovskej univerzite v Prešove a programu Erasmus+ sme ako študenti fyzioterapie na Fakulte zdravotníckych odborov mali možnosť absolvovať stáž vo Vojenskej nemocnici v Prahe. Všetko sa to začalo konzultáciou s našou Erasmus koordinátorkou PhDr. Evou Labunovou, PhD., ktorá nám ochotne poskytla aktuálne informácie o možnostiach stáže. Keďže sme o Vojenskej nemocnici počuli samú chválu od študentov, ktorí tam už absolvovali stáž pred nami, netrvalo dlho a rozhodli sme sa, že do Prahy vycestujeme aj my. Pomoc s niektorými dokumentmi a detailné informácie o stáži sme získali aj od Mgr. Zdenky Medoňovej (koordinátorka programu Erasmus+) a PhDr. Ľubice Rybárovej PhD., (prodekanka FZO, ECTS fakultná koordinátorka). Po vyplnení všetkých potrebných papierov sme teda nabrali smer Česká republika. Cestovali sme posledný májový víkend a 01.06.2015 sme sa všetci spoločne hlásili v nemocnici, kde sme

pôsobili dva mesiace. Ihneď po príchode nás privítali náš mentor, vedúci fyzioterapeut, Mgr. David Vrbický a jeho zástupkyňa Bc. Milena Dědková. Stručne nás informovali o chode nemocnice a následne poslali na oddelenia, na ktorých sme sa po 2 týždňoch striedali. Boli to - Oddelenie rehabilitácie a fyzikálnej medicíny 1 a 2, Neurochirurgické oddelenie, Neurologické a Ortopedické oddelenie. Fyzioterapeuti na každom z týchto oddelení boli milí, ústretoví a ochotní vysvetliť nám používané metódy a techniky. Mali sme možnosť byť účastní aj pri operačných zákrokoch či na pravidelných interných školeniach fyzioterapeutov. Páčila sa nám multidisciplinárna spolupráca a kolegialita zamestnancov aj individuálny a empatický prístup k pacientom. Veľkým pozitívom bola možnosť chutného, pestrého a zdravého stravovania sa v objekte nemocnice, za symbolické ceny. Na využitie voľného času sa nám ponúkalo nespočetne veľa možností, stačilo si len vybrať spomedzi bohatých kultúrnych či športových podujatí a festivalov rôznej hudby, chuti, farieb a vôní. Jednoducho v Prahe si každý prišiel na svoje. Po návrate domov sme sa jednoznačne zhodli na tom, že naše rozhodnutie absolvovať stáž bolo správne. Na nové priateľstvá, zážitky, príhody, nadobudnuté skúsenosti a zručnosti nikdy nezabudneme.

Zuzana Körtvelyová

Bc. Tomáš Hitřík, Bc. Renáta Karahutová

Bc. Noema Bajusová, Bc. Silvia Chomjaková

Foto: autori

Moja predstava a realita, Môj začiatok

Predstavu o študovaní na vysokej škole má každý človek úplne inú. Keď sa nad tým zamyslím, tak aj každý jednotlivec ju má v rôznych etapách svojho života taktiež inú. Samozrejme ja som nebola výnimkou, mojej ideálnej predstave som tiež podľahla. Keď ste boli mladší určite Vás nezaujímalo, že treba ísť študovať po strednej škole aj ďalej na vysokú. Každý myslel iba na to, ako rýchlo skončí strednú a bude mať pokoj od školy. Žiadne povinnosti, úlohy a ranné vstávanie. Jedinou prioritou bolo kam a kde sa pôjdeme zabaviť alebo iba len tak doma nič nerobiť a celé dni tráviť pri PC. Počítač je dobrá vec, i ja ho využívam v škole, ale aj doma. Hlavne som rada, že som ho začala používať oveľa neskôr ako dnešné deti. Dnes by sa zrejme ľudia už bez neho nezaobišli. Každá generácia v detstve sníva o tom, čím by chcel byť. Niektorí chceli byť princzrná, pilot, poštárka, učiteľka,

zverolekárka, lekárka, zdravotná sestra... Mne pripadala vysoká škola veľmi vzdialená a vysokoškólaáci v mojich očiach vyzerali oveľa starší, mali už cez dvadsať. Ja som si pripadala veľmi mladá a iná ako ostatní. Stále som sa však nevzdala svojho cieľa, ktorý so mnou ide už od malička. Ešte keď som presne nevedela, či ma to bude držať aj v dospelosti, ale dala som sa nato. Bolo to stať sa zdravotnou sestrou. V dnešnej dobe sme si mohli školu vybrať akú sme len chceli. Tak samozrejme ja som si vybrala Strednú zdravotnícku školu. Podarilo sa mi ju úspešne skončiť a môj cieľ-sen sa stále približovať a vytrval vo mne. Dnes som úplne inde, vyššie, ale môj cieľ pokračuje so mnou. Som na vysokej škole v odbore ošetrovateľstvo. Myslela som si, že život na VŠ bude iný, avšak realita bola tvrdá. Keďže som si vybrala veľmi zodpovedné povolanie, tak prvý semester bol veľmi ťažký. Nové

mesto, prostredie, spolužiaci. Neminuli ma ani ťažké zápočty, povinná dochádzka, ranné vstávanie, veľký rozsah nového učiva ..atď. Keď prišlo prvé skúškové, musela som využiť veľmi veľa síl, pretože neskôr už nasledovali klinické cvičenia v nemocnici, na ktoré som sa veľmi tešila. Samozrejme sa všetko oplatilo, aj tie dlhé dni a noci nad knihami. Na záver by som chcela povzbudiť budúcich študentov, že sa netreba vzdávať pri prvej prekážke, v živote ich bude ešte oveľa viac. A len vaša vôľa a túžba po dosiahnutí svojho sna Vás posunie ďalej. Vysoká škola však môže našu „cenu“ len navýšiť, čo rozhodne stojí za úvahu. Študovať môže každý, záleží na tom, ako to skutočne chceme.

Silvia Ihnátová

študijný odbor Ošetrovateľstvo
1. ročník FZO PU v Prešove

Klient vs. Blížny už 7. rok rezonuje po sebe

Na študentskej vedeckej konferencii už so známym názvom Klient vs. Blížny /sociálno-teologicko-psychologicko-edukatívne aspekty v sociálnej práci/ sa tradične v mesiaci apríl zúčastnilo množstvo študentov, doktorandov a vedecko-výskumných pracovníkov z domova i zo zahraničia.

Organizovali ju katedry Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, na pôde ktorej sa konferencie aj konala. Katedra Kresťanskej antropológie a sociálnej práce a Katedra kresťanskej pedagogiky a psychológie tvorili záštitu nad týmto čoraz významnejším študentsko-vedeckým podujatím.

Vedecký výbor konferencie tvorili známe vedecké osobnosti ako napríklad:

- *prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.* – dekan PBF PU v Prešove, ktorý samotné podujatie otvoril a privítal prítomných svojím zaujímavým príhovorom,
- *dr hab. Małgorzata Duda, prof. UJ-PiI.* – prodekan pre vzdelávanie Inštitútu náuk spoločenských na Pápežskej Univerzite Jána Pavla II. v Krakove,
- *prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD.* – riaditeľka Inštitútu edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty PU v Prešove,
- *doc. PhDr. Tomáš Hanganon, PhD.* – prodekan pre vzdelávanie a vedúci Katedry kresťanskej antropológie a sociálnej práce PBF PU v Prešove,
- *PhDr. Andrej Nikulin, PhD.* – prodekan pre rozvoj a zahraničné vzťahy a vedúci Katedry kresťanskej pedagogiky a psychológie PBF PU v Prešove,
- *prof. PhDr. Mária Machalová, CSc.* – členka Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku ako aj zakladateľka inovatívneho bakalárskeho študijného programu Preventívna sociálna práca na PBF PU v Prešove.

- *doc. ThDr. Ján Husár, PhD.* – prodekan pre vedu a doktorandské štúdium na PBF PU v Prešove.

Konferencia bola členená do troch sekcií s aktívnym vystúpením vedeckých pracovníkov (v počte 4), študentov PBF PU v Prešove (2), doktorandov tuzemských (7) a 1 zahraničnej doktorandky PBF PU v PO, tiež doktorandov PU v Prešove (3) a odborníkov z praxe (6).

V programe konferencie sme mali možnosť dozvedieť sa veľmi veľa z problematik z rôznych oblastí sociálnej práce ako napríklad:

- **teologicko-filozofické východiská sociálnej práce:**

- a) *„Stvorenie človeka podľa Mojžiša. Biblicko-exegetický výklad“* - doc. ThDr. Alexander Cap, CSc.,
- b) *„Milosrdný Samaritán ako vzor sociálneho pracovníka v láske k blížnemu“* - Ing. Jana Kandráčová a kol.,
- c) *„Krátko o problematike siekt a sektárstva vo vnútri Cirkvi“* - Mgr. Patrik Palasiewicz,
- d) *„Dobrovoľníctvo - dobro pretavené do činov“* - Bc. Juliana Hajduková,
- e) *„Obsah súčasných médií z pohľadu pravoslávneho kresťana“* - Mgr. Zuzana Jusková.

- **sociálno-edukatívno-duchovné východiská sociálnej práce:**

- a) *„Kreácia a prejavy aktivít potenciálnych vedeckých pracovníkov“* - doc. ThDr. Tomáš Hanganon, PhD.
- b) *„Praca socjalna w aspekcie realizacji potrzeb duchowych klientów“* - Mgr. Katarzyna Wojtanowicz,
- c) *„Importance of Social Work in Today's World“* - Mgr. Marcela Shiflett,
- d) *„Motivácia sociálnych pracovníkov k ďalšiemu vzdelávaniu a profesionálnemu rastu“* - PhDr. Daniela Cehelská,
- e) *„Kooperácia sociálneho pracovníka s klientom“* - Mgr. Helena Popovičová,
- f) *„Angažovanosť študentov v oblasti charitatívnych zbierok a pomoci blížnemu“* - ThLic. PaedDr. Silvia Nováková,
- g) *„Sebahodnotenie, pracovná skúsenosť a predstava o budúcom zamestnaní u študentov sociálnej práce“* - Mgr. Lucia Drotárová.

- **psychologicko-terapeutické východiská sociálnej práce:**

- a) *„Význam princípů dominanty v učení A. Uchtomského pro sociální a duchovní prax“* - PhDr. Andrej Nikulin, PhD.,
- b) *„Progresívne formy arteterapie prostredníctvom moderných médií“* - Mgr. Peter Surovka,

- c) *„Dramatoterapia - účinný prostriedok pomoci“* - Mgr. Martin Kormaník,
- d) *„Arteterapeutický aspekt pri manipulácii do kameňa“* - Bc. Radoslav Legdan.

- **bioetické a právne východiská a otázky v kontexte sociálnej práce:**

- a) *„Transplantácia orgánov - pomoc blížnemu!?“* - Mgr. et. Mgr. Martina Šipová - PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD.,
- b) *„Odmeny a tresty v práci sociálneho pracovníka“* - Mgr. Eva Harakaľová,
- c) *„Viktimológia - veda o obetiach trestného činu“* - Mgr. Ing. Miroslav Šulík,
- d) *„Špecifiká práce sociálneho pracovníka pri práci s nelegálnymi imigrantmi v zariadeniach s obmedzením slobody cudzincov“* - Mgr. Martin Olejár.

Svojou pasívnou účasťou nás prišli podporiť aj pracovníčky Diecézneho kňazského domova Františka Majocha z Veľkého Šariša spolu so sociálnymi pracovníčkami z Domova sociálnych služieb zo Stropkova. Možno konštatovať, že ciele konferencie, ktorých bolo hneď niekoľko a ktoré spočívali v:

- reflexii prierezových tém z pohľadu sociálnej práce i pravoslávnej teológie,
- zdefinovaní sociálnej práce z rôznych aspektov a prezentovaní súčasného stavu teoretického poznania z oblasti sociálnej práce,
- podnietení výmeny poznatkov a skúseností v teoretickej, metodologickej i praktickej rovine v oblasti pôsobenia doktorandov a vedeckých pracovníkov na vysokých školách s osobitným zreteľom na oblasť sociálnej práce a pravoslávnej teológie,
- identifikácií kľúčových výziev, trendov a štandardov v otázkach a spôsoboch poskytovania pomoci sociálnym klientom - blížnym,
- prezentovaní prác študentov, absolventov, mladých vedeckých pracovníkov a odborníkov z praxe a tým nadviazaní, posilnení a prehĺbení vzájomnej spolupráce PBF PU v PO s inými fakultami doma i v zahraničí, boli naplnené.

Výstupom konferencie bude recenzovaný zborník. Oficiálny program študentskej vedeckej konferencie bol zakončený spoločnou modlitbou, s vyjadrením radosti a vďaky účastníkov i prítomných.

PhDr. Daniela Cehelská
doktorandka PBF PU v Prešove
Foto: archív PBF PU

University opening night 2015

